

EGZ. NR **1**

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU ZMIANY PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Lokalizacja:

Województwo: DOLNOŚLĄSKIE

Zamawiający:

Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne
we Wrocławiu
50-068 WROCŁAW, ul. Świdnicka 12/16

Wykonał zespół w składzie:

mgr Piotr WOŁCZECKI

mgr Sławomir MROCZKO

mgr inż. Jarosław KOWALCZYK

Konsultacje i weryfikacja

mgr Ryszard KOWALCZYK

NINIEJSZA PROGNOZA NOSI CHARAKTER DOKUMENTU AUTORSKIEGO NA PRAWACH RĘKOPISU I NIE MOŻE BYĆ
PUBLIKOWANA ANI CYTOWANA W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI BEZ ZGODY ZLECENIODAWCY I AUTORA
Zastrzeżenie powyższe nie dotyczy udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie, o którym mowa w art.9, ust.1 ustawy z dnia
03.10.2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach
oddziaływania na środowisko [Dz.U. z dnia 7 listopada 2008, nr 199, poz. 1227]

S P I S T R E Ś C I :

1. Wprowadzenie – procedura postępowania formalnego	1
1.1 Wprowadzenie	1
1.2 Podstawa formalno-prawna opracowania prognozy	1
1.3 Zakres prognozy	2
1.4 Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	4
1.5 Napotkane trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy	10
2. Informacja o zawartości oraz głównych celach projektu zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego	12
2.1 Główne cele projektu zmiany planu	12
2.2 Obszar objęty opracowaniem	13
2.3 Charakterystyka projektu zmiany planu	14
3. Powiązania planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego z innymi dokumentami oraz porównanie celów, ustalonych w projekcie zmiany planu z celami przyjętymi w międzynarodowych, krajowych i regionalnych dokumentach środowiskowych	18
3.1 Powiązania projektu przygotowanej zmiany planu zagospodarowania przestrzennego z innymi dokumentami	18
3.2 Informacja o prognozach oddziaływania na środowisko dokumentów powiązanych z projektem zmiany Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego	20
3.3 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy ochrony środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu	20
4. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego	30
4.1 Charakterystyka i ocena istniejącego stanu środowiska oraz powiązań województwa z otoczeniem	30
4.2 Charakterystyka potencjalnych zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego	36
5. Stan środowiska na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz istniejące problemy ochrony środowiska, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody	40

5.1	Problemy ochrony środowiska, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody	40
5.2	Stan środowiska na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem – obszary problemowe	41
6.	Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko realizacji projektu zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa, w tym oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów	46
6.1	Ocena zgodności (spójności) celów wskazanych w projekcie zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego	46
6.2	Prognoza wpływu kierunków rozwoju określonych w projekcie zmiany planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko i warunki równoważenia rozwoju	48
6.3	Prognoza wpływu działań i zadań określonych w projekcie zmiany planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko i warunki równoważenia rozwoju	56
7.	Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	74
7.1	Określenie oddziaływań transgranicznych w aspekcie przepisów	74
7.2	Kryteria oceny możliwości wystąpienia znaczących szkodliwych oddziaływań transgranicznych	74
7.3	Podsumowanie	80
8.	Propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być skutkiem realizacji projektu planu, w szczególności na cele, przedmiot ochrony i integralność obszarów Natura 2000	81
9.	Propozycje rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie	85
10.	Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień zmiany Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego oraz częstotliwości jej przeprowadzania	87
11.	Streszczenie	89
12.	Literatura i materiały źródłowe	96
12.1	Materiały formalno-prawne	96
12.2	Materiały planistyczne i dokumentacje archiwalne	97
12.3	Literatura	99
13.	Wykaz rysunków i tabel	100

1. WPROWADZENIE - PROCEDURA POSTĘPOWANIA FORMALNEGO

1.1 Wprowadzenie

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest jednym z instrumentów dla tworzenia warunków zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego, uwzględniającym równocześnie wymagania ochrony środowiska.

Rozpatrywanym w niniejszej prognozie dokumentem kształtowania polityki przestrzennej, a więc zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego, jest projekt zmiany do obowiązującego planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, przyjętego uchwałą nr XLVIII/873/2002 Sejmiku Województwa z dnia 30 sierpnia 2002r.

Projekt zmiany (aktualizacji) planu został podjęty uchwałą nr LVIII/889/2006 Sejmiku Województwa z dnia 21 września 2006r. w związku z potrzebą dostosowania tego dokumentu do nowych potrzeb i wyzwań, przed którymi stoi dynamicznie rozwijający się region, a zwłaszcza do nowych uwarunkowań, jakie stworzyło wejście Polski do Unii Europejskiej.

Prognoza oddziaływania na środowisko jest instrumentem służącym temu, aby powstający dokument był jak najbardziej zgodny z zasadami trwałego i zrównoważonego rozwoju. Prognoza, sporządzona dla zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, powinna w szczególności przeanalizować i stwierdzić:

- w jakim stopniu w ustaleniach planu zostały uwzględnione zasady zrównoważonego rozwoju,
- w jakim stopniu warunki realizacji ustaleń planu mogą oddziaływać na środowisko,
- czy zapewniona została we właściwy sposób ochrona środowiska, w tym przyrodniczego i kulturowego, oraz
- czy rozwiązania służące zabezpieczeniu przed powstawaniem konfliktów i zagrożeń spełniają swoją rolę.

Prognoza jest przygotowywana równoległe do projektu zmiany planu, dlatego też zawarte w niej wskazania oraz uwagi zostaną uwzględnione przy opracowywaniu końcowej wersji projektu zmiany planu województwa, która zostanie przedłożona do przyjęcia Sejmikowi Województwa Dolnośląskiego.

1.2 Podstawa formalno-prawna opracowania prognozy

Obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego wynika z art. 46 i 50 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [Dz.U. nr 199 z dnia 7 listopada 2008r, poz.1227 z późniejszymi zmianami].

W myśl art. 50 ustawy przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane w przypadku wprowadzania zmian do już przyjętego dokumentu. W ramach tego postępowania sporządza się, zgodnie z art.51, ust.1 wymienionej ustawy – prognozę oddziaływania na środowisko.

Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne we Wrocławiu pismem MD1607/08, WBU.Z1.4106-1/2/3366/08 z dnia 18 grudnia 2008r. wystąpiło do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla sporządzanego dokumentu, tj. projektu zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu stwierdziła pismem nr RDOŚ-02-WSI-7041-3/19/08/09/ag z dnia 20 stycznia 2009r. konieczność wykonania prognozy oddziaływania na środowisko w zakresie określonym art.51 ust.2 i art.52 ust. 1 i 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [Dz.U. nr 199 z dnia 7 listopada 2008r, poz.1227].

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko do zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego została sporządzona na podstawie umowy zawartej między Wojewódzkim Biurem Urbanistycznym we Wrocławiu, a firmą ECOPLAN – Ryszard Kowalczyk, 45-010 Opole, ul. Szpitalna 3/9.

1.3 Zakres prognozy

Prognoza niniejsza wykonana została zgodnie z zakresem określonym w art.51 ust.2 oraz art.51 ust.1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [Dz.U. nr 199 z dnia 7 listopada 2008r, poz.1227], tj. zgodnie z zakresem określonym pismem nr RDOŚ-02-WSI-7041-3/19/08/09/ag z dnia 20 stycznia 2009r. Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu.

Zgodnie zatem z powyższym w prognozie niniejszej w szczególności:

- zawarto informacje o treści i głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami [art.51, ust.2, pkt 1, lit.a)],
- zawarto informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy [art.51, ust.2, pkt 1, lit.b)],
- zawarto propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji ustaleń projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania [art.51, ust.2, pkt 1, lit.c)],
- zawarto informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko [art.51, ust.2, pkt 1, lit.d)],
- sporządzono streszczenie w niespecjalistycznym języku nietechnicznym [art.51, ust.2, pkt 1, lit.e)],

- przeanalizowano i oceniono istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu [art.51, ust.2, pkt 2, lit.a)],
- przeanalizowano i oceniono stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem [art.51, ust.2, pkt 2, lit.b)],
- przeanalizowano i oceniono istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody [art.51, ust.2, pkt 2, lit.c)],
- przeanalizowano i oceniono cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania tego dokumentu [art.51, ust.2, pkt 2, lit.d)],
- przeanalizowano i oceniono przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnio-terminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, z uwzględnieniem zależności między elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy [art.51, ust.2, pkt 2, lit.e)],
- przedstawiono rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji ustaleń projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru [art.51, ust.2, pkt 3, lit.a)],
- przedstawiono i oceniono możliwość rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru lub wyjaśniono brak rozwiązań alternatywnych, w tym także wskazano napotkane trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy [art.51, ust.2, pkt 3, lit.b)].

W niniejszej prognozie oddziaływania na środowisko uwzględniono wymogi zawarte w art.52, ust.1 i 2 wymienionej wyżej ustawy, tj.:

- prognozę opracowano stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowano do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem,
- w prognozie uwzględniono informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już, dokumentów powiązanych z projektowanym dokumentem.

1.4 Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Nadrzędnym celem niniejszego opracowania jest zapewnienie, iż zagadnienia ochrony środowiska i rozwoju zrównoważonego zostały uwzględnione przy opracowaniu zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. Osiągnięcie tego celu wiąże się z koniecznością zachowania podstawowych zasad procedury oceny oddziaływania na środowisko projektowanej zmiany planu.

1) Ocena jest narzędziem, które powinno uczynić plan doskonalszym pod kątem zagadnień środowiskowych, zatem realizowana jest razem z projektem, a nie po opracowaniu ostatecznej wersji planu. Dzięki procedurze oceny plan uwzględnia większym stopniu zagadnienia ochrony środowiska i rozwoju zrównoważonego.

2) Procedura oceny oddziaływania wiąże się z angażowaniem innych stron (nie tylko autora planu i autora prognozy oddziaływania), ale przede wszystkim społeczeństwa które w sposób bezpośredni dotknięte zostanie realizacją ustaleń planu

3) W procedurze oceny autorzy skupiają się na kluczowych aspektach oddziaływania ustaleń planu na stan środowiska i rozwój zrównoważony. Ocena jest opracowana dla dokumentu o stosunkowo dużym poziomie ogólności, co znajduje swoje odzwierciedlenie w rodzaju zastosowanych do przeprowadzenia oceny narzędzi.

4) Elementem kluczowym oceny jest analiza rozwiązań alternatywnych, tj. identyfikacja rozwiązań najbardziej korzystnych z punktu widzenia ochrony środowiska i rozwoju zrównoważonego. Rozwiązań, które pozwalają na osiąganie zakładanych celów projektu zmiany planu, ale jednocześnie minimalizują szkody dla środowiska. Opcji które pozwalają zminimalizować konieczność korzystania ze środowiska oferując inne rozwiązania, a nie tylko takich, które pozwalają zaspakajać potrzeby rozwoju kosztem środowiska.

5) procedura oceny pozwala nie tylko na wybór najlepszej alternatywy, ale także pozwala zminimalizować oddziaływania na środowisko i oddziaływania niezgodne z zasadami rozwoju zrównoważonego – w ramach dokonanego wyboru.

6). W procedurze oceny zidentyfikowano granice poza którymi działania w ramach projektowanej zmiany planu mogą prowadzić do nieodwracalnych skutków środowiskowych.

Decyzje o charakterze strategicznym (takie jak uchwalenie zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego) decydują o rodzaju i charakterze inwestycji i przedsięwzięć jakie będą realizowane w poszczególnych obszarach. Ocena rozwiązań alternatywnych już na wczesnym etapie pozwala wpłynąć na rodzaj realizowanych w przyszłości inwestycji i tym samym przyczynia się do zwiększenia skuteczności ocen oddziaływania na środowisko realizowanych na etapie konkretnych inwestycji.

Ocena analizuje oddziaływania, na które nie ma wpływu na etapie ocen oddziaływania na środowisko pojedynczych przedsięwzięć inwestycyjnych – nawet tak dużych jak realizacja odcinków autostrad. Procedura oceny umożliwia szeroki udział społeczny, a tym samym pozwala uczynić go przejrzystym. Ułatwia podejmowanie decyzji na etapie realizacji inwestycji i procedur ocen oddziaływania na środowisko pojedynczych inwestycji.

Kierunki, cele i wskaźniki.

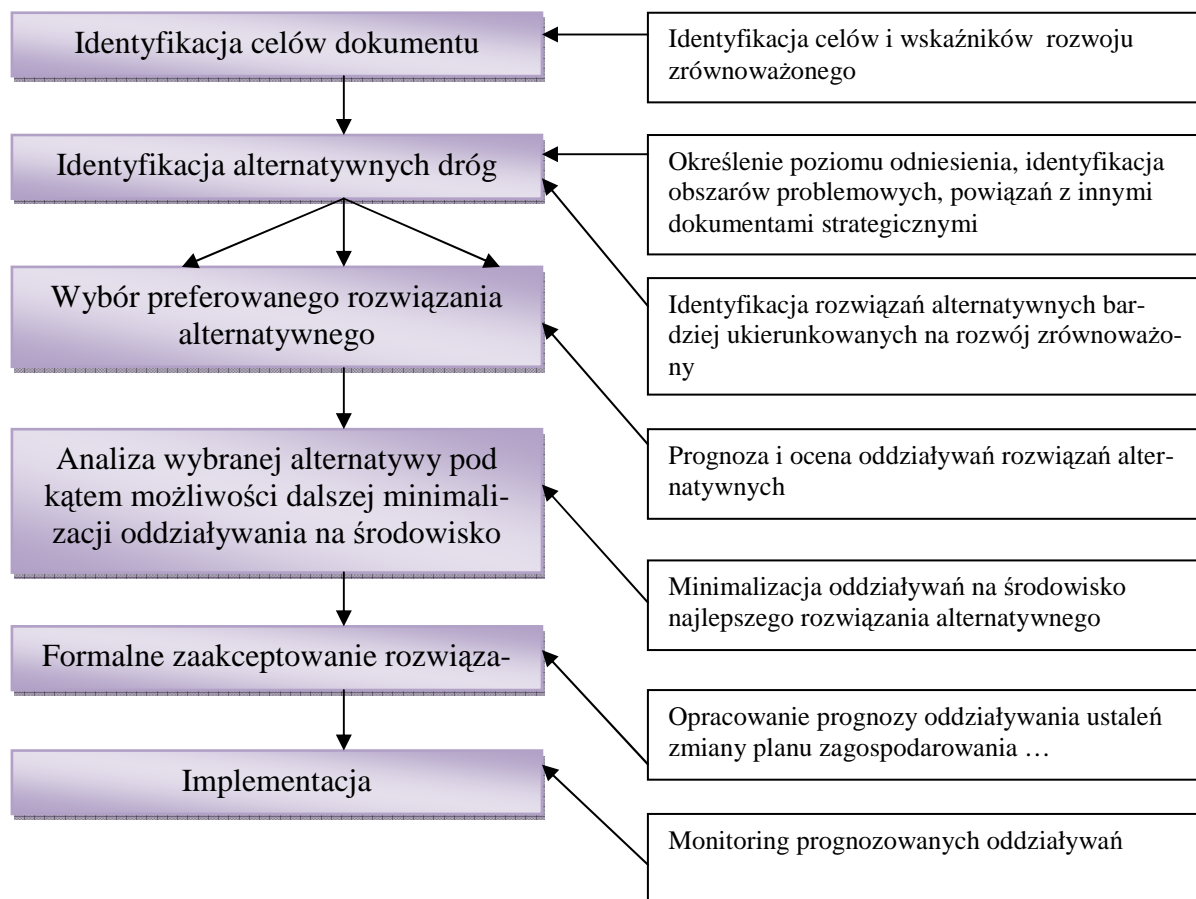
Punktem wyjścia do oceny oddziaływania ustaleń zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego była identyfikacja celów ochrony środowiska i rozwoju zrównoważonego.

Wyróżnione zostały kategorie problemów środowiskowych (np. zanieczyszczenie powietrza, zagrożenie hałasem, zanieczyszczenie wód, itp.) w ramach których zidentyfikowano cele o ogólnym charakterze (np. redukcja zanieczyszczenia NO₂ od ruchu drogowego, redukcja emisji PM z palenisk indywidualnych), albo cele szczegółowe (np. redukcja emisji NO₂ o 20% do roku 2020). Realizacja celów opisana została wskaźnikami (np. % redukcji emisji NO₂ z źródeł o charakterze komunikacyjnym). Przyjęte w opracowaniu wskaźniki oceny w poszczególnych kategoriach celów przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 1-1 Wskaźniki oceny wykorzystane w ocenie oddziaływania projektu zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

Kategoria celów	Cele	Wskaźniki
Wody i gleby	Ograniczenie zanieczyszczenia wód do poziomu nie stanowiącego zagrożenia dla systemów przyrodniczych Ograniczenie zanieczyszczenia gleb, ochrona jej jakości, oraz utrzymanie odpowiednich arealów Utrzymanie i przywracanie istotnych procesów ekologicznych	% wód powierzchniowych o odpowiedniej klasie czystości Areał gleb zanieczyszczonych przez przemysł i komunikację węglowodorami i metalami ciężkimi Areał gleb nadmiernie zakwaszonych
Odpady	Minimalizacja ilości odpadów, ponowne użycie, kompostowanie lub odzysk energii	Ilość wytwarzanych odpadów Ilość odzyskiwanego surowca (np. od produkcji) Ilość odpadów kompostowanych Ilość odpadów przekształcanych na energię elektryczną
Powietrze atmosferyczne	Ograniczenie stężeń zanieczyszczeń atmosferycznych do poziomów nie powodujących szkody dla środowiska przyrodniczego Ograniczenie potrzeby podróżowania	Udział energii elektrycznej produkowanej z zasobów odnawialnych Udział palenisk domowych opalanych paliwami stałymi Ilość paliw napędowych sprzedawanych na terenie województwa w przeliczeniu na pojazd Czas dojazdu do miasta wojewódzkiego
Klimat	Redukcja emisji gazów cieplarnianych Ograniczenie podatności terenów na zjawiska wywołane zmianami klimatycznymi (np. powodziami)	Wielkość emisji gazów cieplarnianych na terenie województwa Procent obszarów objętych działaniami ochrony przeciwpowodziowej
Bioróżnorodność, fauna i flora	Unikanie szkód w wartościowych obszarach przyrodniczych, siedlisk wartościowych gatunków Utrzymanie bioróżnorodności i unikanie nieodwracalnych strat w tym obszarze	

Kategoria celów	Cele	Wskaźniki
Zagrożenie hałasem i wibracjami	Minimalizacja oddziaływania źródeł hałasu na ludność Minimalizacja oddziaływania wibracji na ludność i obiekty budowlane	Odcinki dróg krajowych lub wojewódzkich przechodzące przez tereny zagospodarowane (zamieszkałe) Ilość obiektów wrażliwych na wibracje w sąsiedztwie źródeł wibracji.
Dziedzictwo kulturowe	Ochrona obiektów historycznych, miejsc archeologicznych i innych zasobów historycznie cennych	
Krajobraz	Tworzenie obiektów i przestrzeni o dużych walorach estetycznych Tworzenie zindywidualizowanych krajobrazów Ochrona różnorodności krajobrazowej i lokalnego charakteru krajobrazu Zwiększenie ilości i jakości terenów publicznie dostępnych	Powierzchnie obszarów z zachowanymi, nieprzekształconymi zasobami krajobrazowymi Powierzchni obszarów poddanych renaturyzacji

Schemat 1 Metodyka oceny oddziaływania na środowisko ustaleń zmiany planu zagospodarowania przestrzennego dla województwa dolnośląskiego

Kolejnym krokiem było zgromadzenie danych opisujących stan środowiska (jakość środowiska) z wykorzystaniem ustanowionych wcześniej wskaźników. W wielu przypadkach zgromadzone dane nie odpowiadały przyjętym definicjom miar (wskaźników) stąd też wyni-

kała konieczność ich przetworzenia. Na przykład w celu określenia wartości wskaźnika zagrożenia hałasem przyjęto długość dróg w dwóch kategoriach (drogi krajowe i wojewódzkie) przechodzące przez tereny gdzie występuje zabudowa o charakterze wymagającym ochrony przed hałasem. Dane takie nie były dostępne, w związku z czym wykorzystano mapy drogowe z podziałem na kategorie dróg, oraz mapy pokrycia terenu. W oparciu o taki zestaw danych określono wartość wskaźnika zagrożenia hałasem dla stanu istniejącego. Wartość ta reprezentuje także stan zagrożenia hałasem w nieodległej perspektywie czasowej, albo też w nieco bardziej odległej perspektywie czasowej ale przy założeniu iż projekt zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego nie będzie realizowany w prezentowanym wariantcie (jedynym prezentowanym rozwiązaniu alternatywnym). W drugiej kolejności opracowano zbiory danych charakteryzujące planowane układy komunikacyjne i ponownie określono długość dróg które będą miały negatywny wpływ na tereny chronione przed hałasem. Analogiczny sposób postępowania przyjęto dla innych wskaźników, przy czym stopień złożoności ich obliczania był silnie zróżnicowany w zależności od rodzaju dostępnych danych i koniecznych do przeprowadzenia przekształceń.

Dane do określenia wartości wskaźników pochodziły zarówno z projektu opracowanej zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, jak i z innych źródeł – w szczególności raportów o stanie środowiska dla województwa dolnośląskiego, map topograficznych, danych udostępnianych przez serwery WMS dostępne w Internecie. Część z zgromadzonych danych posiadała charakter liczbowy co stanowiło istotne ułatwienie w procesie oceny, a część charakteryzowała dany komponent w sposób opisowy. Istotnym problemem była też skala opracowań i skala w jakiej dostępne były dane – nie zawsze dostateczna.

Cele szczegółowe

W wielu przypadkach, czy to w oparciu o dokumenty wyższego rzędu, czy też kierując się normami zawartymi w przepisach prawnych możliwe było ustanowienie celów szczegółowych dla poszczególnych wskaźników. I tak na przykład problem zagrożenia hałasem, a w szczególności cele do osiągnięcia w tym obszarze definiuje 6 program ramowych ochrony środowiska Unii Europejskiej, gdzie zakłada się iż do roku 2020 ilość osób zagrożonych ponadnormatywnym hałasem ulegnie zmniejszeniu o 20% w stosunku do roku odniesienia. Wskaźnik zagrożenia hałasem komunikacyjnym jest zatem nie tylko wskaźnikiem pokazującym trend, ale pozwala także stwierdzić czy realizacja ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego zbliżać będzie ten obszar do celów ustanowionych przez dokumenty wyższego rzędu, czy też nie i w jakim stopniu. Wskaźnik zagrożenia hałasem podany jako przykład nie jest wskaźnikiem łatwym do interpretacji, ponieważ fakt iż droga przebiegać będzie przez tereny zainwestowane, nie musi być tożsamy w skala zagrożenia hałasem. Wynika to z możliwości zastosowania np. ekranów akustycznych, które pozwolą ograniczyć ponadnormatywne oddziaływanie drogi. Z drugiej strony jednak wybór rozwiązania alternatywnego pozwalającego na zminimalizowanie długości dróg przechodzących przez obszary zurbanizowane już na etapie planowania regionalnego pozwoli uniknąć konieczności realizacji ekranów akustycznych – często uważanych za bardzo złe rozwiązanie w warunkach dużej intensywności zabudowy. Innym przykładem celu szczegółowego jest (będący jeszcze w fazie projektu) wskaźnik czasu dojazdu do miasta wojewódzkiego nie przekraczający 60 minut, który to określony został w „KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE PROJEKT”.

W opracowaniu nie posługiwano się wielkościami granicznymi wskaźników, ponieważ nie zidentyfikowano takiej konieczności w przypadku wskaźników jakie przyjęto w ocenie.

Rozwiązania alternatywne

Projekt zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego nie zakłada rozwiązań alternatywnych.

Identyfikacja oddziaływań na stan środowiska (prognoza), ocena oddziaływań, oraz działania zapobiegawcze

Prognozowanie oddziaływań to identyfikacja rodzaju, skali oddziaływania, czasu trwania i prawdopodobieństwa występowania zjawiska. W ramach oceny stwierdza się czy oddziaływanie jest istotne, czy też nie. W ramach działań zapobiegawczych proponuje się zmiany w proponowanym rozwiązaniu, albo też rozwiązania alternatywne. W procesie prognozowania i oceny wykorzystano następujące metody: ocena ekspercka, analizy przestrzenne z wykorzystaniem systemów GIS, analizy sieciowe, modelowanie matematyczne zjawisk, analiza kosztów i korzyści, ocena ryzyka, ocena cyklu życia, analiza podatności, oraz ocena zgodności.

Oddziaływanie realizacji ustaleń planu rozumiane jest w prognozie jako różnica pomiędzy stanem środowiska uwarunkowanym realizacją planu, a stanem środowiska jaki by był gdyby plan nie został zrealizowany.

Prognozowanie obejmuje udzielenie odpowiedzi na pytania:

- 1) jakie zjawiska i w jakim czasie będą występować w związku z ustaleniami zawartymi w planie ? (np. działalność inwestycyjna o charakterze przemysłowym w określonej lokalizacji)
- 2) określenie wpływu prognozowanych zjawisk na cele opisane wskaźnikami (prze-strzennie i czasowo)
- 3) określenie wielkości zmian w stosunku do stanu wyjściowego, albo opcji zerowej
- 4) analiza zidentyfikowanych zmian, czy są pozytywne czy negatywne, ich wielkości, wielkości przestrzeni w jakiej występują, czasu trwania , odwracalności i prawdopodobieństwa

Etap prognozy i oceny stanowi podstawę do formułowania wniosków dotyczących działań zapobiegawczych – działań które uwzględnione w treści projektu dokumentu strategicznego pozwolą zminimalizować negatywne oddziaływania na środowisko i jednocześnie same nie będą powodem negatywnych oddziaływań. Ponadto na etapie tym identyfikowane są działania zapobiegawcze, których wdrożenie na etapie oceny oddziaływania inwestycji byłoby zupełnie niemożliwe. Działania zapobiegawcze najczęściej sprowadzają się w niniejszym opracowaniu do:

- innego sformułowania zapisów zawartych w dokumencie strategicznym,
- usunięci zapisów/stwierzeń które nie promują zasadniczych celów rozwoju zrównoważonego
- dodanie dodatkowych zapisów/stwierzeń w celu podkreślenia istotności rozwoju zrównoważonego i ochrony środowiska
- opracowaniu nowych alternatyw do proponowanych rozwiązań alternatywnych
- wprowadzeniu dodatkowych wymagań w stosunku do ocen oddziaływania na środowisko na etapie realizacji inwestycji
- wprowadzeniu informacji o braku potrzeby realizacji ocen niższego rzędu

- wprowadzeniu zapisu o potrzebie zastosowania określonych działań zapobiegawczych w ocenach oddziaływania na środowisko niższego rzędu

Prognoza oddziaływania na środowisko – dokumentowanie

Ostatnim elementem procesu strategicznej oceny oddziaływania na środowisku projektu zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego jest opracowanie dokumentacji prognozy oddziaływania na środowisko. Dokumentacja jest opisem działań jakie zostały przeprowadzone, aby projekt dokumentu strategicznego uwzględnił problemy ochrony środowiska i rozwoju zrównoważonego.

Dokumentacja prognozy oddziaływania na środowisko adresowana jest przede wszystkim do opinii społecznej, jednostek odpowiedzialnych za jakość przeprowadzonej pracy, oraz konsultantów, środowisk akademickich i władz. Z tego względu opracowując dokumentację kierowano się następującymi zasadami:

- w dokumentacji omawia się tylko te elementy procedury, które są istotne dla wyników pracy
- zwrócono szczególną uwagę na te elementy dokumentu strategicznego, które uległy zmianie w związku z zidentyfikowanymi możliwościami uwzględnienia zasad rozwoju zrównoważonego i ochrony środowiska
- wyjaśniono dlaczego dokonuje się takich a nie innych wyborów alternatywnych rozwiązań zawartych w dokumencie strategicznym
- omówiono metodykę oceny, strony zaangażowane w jej realizację, oraz czas opracowania.

Monitoring

System monitoringu powinien pozwolić na kontrolę zmian zachodzących w środowisku wywołanych realizacją ustaleń planu. Ponieważ projekt planu zagospodarowania przestrzennego przewiduje system monitoringu realizacji ustaleń planu, powinien on także uwzględniać możliwość gromadzenia danych pozwalający weryfikować prognozy opracowane w ramach oceny strategicznej. Monitoring powinien być realizowany w taki sposób aby istniała możliwość śledzenia zmian wskaźników przyjętych do oceny wariantów w niniejszej prognozie.

Metodyka części prognostycznej (ocennej)

Prognoza wpływu ustaleń projektowanego dokumentu na środowisko przeprowadzona została w trzystopniowej skali, przy użyciu metod opisowych oraz macierzowych (rozdział 6), w następującym schemacie:

- Ocena zgodności (spójności) wewnętrznej celów wskazanych w projekcie zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego,
- Prognoza wpływu na środowisko kierunków rozwoju wskazanych w projekcie zmiany planu,
- Prognoza wpływu na środowisko działań i zadań wskazanych w projekcie zmiany planu.

Ocena spójności wewnętrznej celów dokumentu została przedstawiona w sposób macierzowy [tabela 6.1-1] przy uwzględnieniu dwustopniowej skali oceny, tj. konfliktowość duża i mała.

Ocena wpływu kierunków rozwoju polityki przestrzennej ma charakter opisowy i została przeprowadzona w podziale na wyodrębnione w projekcie zmiany planu typy stref funkcjonalno-przestrzennych. Wyodrębniono kierunki działań o: korzystnym wpływie na środowisko, niekorzystnym wpływie na środowisko, a także oddziaływania zmienne, tj. mogące wpływać niekorzystnie na jedne elementy środowiska, a jednocześnie korzystnie na inne.

Prognoza wpływu na środowisko działań i zadań uwzględnia zastosowanie macierzy interakcji (wpływu) ustaleń projektowanego dokumentu na środowisko [rozdz. 6.3, tabela 6.3-1]. Wyróżniono trzy główne typy oddziaływań: oddziaływania korzystne, oddziaływania zmienne (w pewnych przypadkach korzystne, w innych niekorzystne, ale nie zawsze neutralizujące się), oddziaływania niekorzystne. W każdym z tych typów oddziaływań wyodrębniono wpływy o różnej sile, tj.: znaczące (silne), słabe. Dodatkowo wskazano oddziaływania niepewne, tj. niemożliwe do jednoznacznej identyfikacji czy też określenia ich faktycznych skutków na środowisko, jednakże z ukierunkowaniem na przypuszczalny wpływ negatywny.

Aby stwierdzić, które z proponowanych kierunków zagospodarowania i rozwoju będą miały najbardziej niekorzystny (lub korzystny) wpływ na środowisko, sporządzono matryce oceny podsumowującej [rozdz.6.3; tabela 6.3-2 i 6.3-3]. Podsumowanie to polega na zliczeniu ocen przypisanych każdemu kierunkowi rozwoju i na tej podstawie przyporządkowaniu ich do grup wydzielonych z punktu widzenia kierunku oddziaływań (wydzielono oddziaływania: negatywne, z przewagą negatywnych, zróżnicowane, pozytywne) i siły oddziaływań (silne, słabe, zmienne,) – tabela 6.3-2. Podobnie oceniono wpływ na poszczególne komponenty i cechy środowiska – tabela 6.3-3, przy czym sumowaniu podlegały wszystkie przewidywane kierunki rozwoju wpływające na dana cechę środowiska przedstawione w tabeli 6.3-1.

1.5 Napotkane trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy

Rolą prognozy oddziaływania na środowisko jest ocena czy w przyjętych rozwiązaniach planistycznych, wynikających z projektu zmiany rozpatrywanego dokumentu, zostało zabezpieczone we właściwy sposób i w odpowiednim stopniu środowisko przyrodnicze oraz środowisko kulturowe. Podczas opracowywania prognozy zachowano staranność oraz standardy pracy eksperckiej, w celu uniknięcia niepewności przy formułowaniu odpowiedzi na postawione pytania. Niemniej nie jest możliwe całkowite uniknięcie niepewności związanych z ewentualnymi trudnościami czy lukami współczesnej wiedzy.

Wiąże się to ze specyfiką ocenianego dokumentu. Plan zagospodarowania przestrzennego skali województwa jest dokumentem, w którym w obrębie kierunków działań występuje bardzo duża ilość ustaleń dotyczących poszczególnych działań (zadań), stanowiących potencjalne źródło oddziaływania na środowisko i warunki zrównoważonego rozwoju. Ponadto działania mają różny charakter, od jednoznacznie inwestycyjnych i określonych lokalizacyjnie (np. budowa drogi), dla których prognoza jest możliwie optymalna, do zapisów ogólniejszych, nie mających jednoznacznego odniesienia przestrzennego (np. rozwijanie sieci współpracy między miastami), co znacznie utrudnia prognozowanie ewentualnych oddziaływań.

W projekcie dokumentu w zasadzie nie przedstawiono wskazówek co do ewentualnych wariantów poszczególnych zadań o charakterze inwestycyjnym (w części tylko wskazówki te dotyczą planowanego przebiegu dróg ekspresowych). Na mapach dołączonych do projektu zmiany planu przedstawiono ogólną lokalizację tego typu przewidywanych zadań, w tym część z nich to przebiegi orientacyjne, co stwarza obszar niepewności w odniesieniu zwłaszcza do stopnia konfliktowości z obszarami Natura 2000. Autorzy prognozy mają świadomość, że skala ocenianego dokumentu wiąże się z pewnym stopniem ogólności, wpływających z kolei na subiektywność niektórych prognoz (np. w planie wojewódzkim nie przedstawia się wewnętrznego stopnia zróżnicowania i wewnętrznej wartości obszarów chronionych, traktując całość obszarów jako równoważną, co ma podstawowe znaczenie dla ustalenia wielkości oddziaływania na taki obszar).

Dlatego też w celu zminimalizowania ewentualnych błędów, na etapie sporządzania prognozy zespół autorski

- zebrał możliwie obszerne dane przyrodnicze i fizjograficzne (w tym opracowanie ekofizjograficzne) dla obszaru województwa, a także inne materiały o charakterze częściowym i lokalnym,
- prowadził konsultacje z zespołem autorów opracowujących projekt zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego,

co pozwoliło na możliwie optymalne sprawdzenie w jaki sposób proponowane w projekcie zmiany planu rozwiązania przestrzenne dostosowane są do uwarunkowań przyrodniczych obszaru.

Wskazane w niniejszym rozdziale niepewności przedstawiono zgodnie z wymogiem formalnym oraz zasadami dobrej praktyki, związanymi z wykonywaniem prognoz dokumentów strategicznych. Nie stanowią one „wady” ocenianego dokumentu oraz samej prognozy, wręcz przeciwnie, ich określenie pozwala na przeprowadzenie lepszej, tj. bardziej świadomej, prognozy oddziaływania na poszczególne elementy środowiska, i wskazanie ewentualnych braków i propozycji rozwiązań mających na celu zapobieganie lub ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być skutkiem realizacji projektu planu.

2. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI ORAZ GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU ZMIANY PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ORAZ METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

2.1 Główne cele projektu zmiany planu

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest podstawowym narzędziem kształtowania polityki przestrzennej regionu.

Projektowany dokument obejmuje zmianę obowiązującego planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, przyjętego uchwałą nr XLVIII/873/2002 Sejmiku Województwa z dnia 30 sierpnia 2002r., w związku z faktem, iż obecny dokument uległ dezaktualizacji ze względu na pojawienie się nowych wyzwań, przed którymi stoi dynamicznie rozwijający się region i uwarunkowań jakie stworzyło wejście Polski do Unii Europejskiej.

Cele podstawowe opracowania zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego obejmują:

- Dostosowanie uwarunkowań dla rozwoju przestrzennego województwa do nowych potrzeb i wyzwań jakie stoją przed dynamicznie rozwijającym się regionem,
- Przedstawienie uwarunkowań dla rozwoju przestrzennego województwa związanych z wejściem Polski do Unii Europejskiej w 2004 roku.

Oprócz powyższych celów podstawowych, plan zagospodarowania przestrzennego województwa, w związku z realizacją polityki przestrzennej uwarunkowanej rozwojem zrównoważonym, przyjmuje następujące cele strategiczne rozwoju przestrzennego województwa:

- Umocnienie jego wewnętrznej i zewnętrznej integracji przestrzennej, społeczno-gospodarczej oraz infrastrukturalnej w powiązaniu z sąsiednimi regionami Polski, Czech i Niemiec dla ukształtowania Dolnego Śląska jako harmonijnie rozwiniętego, europejskiego regionu węzłowego o wysokim stopniu konkurencyjności;
- Zintegrowana ochrona zasobów przyrodniczo- krajobrazowych i racjonalne ich wykorzystanie oraz stworzenie spójnego, regionalnego systemu obszarów chronionych;
- Zintegrowana ochrona i rewitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego oraz utrzymanie tożsamości i odrębności kulturowej regionu;
- Harmonijny rozwój przestrzenny i społeczno-gospodarczy oraz integracja wrocławskiego obszaru funkcjonalnego (metropolitalnego) jako głównego węzła sieci osadniczej województwa;
- Harmonizowanie rozwoju przestrzennego i społeczno-gospodarczego i aktywne przekształcanie pozostałych elementów systemu osadniczego województwa, przy efektywnym wykorzystaniu własnych zasobów dla poprawy jakości życia i standardów zaspokajania potrzeb społeczeństwa;

- Ukształtowanie sprawnych, bezpiecznych systemów transportu i komunikacji, powiązanych z systemem krajowym i europejskim oraz sprawnych, sieci infrastruktury technicznej, zapewniających dostawę wody i energii, właściwą gospodarkę odpadami oraz zapobieganie awariom i klęskom żywiołowym.

Powyższe cele strategiczne województwa dolnośląskiego są spójne z przyjętym celem nadrzędnym strategii rozwoju województwa, jakim jest podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

2.2 Obszar objęty opracowaniem

Zakres przestrzenny zmiany planu obejmuje całe województwo dolnośląskie. Województwo dolnośląskie powstało w wyniku reformy administracyjnej kraju w dniu 1 stycznia 1999 r., obejmując swym zasięgiem ukształtowany historycznie, geograficznie i gospodarczo region Dolnego Śląska. Stolicą województwa jest Wrocław – ośrodek metropolitalny pełniący funkcje o charakterze ponadregionalnym, krajowym i międzynarodowym.

Województwo dolnośląskie leży w południowo-zachodniej części Polski, granicząc od zachodu z Republiką Federalną Niemiec na odcinku długości 80 km granicy, a od południa z Republiką Czeską na odcinku długości 434 km. Sąsiaduje ponadto z następującymi województwami: Opolskim od wschodu, wielkopolskim od północnego-wschodu oraz lubuskim od północnego-zachodu. Az 60% obszaru województwa leży w strefie przygranicznej.

Powierzchnia województwa wynosi 19 948 km², co stanowi 6,4% powierzchni Polski. Największy ośrodek osadniczy jakim jest Wrocław zamieszkuje 22% ludności regionu, a pracuje w nim ok. 31,5% ogółu ludności regionu. Pod względem liczby ludności Wrocław jest czwartym miastem w Polsce. Miasto posiada korzystną lokalizację w trójkącie dużych miast (stolic europejskich) jakimi są: Warszawa, Berlin, Praga. Dolny Śląsk położony jest pomiędzy głównymi węzłami komunikacyjnymi, takimi jak: Berlin, Drezno, Praga, Brno, Ostrava, Katowice, Warszawa, Poznań. Dolny Śląsk należy do jednych z najgęściej zaludnionych i najbardziej zurbanizowanych regionów Polski, a średnia gęstość zaludnienia obszaru to 145 mieszkańców/km².

W użytkowaniu gruntów w województwie przeważają użytki rolne, stanowiące 53% powierzchni ogólnej. Lesistość wynosi 28,5%. Powierzchnia prawnie chronionych obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych stanowi 18,1% powierzchni ogólnej województwa. Ogólnie pod względem przyrodniczym obszar województwa dolnośląskiego dzieli się na dwie główne strefy: nizinna – w części północnej i wschodniej oraz górską – w części południowej. Wiąże się z tym znaczne urozmaicenie i różnorodność przyrodniczo-krajobrazowa oraz klimatyczna regionu. Szczegóły dotyczące środowiska przyrodniczego zostały przedstawione w rozdziale 4 niniejszej prognozy.

Województwo dolnośląskie podzielone jest na 29 powiatów, z czego 3 to miasta na prawach powiatu (Wrocław, Legnica i Jelenia Góra). Podstawowe jednostki podziału administracyjnego stanowi 169 gmin, w tym 36 miejskich, 78 wiejskich oraz 55 miejsko-wiejskie. Na obszarze Dolnego Śląska znajduje się 90 miast, tj. 10,2% ogólnej liczby polskich miast, skupiających 8,8% miejskiej populacji kraju. Dominują miasta z grupy wielkości 20 – 50 tys. mieszkańców. Oprócz Wrocławia tylko dwa miasta liczą powyżej 100 tys. mieszkańców,

niemniej w tych trzech ośrodkach skupia się 42,3% populacji miejskiej województwa. Większa sieć osadnicza jest w mniejszym stopniu rozdrobniona niż w innych regionach kraju, przeważają skupione układy osadnicze.

Na tle kraju województwo dolnośląskie wyróżnia się gęstą siecią komunikacyjną, zarówno kolejową (9,0 km/100 km²), jak i drogową (90,2 km dróg publicznych o twardej nawierzchni/100 km²). Odnacza się też względnie wysokim stopniem wyposażenia miejscowości w zakresie infrastruktury technicznej: 91,1% mieszkańców miast korzysta z sieci wodociągowej (stan zwodociągowania regionu należy uznać za bardzo wysoki), 66,9% – ogółu ludności województwa korzysta z sieci kanalizacyjnej, 66,3% – ogółu mieszkań jest zaopatrywana z sieci gazowej.

2.3 Charakterystyka projektu zmiany planu

Prace nad projektem zmiany planu województwa dolnośląskiego zostały rozpoczęte w 2008 roku przez Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne we Wrocławiu. Dokument składa się z części tekstowej oraz graficznej.

Sporządzenie projektu zmiany planu zostało poprzedzone wykonaniem kompleksowej „Diagnozy stanu zagospodarowania przestrzennego województwa i uwarunkowań dla jego rozwoju”, która to diagnoza jest podstawą określenia celów, kierunków i zasad rozwoju przestrzennego województwa.

Diagnoza stanu środowiska (wersja z marca 2009 r.) wykonana na potrzeby sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa obejmuje zaktualizowany w stosunku do diagnozy opracowanej w 2000 roku, obszerny zbiór informacji o województwie, jego walorach, preferencjach. Obejmuje również przedstawienie ograniczeń i konfliktów oraz możliwości rozwoju, tj. uwarunkowania dla rozwoju przestrzennego. Przedstawione w diagnozie problemy gospodarki przestrzennej zostały ujęte w następujących sferach tematycznych gospodarki przestrzennej:

- sfera przyrodniczo-kulturowa,
- sfera osadnicza,
- sfera techniczna,
- sfera społeczna,
- sfera gospodarcza,
- powiązania z otoczeniem.

Każda z przytoczonych sfer tematycznych była opracowana przy uwzględnieniu jednokowego, poniższego schematu:

- charakterystyka elementów środowiska (zasobów, systemów),
- tendencje zmian w danej sferze,
- uwarunkowania dla rozwoju przestrzennego województwa w danej sferze – wnioski do projektu zmiany planu.

Diagnoza stanu środowiska obejmuje również porównanie charakterystyk i ocen stanu zagospodarowania województwa dolnośląskiego z zawartymi w opracowaniach krajowych,

mianowicie w: Raporcie o stanie zagospodarowania przestrzennego kraju z 2007 roku, a także Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju z 2008 roku.

Część diagnostyczna środowiska stanowiła podstawę opracowania zasadniczej części projektu zmiany planu zagospodarowania województwa dolnośląskiego, obejmującej wskazanie głównych problemów rozwoju przestrzennego, obszarów problemowych, a także wizji polityki przestrzennej, w podziale na podstawowe sfery gospodarki przestrzennej przedstawione powyżej. Ten etap projektu zmiany planu składa się z trzech części:

- części I - o charakterze informacyjno-prognostycznym, obejmującej uwarunkowania, omówienie ustaleń podstawowych dokumentów planistycznych krajowych i wojewódzkich, zaleceń i wniosków, zawartych w europejskich, krajowych i regionalnych dokumentach i programach rozwoju oraz wskazanie problemów i wizji rozwoju przestrzennego województwa;
- części II – o charakterze stanowiącym, obejmującej ustalenia planu, wskazujące cele, kierunki, zasady i zadania zagospodarowania przestrzennego województwa w perspektywie 2020 r. oraz zestawień inwestycji celu publicznego, stanowiących zadania rządowe i wojewódzkie (jest ona zasadniczą i uchwalaną przez Sejmik częścią projektu zmiany planu);
- części III – o charakterze informacyjno-postulatywnym, obejmującej zasady i narzędzia realizacji planu.

Podstawowe kierunki i zasady rozwoju przestrzennego przedstawione w dokumencie objętym prognozą są następujące:

Tabela 2-1 Podstawowe kierunki i zasady rozwoju przestrzennego województwa dolnośląskiego

Sfery	Podstawowe kierunki rozwoju przestrzennego
Dla zróżnicowania polityk ochrony zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz ochrony podstawowych komponentów środowiska wydzielono dwie strefy:	
<ul style="list-style-type: none"> - Strefa zintegrowanej ochrony walorów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu wraz z obszarami najwyższej ochrony, - Strefa równoważenia rozwoju i ochrony środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu z rozwojem osadnictwa i gospodarki. 	
Kierunki i zasady rozwoju dla ochrony i racjonalnego korzystania z zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych oraz koordynacji działań z sąsiednimi regionami i krajami:	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zachowanie i odtwarzanie zasobów przyrodniczych i walorów krajobrazowych 2. Rozszerzenie i umocnienie regionalnego systemu obszarów chronionych w powiązaniu z systemami krajowym i europejskim. 3. Harmonijne kształtowanie krajobrazu kulturowego oraz poprawa stanu i wykorzystania zespołów zabytkowych 4. Ochrona oraz poprawa stanu i wykorzystania zespołów zabytkowych. 5. Ochrona oraz poprawa stanu i wykorzystania zespołów zabytkowych 6. Ochronę dóbr kultury współczesnej 7. Ochrona powierzchni ziemi 8. Zachowanie i racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych 9. Racjonalna i optymalna gospodarka zasobami kopalin 10. Zachowanie zasobów i zapewnienie wysokiej jakości wód 11. Poprawę jakości powietrza atmosferycznego 12. Ochrona i powiększenie zasobów leśnych 13. Ochrona przed hałasem

Kierunki i zasady rozwoju dla rozwoju przestrzennego osadnictwa w odniesieniu do sieci ośrodków miejskich	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych Wrocławia oraz rozwój wrocławskiego obszaru funkcjonalnego 2. Poprawa spójności przestrzennej wewnętrznej i zewnętrznej oraz integracja głównych ośrodków miejskich z obszarami ich oddziaływania 3. Wzmacnianie funkcji węzłowej głównych ośrodków wzrostu w policentrycznej sieci osadniczej, uwzględniającej rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach 4. Wykorzystanie dolnośląskiego potencjału turystycznego oraz uzdrowskiego regionu dla jego rozwoju gospodarczego
Kierunki i zasady rozwoju dla rozwoju przestrzennego osadnictwa w odniesieniu do terenów wiejskich oraz zasad kształtowania zabudowy	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzmacnianie przepisów restrukturyzacji i wielofunkcyjnego rozwoju wsi 2. Rozwój gospodarki żywnościowej w obszarze o wybitnych predyspozycjach dla wybranych jej form 3. Prowadzenie szczególnych zasad kształtowania zabudowy, odrębnych w wyznaczonej w obszarze województwa: strefie zintegrowanej ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz krajobrazu, a także strefie zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego z rozwojem osadnictwa i gospodarki województwa.
Transport: Kierunki i zasady rozwoju dla systemów transportu	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kształtowanie spójnego przestrzennie systemu zewnętrznych powiązań drogowych 2. Kształtowanie spójnego przestrzennie systemu powiązań transportowych wewnątrz obszarów rozwoju i pomiędzy nimi 3. Podwyższenie parametrów użytkowych sieci drogowej 4. Kształtowanie spójnego przestrzennie systemu zewnętrznych i wewnętrznych, kolejowych powiązań transportowych 5. Podwyższanie parametrów sieci kolejowej 6. Wzmacnianie transportu lotniczego 7. Poprawa żeglowności Odrzańskiej Drogi Wodnej 8. Wzrost konkurencyjności żeglugi śródlądowej
Infrastruktura techniczna: Kierunki i zasady rozwoju dla systemów infrastruktury technicznej	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. zapewnienie niezawodnych dostaw wody pitnej oraz budowy i rozbudowy infrastruktury dla odprowadzania i oczyszczania ścieków 2. Utworzenie sprawnie działającego systemu gospodarki odpadami opartego na regionach prowadzenia tej gospodarki 3. Rozbudowa i modernizacja sieci i urządzeń energetycznych wraz z dostosowaniem sieci przesyłowej do potrzeb krajowego i europejskiego rynku energii i paliw 4. Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii 5. Rozwój systemów telekomunikacyjnych,
Bezpieczeństwo: Kierunki i zasady rozwoju dla poprawy stanu ochrony przeciwpowodziowej i bezpieczeństwa	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wdrożenie nowoczesnego systemu zarządzania ryzykiem powodziowym. 2. Koordynacja działań systemowych na poziomie dorzecza Odry na rzecz prewencyjnego planowania przestrzennego. 3. Utrzymanie funkcji terenów zamkniętych oraz ich stref ochronnych 4. Poprawa funkcjonowania systemów zapewnienia bezpieczeństwa publicznego

Część tekstowa projektu dokumentu (składająca się z części I, II i III) zawiera schematy sporządzone dla uwarunkowań i wizji rozwoju, a ponadto została opatrzona w załączniki graficzne, mianowicie: 6 schematów mapowych dla wizji rozwoju oraz 7 podstawowych rysunków projektu zmiany planu w skali 1:250 000.

3. POWIĄZANIA PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO Z INNYMI DOKUMENTAMI ORAZ PORÓWNANIE CELÓW, USTALONYCH W PROJEKCIE ZMIANY PLANU Z CELAMI PRZYJĘTYMI W MIĘDZYNARODOWYCH, KRAJOWYCH I REGIONALNYCH DOKUMENTACH ŚRODOWISKOWYCH

3.1 Powiązania projektu przygotowanej zmiany planu zagospodarowania przestrzennego z innymi dokumentami

Projekt zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego uwzględnia rekomendacje szeregu dokumentów planistycznych i programów rozwoju szczególnie regionalnego, krajowego oraz europejskiego (dokumenty Unii Europejskiej, strategie i programy przygotowywane przez organy rządowe, w tym dokumenty sektorowe, opracowania planistyczne opracowane przez inne samorządy terytorialne), a zatem powstaje w powiązaniu z tymi dokumentami, wskazując na konieczność podjęcia działań i zadań niezbędnych do osiągnięcia wspólnych celów i kierunków zrównoważonego rozwoju.

Rekomendowane w dokumentach Unii Europejskiej, krajowych i wojewódzkich działania i zadania, zostały w projekcie zmiany planu przedstawione i uszeregowane (część II Projektu Planu) w odniesieniu do: sfery przyrodniczej, sfery kulturowo-osadniczej, sfery technicznej, i posłużyły do formułowania kierunków (i działań) zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

Szereg przedstawionych w planie zagospodarowania celów i kierunków działań wynika również z dyrektyw Unii Europejskiej, które są sukcesywnie implementowane do polskiego prawodawstwa w zakresie ochrony środowiska. Część z celów będzie ponadto realizowana w ramach wypełniania dokumentów prawnych, tj. Rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie specjalnych stref ekonomicznych, oraz Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Wykazu przedsięwzięć Euro 2012.

Podstawowe dokumenty, jakie miały wpływ na formułowanie ustaleń projektu zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, scharakteryzowano w rozdziale 3 oraz 4. Ponadto w Anaksie przedstawiono zestawienie zaleceń i wniosków dotyczących kierunków działań i zadań, które powinny zostać uwzględnione lub rozważone w projekcie zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Wśród nich szczególne znaczenie mają programy i strategie o charakterze lokalnym, bowiem zwłaszcza względem tych dokumentów projektowany plan nie może być sprzeczny. Związane jest to z faktem, iż wszystkie dokumenty szczególnie wojewódzkiego powinny realizować politykę zmierzającą do osiągnięcia celów, które nie wykluczają się wzajemnie lecz się wzmacniają i uzupełniają, a wielu przypadkach są jednakowe. Osiągnięcie wspólnych, czy też zbieżnych celów ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju dokumentów szczególnie wojewódzkiego, umożliwi z kolei spełnienie celów wynikających z dokumentów krajowych i międzynarodowych.

Z punktu widzenia planowanego dokumentu najważniejszym dokumentem krajowym oraz lokalnym jest: Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju, Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020, a także Plan zagospodarowania przestrzennego województwa z 2002 r.. Zgodność celów i wskazań projektu zmiany planu z tymi dokumentami przedstawiono w rozdziale 3 dokumentu.

Oprócz Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego (przyjętej uchwałą Nr XLVIII/649/2005 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z 30 listopada 2005r.), projekt zmiany planu wymienia dokumenty wojewódzkie oraz zawarte w nich cele i priorytety, które są rekomendowane jako obligatoryjne do wprowadzenia do projektu zmiany planu, a należą do nich:

- Regionalny Program Operacyjny Dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013: Załącznik do uchwały Nr 3380/III/09 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z 29 września 2009r.
- Program opieki nad zabytkami województwa dolnośląskiego z 2006r.: Uchwała Nr XII/125/07 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z 26 października 2006r.
- Aktualizacja programu rozwoju turystyki dla województwa dolnośląskiego: Uchwała Nr 2696/III/09 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z 28 kwietnia 2009r.
- Program Rozwoju Infrastruktury Transportowej i Komunikacji dla Województwa Dolnośląskiego: Uchwała Nr LVII/857/2006 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z 31 sierpnia 2006r.
- Podstawowymi aktami prawa, zawierającymi zobowiązania prawne są: Rozporządzenia Wojewody Dolnośląskiego w sprawie ustanowienia parków krajobrazowych oraz obszarów chronionego krajobrazu.
- Wieloletni program inwestycyjny 2007-2013: Uchwała Nr XXIV/305/08 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z 28 lutego 2008r.

Ponadto uwzględniono następujące podstawowe dokumenty:

- Regionalna Strategia Innowacji dla województwa dolnośląskiego, przyjęta przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego uchwałą Nr XXXIX/509/2005 z 25 kwietnia 2005r.
- Strategia rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego: Uchwała Nr XXXV/583/2001 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z 25 maja 2001r.
- Wojewódzki plan gospodarki odpadami województwa dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015
- Wojewódzki plan działania Systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego dla województwa dolnośląskiego na lata 2008-2010.

Projektowany dokument jest oczywiście bezpośrednio związany z obowiązującym Planem zagospodarowania przestrzennego (przyjęty Uchwałą z dnia 30 sierpnia 2002r. Sejmiku Województwa Dolnośląskiego Nr XLVIII/872/2002), uwzględniając jego zalecenia i ustalenia. Jednocześnie nowy (objęty niniejszą prognozą) dokument strategiczny obejmuje uaktualnienie planu z 2002 roku względem elementów, które uległy dezaktualizacji, przede wszystkim w wyniku zmian kierunków polityki przestrzennej państwa i regionu w związku między innymi z dostosowaniem gospodarki państwa do warunków i zasad współpracy w Unii Europejskiej.

3.2 Informacja o prognozach oddziaływania na środowisko dokumentów powiązanych z projektem zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego

Przy opracowywaniu niniejszej prognozy uwzględniono informacje i zapisy Prognozy oddziaływania na środowisko planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, wykonanej przez Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne we Wrocławiu w 2002r dla obowiązującego obecnie planu.

Oprócz powyższej prognozy podstawowej, uwzględniono również informacje, w tym zwłaszcza wnioski, wynikające z prognoz oddziaływania na środowisko innych dokumentów powiązanych, a w szczególności:

- Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015,
- Prognozy oddziaływania na środowisko programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa dolnośląskiego na lata 2009 – 2013,
- Prognozy oddziaływania na środowisko projektu wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015,
- Prognozy oddziaływania na środowisko projektu strategii rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020 roku,
- Prognozy oddziaływania na środowisko działań wynikających z ustaleń dokumentu „Studium wydobywania i transportu surowców skalnych na Dolnym Śląsku” w ramach Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko
- Prognozy oddziaływania na środowisko działań wynikających z ustaleń dokumentu „Wytyczne kierunkowe do kształtowania sieci drogowej i kolejowej w województwie dolnośląskim” w ramach Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko

3.3 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy ochrony środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

W niniejszym rozdziale przedstawiono priorytety i cele generalne w zakresie ochrony środowiska wynikające z podstawowych dokumentów szczebla międzynarodowego i wspólnotowego, krajowego oraz regionalnego, uwzględnione w projekcie zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

DOKUMENTY EUROPEJSKIE:

Agenda Terytorialna Unii Europejskiej

Dokument służy podniesieniu konkurencyjności oraz trwałego i zrównoważonego charakteru zróżnicowanych regionów w Europie. Ponadto służy integracji terytorialnej, przyczynia się do policentrycznego rozwoju terytorialnego i do lepszego wykorzystania zasobów dostępnych w

poszczególnych regionach europejskich. Głównymi celami jakie stawia przed sobą Agenda są:

- Wzmocnienie struktur ekologicznych i zasobów kulturowych w ramach nowego podejścia do rozwoju
- Transeuropejskie zarządzanie ryzykiem, w tym skutkami zmian klimatycznych
- Wzmocnienie i rozszerzenie sieci transeuropejskich
- Międzynarodowe regionalne klastry konkurencji i innowacji
- Nowe formy partnerstwa i zarządzania terytorialnego między obszarami miejskimi i wiejskimi.
- Wzmocnienie poziomu policentryzmu i innowacji poprzez współpracę miast i regionów miejskich.
- Wzmocnienie Tożsamości Regionalnej oraz Właściwsze Wykorzystanie Zróżnicowania Terytorialnego
- Przewidywanie i rozwiązywanie przyszłych problemów terytorialnych

Projekt planu wskazuje na związek z następującymi celami ochrony środowiska Agendy, wskazując konkretne działania rekomendowane do uwzględnienia w planie:

- Wzmacnianie policentryzmu i innowacyjności dzięki sieci współpracy regionów miejskich i miast oraz pomiędzy obszarami rolniczymi i miejskimi,
- Wzmocnienie i rozbudowa sieci transeuropejskich,
- Zrównoważony rozwój, rozsądne zarządzanie oraz ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego.

Karta Lipska na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich

Karta Lipska jest dokumentem służącym generalnie wzmocnieniu, promocji i zrównoważonego rozwoju miast, uwzględniającym trzy wymiary zrównoważonego rozwoju: dobrobyt ekonomiczny, równowagę społeczną, aspekty środowiskowe. Zalecenia Karty Lipskiej są w projekcie zmiany planu ukierunkowane na:

- Politykę zintegrowanego rozwoju miejskiego,
- Politykę integracji społecznej.

EWT -Program Współpracy Transgranicznej Polska –Saksonia 2007-2013

Jest to dokument mówiący o wspólnych celach i współpracy terenów pogranicza Polsko-Niemieckiego, który w przypadku województwa dolnośląskiego dotyczy szeregu powiatów, w których możliwa jest poprawa atrakcyjności turystycznej. Głównym celem Programu jest :

- wspieranie zrównoważonego rozwoju polsko-saksońskiego obszaru wsparcia w celu wzmocnienia jego spójności gospodarczej i społecznej, natomiast celami szczegółowymi są:
 - Zapewnienie konkurencyjności obszaru wsparcia poprzez wyrównanie warunków ramowych w celu likwidowania różnicowań strukturalnych i gospodarczych,
 - Utożsamianie się mieszkańców z obszarem wsparcia dzięki wzmocnieniu współpracy.

Nawiązując do tych celów, projekt zmiany Planu wskazuje działania ukierunkowane na turystykę i działalność uzdrowiskową, poprzez poprawę atrakcyjności turystycznej obszaru wsparcia, tj. pogranicza polsko-niemieckiego.

EWT – Program Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska

Jest to dokument mówiący o wspólnych celach i współpracy terenów pogranicza Polsko-Czeskiego. Projekt zmiany Planu wskazuje działania ukierunkowane na turystykę, poprzez rozszerzenie oferty turystycznej.

DOKUMENTY KRAJOWE:

Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju

Sformułowane w dokumencie nadrzędne cele kształtowania polityki przestrzennego zagospodarowania kraju stanowią rozwinięcie długookresowych celów społeczno-gospodarczych i mają zapewnić możliwość ich realizacji zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Główne cele gospodarowania przestrzenią polegają na kształtowaniu struktur przestrzennych, które powinny:

- tworzyć warunki dla wzrostu efektywności gospodarowania,
- sprzyjać zaspokojeniu potrzeb społecznych,
- umożliwiać ochronę wartości przyrodniczych i kulturowych.

Projekt zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego wskazuje na konieczność uwzględnienia następujących podstawowych celów i kierunków polityki przestrzennego zagospodarowania, ukierunkowanych na osiągnięcie celów rozpatrywanego dokumentu powiązanego:

- system strategicznych celów rozwoju i zagospodarowania przestrzennego kraju (a w tym zwłaszcza: ochrona i racjonalne kształtowanie środowiska przyrodniczego, kształtowanie mechanizmów generujących efektywny rozwój społeczno-gospodarczy),
- podstawowe systemy przestrzenne stabilizujące politykę przestrzennego zagospodarowania kraju (a w tym zwłaszcza: wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz system infrastruktury technicznej).

Jednocześnie wskazano podstawowe ustalenia tego dokumentu odnoszące się do obszaru województwa w zakresie:

- Polityki dynamizacji przekształceń – kształtowanie przestrzeni otwartej, konkurencyjnej, innowacyjnej i efektywnej,
- Polityki ochrony i uwarunkowania ekologicznego kształtowania przestrzeni przyrodniczej,
- Polityki selektywnej restrukturyzacji,
- Krajowego systemu osadniczego
- Krajowego systemu infrastruktury technicznej
- Wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich.

Szczegółowy zakres ustaleń koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju przedstawiono w rozdziale 3.1 projektu zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa.

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju

Dokument ten powstał w związku z faktem, iż dotychczas obowiązująca Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju nie uwzględniała konsekwencji dwu ważnych zmian, jakie nastąpiły w Polsce w latach 1999 i 2004. Pierwsza z nich polegała na reformie terytorialnej państwa, w wyniku której powstały duże województwa, co zasadniczo zmieniło model prowadzenia polityki regionalnej i przestrzennej, druga z tych zmian związana była z przyjęciem Polski do Unii Europejskiej. Dzięki temu zasadniczej zmianie uległa pozycja Polski w Europie.

Podstawową funkcją Koncepcji jest integrowanie wymiarów: gospodarczego, społecznego, strategiczno-decyzyjnego i przyrodniczego w rozwoju przestrzennym kraju oraz formułowanie ustaleń i wskazań do polityki regionalnej oraz polityk sektorowych. Dokument określa pozycję Polski w przestrzeni europejskiej. Celami strategicznymi powiązаныmi z projektem planu objętego niniejszą prognozą są:

- Osiągnięcie optymalnej jakości środowiska przyrodniczego
- Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich – wzrost ich wielofunkcyjności, podniesienie standardów dostępności do usług publicznych, zwłaszcza edukacyjnych, zachowanie wartości krajobrazu kulturowego, ochrona strategicznych obszarów produkcji rolnej jako stref żywicielskich w skali krajowej
- Wzmocnienie spójności terytorialnej kraju poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej, telekomunikacyjnej i energetycznej
- Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich i regionów Polski w przestrzeni europejskiej, przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego; przygotowanie polskiej przestrzeni do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy
- Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia; ograniczenie ryzyka wynikającego z ekstremalnych zjawisk przyrodniczych i katastrof, deficytu energii, zagrożeń bezpieczeństwa narodowego.
- Zapewnienie ładu przestrzennego poprzez racjonalizację użytkowania przestrzeni i zapobieganie jej degradacji; uporządkowanie relacji w obszarach funkcjonalnych miast, kontrolowanie procesów suburbanizacji oraz rozpraszania zabudowy na obszarach wiejskich
- Przestrzenne zagospodarowanie Polski w perspektywie 2033

Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012

Polityka ekologiczna to dokument strategiczny, który przez określenie celów i priorytetów ekologicznych wskazuje kierunek działań koniecznych dla zapewnienia właściwej ochrony środowisku naturalnemu. Dokument określający ogólne zasady i cele polityki ekologicznej Państwa, w sferze racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych i w zakresie jakości środowiska. Generalne cele ochrony środowiska tego dokumentu to:

- Ochrona zasobów naturalnych
- Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

Wymienione cele zostały uwzględnione w projekcie planu województwa dolnośląskiego przez wskazanie konkretnych zadań służących ich realizacji.

Polityka leśna państwa

Dokument formułuje tezy polityki leśnej państwa, określa jej cele i priorytety, a także uwarunkowania prawne, finansowe i organizacyjne oraz spodziewane efekty i harmonogram realizacji polityki leśnej i jej możliwe zagrożenia. Nadrzędnym celem polityki leśnej jest wyznaczenie kompleksu działań kształtujących stosunek człowieka do lasu. Wśród celów szczegółowych uwzględnionych w objętym prognozą dokumencie wymienić należy:

- zapewnienie trwałości lasów wraz z ich wielofunkcyjnością.

Program dla Odry 2006

Dokument został stworzony w celu zajęcia się szerokim wachlarzem spraw związanych z ochroną powodziową, jakością wody, planowaniem przestrzennym i transportem wodnym. Wśród jego działań podstawowych zmiana planu zagospodarowania województwa dolnośląskiego implementuje:

- zbudowanie systemu biernego i czynnego zabezpieczenia przeciwpowodziowego oraz usunięcie szkód powodziowych.

Polityka transportowa państwa na lata 2006-2025

Celem Polityki transportowej państwa jest spełnienie racjonalnych oczekiwań społeczeństwa wywołanych wzrostem mobilności, co oznacza wzrost zapotrzebowania na dostępność transportową. Uwzględniony w projekcie zmiany planu jest jeden cel podstawowy, mianowicie: zdecydowana poprawa jakości systemu transportowego i jego rozbudowa zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, albowiem jakość systemu transportowego jest jednym z kluczowych czynników, decydujących o warunkach życia mieszkańców i o rozwoju gospodarczym kraju i regionów.

Polityka energetyczna polski do 2030 roku

Uwzględnione w projekcie zmiany planu podstawowe kierunki polityki energetycznej opierają się generalnie na zapewnieniu pokrycia na zapotrzebowanie energii i ciepła, zarówno przy wykorzystaniu źródeł konwencjonalnych jak również przy wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii.

Ze względu na mnogość dokumentów planistycznych, poniżej przedstawiono jedynie główne ich cele i priorytety, uwzględnione w projekcie zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, tj. zgodne z celami i kierunkami rozwoju wynikającymi z objętego niniejszą prognozą dokumentu.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

- Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi,
- Kultura i dziedzictwo kulturowe,
- Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska,
- Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych,
- Drogowa i lotnicza sieć TEN-T,
- Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe,
- Transport przyjazny środowisku,
- Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna,
- Bezpieczeństwo energetyczne, w tym dywersyfikacja źródeł energii,
- Gospodarka wodno-ściekowa.

Program rozwoju obszarów wiejskich na lata 2007 – 2013

- Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego
- Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich
- Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej

Program budowy dróg krajowych na lata 2008–2012

- Wzmocnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej kraju, poprzez stworzenie sieci drogowej o wysokich parametrach użytkowych.

Program budowy i uruchomienia przewozów Kolejami Dużych Prędkości w Polsce

- Obejmuje budowę nowej linii KDP łączącej Wrocław z Warszawą, Łodzią i Poznaniem.

Master Plan Dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku

- Master plan obejmuje głównie poprawę obecnej i budowę nowej infrastruktury kolejowej.

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka

- Polska gospodarka na rynku międzynarodowym: poprzez inwestycje we wspólną infrastrukturę turystyczną.
- Infrastruktura strefy B+R: obejmuje rozwój i wsparcie ośrodków oraz infrastruktury badawczej.
- Dyfuzja innowacji: budowa i rozbudowa infrastruktury parków naukowych i technologicznych

Program rozwoju sieci lotnisk i lotniczych urządzeń naziemnych

- Rozwój infrastruktury lotniskowej w tempie wyprzedzającym wzrost popytu na usługi lotnicze poprzez wzrost przepustowości polskich portów lotniczych
- Włączenie polskich portów lotniczych w krajową i unijną sieć transportu. Poprawa regionalnej i lokalnej dostępności portów lotniczych
- Zmniejszenie negatywnego oddziaływania transportu lotniczego na środowisko naturalne

Krajowy plan gospodarki odpadami 2010

- Celem strategicznym jest zapobieganie i minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów oraz ograniczenie ich właściwości niebezpiecznych z wykorzystaniem właściwości materiałowych i energetycznych oraz ich unieszkodliwianie.

Strategia rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa na lata 2007 – 2013

- Wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich
- Poprawa konkurencyjności rolnictwa

Kierunki rozwoju turystyki do 2015 roku

- Rozwój infrastruktury turystycznej
- Integracja produktów i oferty turystycznej regionów
- Rozwój wiodących typów turystyki
- Kształtowanie rozwoju turystyki z zachowaniem wartości przestrzeni

Program Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Dziedzictwo kulturowe”

Priorytetem uwzględnionym w planie jest generalnie: ochrona zabytków.

Program inwestycji drogowych (GDDKiA oddział Wrocław)

- Obejmuje generalnie budowę, przebudowę i wzmocnienie dróg krajowych.

Strategia Dla Transportu Kolejowego Do Roku 2009

- W zakresie ponadregionalnym: Zwiększenie dostępności województwa dolnośląskiego w układzie ponadregionalnym – międzynarodowym, zwiększenie integracji z Unią Europejską oraz w zakresie regionalnym: Rozwój lokalnych i turystycznych połączeń kolejowych oraz modernizacja linii o znaczeniu regionalnym.

Plan rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną na lata 2006-2020

- Rozbudowa elektroenergetycznych obiektów krajowej sieci przesyłowej

Plan rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe na lata 2009-2014

- Podstawowe działania w obrębie dokumentu opierają się na modernizacji istniejących i budowie nowych gazociągów gazowych.

Plan rozwoju sieci wysokich napięć do roku 2020

- Podstawowe działania w obrębie dokumentu opierają się na budowie stacji elektroenergetycznych wysokich napięć oraz linii przesyłowych

Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych

- Gospodarka wodno-ściekowa
- Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi

Narodowa Strategia Gospodarowania Wodami 2030

- Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód i związanych z nim ekosystemów
- Podniesienie skuteczności ochrony ludności i gospodarki w sytuacjach kryzysowych
- Zaspokojenie potrzeb ludności w zakresie zaopatrzenia w wodę do picia i dla celów sanitarnych

Uwzględniono również w projekcie dokumentu rozporządzenia RM w sprawach tworzenia Specjalnych Stref Ekonomicznych (Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, Kamiennogórskiej SSE, Legnickiej SSE, Tarnobrzeskiej SSE), a także rozporządzenie RM w sprawie wykazu przedsięwzięć Euro 2012: budowa stadionu przy ul. Drzymały wraz z obiektami towarzyszącymi.

DOKUMENTY WOJEWÓDZKIE:

Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020

Stanowi jeden z podstawowych dokumentów planistycznych, którego ustalenia uwzględnione są w projekcie zmiany planu województwa. Cele i priorytety tego dokumentu przedstawiono poniżej, a zostały one uwzględnione w konstrukcji celów, kierunków i działań w projekcie zmiany planu:

- Cel przestrzenny: Zwiększenie spójności przestrzennej i infrastrukturalnej regionu i jego integracja z europejskimi obszarami wzrostu
- Cel społeczny: Rozwijanie solidarności społecznej oraz postaw obywatelskich twórczych i otwartych na świat
- Cel gospodarczy, polegający na zbudowaniu konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki, będzie osiągnięty przez działania priorytetowe: Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Dolnego Śląska i Wspieranie aktywności gospodarczej na Dolnym Śląsku

W projekcie zmiany planu uwzględnione zostały powyższe cele i działania priorytetowe poprzez szereg rekomendowanych ustaleń w sferze przyrodniczo-kulturowej, sferze osadniczej i sferze technicznej, uzyskując w ten sposób osiągnięcie celów i priorytetów Strategii rozwoju

województwa dolnośląskiego, a tym samym wysoka spójność projektu zmiany planu z tym dokumentem.

Strategia Energetyczna Dolnego Śląska do 2010 roku

Uwzględniono działania ukierunkowane na wspieranie rozwoju regionalnego rynku energii oraz minimalizowanie wpływu energetyki na środowisko naturalne.

Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Dolnośląskiego

Wskazano za niezbędne: budowę infrastruktury innowacyjnej.

Regionalny Program Operacyjny Dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013

Cel priorytetowy jakim jest: podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju, zostanie osiągnięty poprzez następujące cele szczegółowe:

- Poprawa stanu środowiska naturalnego oraz bezpieczeństwa ekologicznego i przeciwpowodziowego Dolnego Śląska
- Poprawa bytu mieszkańców i wzrost konkurencyjności regionu poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury Społecznej
- Przeciwdziałanie marginalizacji obszarów miast województwa dolnośląskiego, na których nasilają się negatywne zjawiska społeczne i ekonomiczne oraz ulega degradacji stan fizyczny przestrzeni
- Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa przeszłości dla podniesienia atrakcyjności regionu na rynku krajowym i międzynarodowym
- Rozwój infrastruktury transportowej na Dolnym Śląsku
- Regionalna infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku
- Wzrost aktywności gospodarczej opartej o wiedzę i innowacyjność
- Wykorzystanie i promocja potencjału turystycznego i kulturowego Dolnego Śląska

Wojewódzki Program Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011

- Poprawa jakości wód powierzchniowych oraz ochrona jakości i ilości wód podziemnych wraz z racjonalizacją ich wykorzystania
- Trwała poprawa jakości powietrza atmosferycznego
- Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców województwa
- Ochrona przed negatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych
- Zapobieganie poważnym awariom przemysłowym i zagrożeniom naturalnym oraz eliminacja i minimalizacja skutków w razie ich wystąpienia
- Zintegrowana, trwale zrównoważona ochrona zasobów przyrody prowadzona w ramach racjonalnej polityki przestrzennej
- Racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych zarówno pod względem ekologicznym jak i ekonomicznym
- Ochrona zasobów złóż poprzez ich racjonalne wykorzystanie, zahamowanie nielegalnego wydobycia kopalin oraz rekultywacja terenów poeksploatacyjnych

Program opieki nad zabytkami województwa dolnośląskiego z 2006 r.

- Dążenie do znaczącej poprawy stanu zasobów regionalnego dziedzictwa kulturowego oraz zachowania krajobrazu kulturowego Dolnego Śląska.

Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011

Uwzględniono przede wszystkim działania związane z funkcjonowaniem istniejących, budowa nowych oraz likwidowaniem nieczynnych składowisk odpadów.

Aktualizacja Programu rozwoju turystyki dla województwa dolnośląskiego

- Rozwój produktów sieciowych, w tym szlaków tematycznych
- Budowa produktów turystycznych subregionów Dolnego Śląska
- Rozwój jakościowej bazy oraz infrastruktury turystycznej dedykowanej na potrzeby wiodących form turystyki w region

Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Dolnośląskiego

Główne cele rozwoju obszarów wiejskich Dolnego Śląska, tj.: podniesienie poziomu życia ludności wiejskiej oraz wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich, będą osiągnięte w wyniku uwzględnionych w projekcie zmiany planu celów szczegółowych:

- Modernizacja kompleksu gospodarki żywnościowej
- Rozwój turystyki i rekreacji
- Kształtowanie krajobrazu przyrodniczego
- Podnoszenie dochodów ludności rolniczej
- Odbudowa krajobrazu przyrodniczego

Wieloletni Program Inwestycyjny 2007-2013

- Poprawa i wyrównanie infrastrukturalnych warunków bytu mieszkańców w sferze społecznej
- Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej regionu, mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu gospodarczego województwa, przyczyniającej się do podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej i wzrostu konkurencyjności regionu
- Budowa gospodarki opartej na wiedzy

Program Rozwoju Infrastruktury Transportowej i Komunikacji dla Województwa Dolnośląskiego

Celem generalnym Programu jest: Rozwój systemu infrastruktury drogowej w województwie dolnośląskim w celu zaspokojenia w optymalny sposób potrzeb komunikacyjnych ludności, stworzenia warunków do rozwoju gospodarczego regionu poprzez umacnianie jego atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej oraz szerokie włączenie województwa w system współpracy międzynarodowej w sposób wykorzystujący naturalne walory regionu – jego przygraniczne położenie i korzystne warunki do rozwoju turystyki. Cele szczegółowe obejmują:

- Szerokie włączenie regionu we współpracę międzynarodową, a w tym przygraniczną oraz międzyregionalną poprzez budowę i modernizację głównych ciągów transportowych
- Dalsze podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej i aktywności gospodarczej poprzez poprawę dostępu podmiotów gospodarczych do infrastruktury drogowej
- Stworzenie warunków poprawy obsługi komunikacyjnej ludności
- Stworzenie warunków rozwoju turystyki
- Zachowanie warunków przyrodniczych, ekologicznych, historycznych i krajobrazowych specyficznych dla regionu
- Rozwój infrastruktury lotnictwa cywilnego w taki sposób, aby transport ten ułatwiał rozwój gospodarczy regionu
- poprzez maksymalne ułatwianie kontaktów biznesowych o charakterze międzynarodowym, a także sprzyjał dostępowi ludności do systemu transportu lotniczego w celu ułatwienia kontaktów międzyludzkich i turystycznych

Koncepcja rozwoju turystyki aktywnej na Dolnym Śląsku

- Celem operacyjnym jest: rozwój markowej infrastruktury turystyki aktywnej

Koncepcja rozwoju liniowych produktów kulturowych Dolnego Śląska ze szczególnym uwzględnieniem ich włączenia w przebieg ogólnopolskich i międzynarodowych szlaków kulturowych

- Celem operacyjnym jest: rozwój infrastruktury turystyki kulturowej

Wojewódzki Plan Działania Systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne dla województwa dolnośląskiego na lata 2008-2010

- Obniżenie poziomu śmiertelności oraz skutków powikłań powstających w wyniku wypadków oraz innych stanów nagłego zagrożenia zdrowotnego mieszkańców Dolnego Śląska w latach 2008-2010.

Podsumowanie:

W projekcie zmiany planu uwzględniono cele oraz priorytety wielu dokumentów planistycznych różnej rangi (europejskiej, krajowej, wojewódzkiej), poprzez rekomendację (wskazanie) kierunków działań i działań, które zostały następnie uwzględnione przy formułowaniu ostatecznych rozwiązań w projekcie zmiany Planu. Uzyskano w ten sposób wysoką zgodność z dokumentami planistycznymi różnego szczebla, co pozwala wnioskować, że związane z nimi cele będą osiągnięte przez kierunki działań i zadania realizowane w obszarze województwa dolnośląskiego, a wynikające z implementacji założeń planu zagospodarowania przestrzennego. W skali województwa do najważniejszych dokumentów strategicznych, z którymi plan utrzymuje zgodność celów i kierunków działań, w związku z uwzględnieniem działań obligatoryjnych wynikających z tych dokumentów, zalicza się:

- Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020
- Regionalna Strategia Innowacji dla województwa dolnośląskiego
- Regionalny Program Operacyjny Dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013
- Program opieki nad zabytkami województwa dolnośląskiego
- Aktualizacja programu rozwoju turystyki dla województwa dolnośląskiego
- Strategia rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego
- Wieloletni program inwestycyjny 2007-2013
- Program Rozwoju Infrastruktury Transportowej i Komunikacji dla Województwa Dolnośląskiego

4. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

4.1 Charakterystyka i ocena istniejącego stanu środowiska oraz powiązań województwa z otoczeniem

Charakterystyka stanu środowiska ma charakter syntetyczny i została przedstawiona w następującym ujęciu: opis zasobów i walorów środowiska przyrodniczego, opis presji antropogenicznej wywieranej na środowisko, opis jakości środowiska, uwarunkowanej strukturą (zasobami i walorami) środowiska oraz presją ze strony człowieka. Stan środowiska województwa został scharakteryzowany szczegółowo w części I projektu zmiany planu zagospodarowania przestrzennego, dlatego w niniejszej prognozie zostaną przytoczone tylko najważniejsze dane związane jego walorami, jakością i poziomem antropopresji. Tam gdzie jest to możliwe przytoczono dane o charakterze wskaźnikowym.

4.1.1 Budowa geologiczna i rzeźba terenu

Warunki naturalne związane z litologią morfologią terenu dzielą województwo na dwie zasadnicze części: górsko-wyżynną (z Sudetami wraz z pogórzem i przedgórzem) oraz niziną (z Niziną Śląską i Śląsko-Łużycką, Wałem Trzebnickim i fragmentami Niziny Południowowielkopolskiej), które wykazują odrębność pod względem zachowania przyrody ożywionej, występowania krajobrazów naturalnych i zajętością przez przyrodnicze obszary chronione.

Część górsko-wyżyna odznacza się zdecydowanie mniejszą presją antropogeniczną z uwagi głównie na ograniczenia naturalne rzeźby terenu, z czego wynika stosunkowo dobry stan zachowania zasobów przyrodniczych, krajobrazów naturalnych, a także istnienie większej ilości obszarów objętych ochroną w stosunku do części nizinnej.

Część nizinna jest silnie uzależniona od działalności człowieka, w związku z lepszą jej dostępnością. Wiąże się to z lokalnie silnym przekształceniem całego środowiska przyrodniczego, zwłaszcza powierzchni ziemi, w tym rzeźby, a także z mniejszą ilością obszarów chronionych.

4.1.2 Surowce mineralne

Województwo dolnośląskie to jeden z bardziej zasobnych w surowce mineralne regionów Polski, w tym istotne dla gospodarki krajowej: rudy miedzi i srebra, węgiel brunatny. Większość jednak prowadzonych eksploatacji, głównie odkrywkowych, ma niekorzystny wpływ na stan środowiska, zwłaszcza na krajobraz i powierzchnię ziemi, w tym gleby. Do najistotniejszych w tym względzie należą: zakończona podziemna eksploatacja węgla kamiennego w Dolnośląskim Zagłębiu Węglowym, eksploatacja odkrywkowa węgla brunatnego w Bogatyni, górnictwo rud miedzi oraz szereg mniejszych eksploatacji odkrywkowych prowadzonych w regionie.

Surowce mineralne województwa są następujące: węgiel brunatny (13 udokumentowanych złóż), węgiel kamienny (obecnie już nie eksploatowany), gaz ziemny (27 złóż o zasobach łącznych 8,25 mld m³, tj. 13,6% wydobywanych zasobów krajowych), rudy metali, w tym zwłaszcza miedzi i srebra (14 złóż rud miedzi i srebra o wielkości 124 mln ton

rudy w czynnych obecnie kopalniach), kamienie łamane i bloczne (zasoby udokumentowane wszystkich złóż to 4 568 619 tys. ton – wg stanu z 2007r.), piaski i żwiry (ogółem 319 złóż kruszyw o zasobach rzędu 1 920,2 mln ton, tj. ok. 12,8% rezerw krajowych), kopaliny ilaste (bentonity, ility bentonitowe, kopaliny kaolinowe, surowce ceramiki budowlanej, surowce ilaste do produkcji cementu i kruszywa lekkiego), inne surowce okruchowe, złoża surowców chemicznych (baryt, fluoryt, gips, anhydryt, sól kamienna), kamienie ozdobne i szlachetne, złoża leczniczych wód mineralnych (18 złóż, obejmujące: szczawy, wody termalne, wody radocenne, których zasoby wynoszą 499 89m³/h).

4.1.3 Wody podziemne i powierzchniowe

Rozmieszczenie i wykorzystanie zasobów wód podziemnych na terenie województwa jest zróżnicowane i uzależnione od budowy geologicznej. Najważniejszym i najbardziej rozpowszechnionym zbiornikiem wód podziemnych jest czwartorzędowe piętro wodonośne. Pozostałe piętra wodonośne stanowią lokalne źródła zaopatrzenia ze względu na ograniczony obszar ich występowania. W granicach województwa dolnośląskiego główny poziom wodonośny stanowią zwykle wody czwartorzędowe oraz trzeciorzędowe. Lokalnie znaczenie mają piętra kredy, triasu, permu oraz karbonu, w mniejszym stopniu również wykształcone w utworach krystalicznych. Obszary pozbawione głównych użytkowych poziomów wodonośnych powszechnie występują w obszarze górskim i przedgórskim Sudetów (zachodnia, południowa i południowo-wschodnia część województwa).

Na terenie województwa wyznaczono 18 (11 w całości a 7 fragmentarycznie) Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Są to obszary wytypowane dla ochrony zasobów i jakości wód podziemnych przeznaczonych na cele pitne.

Udokumentowane zasoby zwykłych wód podziemnych pod koniec 2007r. to 88 093,23 m³/h, co daje 11 miejsce w Polsce. Natomiast wartość zasobów eksploatacyjnych wyniosła w 2006r. 4,41 m³/h/km².

Prowadzone przez WIOŚ we Wrocławiu na przestrzeni lat 2001-2007 badania zwykłych wód podziemnych (jednolite części wód podziemnych) wskazują, że w 53-65% punktów pomiarowych jakość wód utrzymuje względnie stałą wartość, polepszenie jakości dotyczy 21-31% wód w badanych punktach, natomiast pogorszenie 14-16%.

Najbardziej zagrożone zanieczyszczeniami pochodzenia przemysłowego, rolniczego i komunalnego są wody w utworach czwartorzędowych. Monitoring wód podziemnych na terenach narażonych na bezpośrednie oddziaływanie wykazał występowanie zanieczyszczeń wokół wcześniej badanych obiektów oraz pojawienie się nowych zanieczyszczonych obszarów. Stwierdzono 19 obszarów o IV lub V klasie zanieczyszczenia wód podziemnych.

Obszar województwa obejmuje dorzecze Odry, które zajmuje ok. 19 690 km², co stanowi 98,71% powierzchni całego województwa. Pozostała część obszaru należy do dorzecza Łaby i Dunaju. Długość Odry w granicach województwa to 204 km. Głównymi dopływami Odry są zarówno rzeki Górskie (Nysa Kłodzka, Bystrzyca, Kaczawa, Bóbr, Nysa Łużycka) jak i nizinne (Oława, Ślęza, Widawa, Barycz). Wraz z Odrą kształtują one sytuację powodziową województwa dolnośląskiego. Obszary dorzeczy Dunaju i Łaby nie mają wpływu na zagrożenie powodziowe.

Jeżeli chodzi o wody powierzchniowe to prowadzone przez WIOŚ w 2006r. badania nie wykazały występowania wód bardzo dobrej jakości i dobrej jakości (klasa I i II). W ok. 60% badanych punktów pomiarowych stwierdzono wody zadowalającej jakości (klasa III), w klasie IV znalazło się 26 punktów, a wody złej jakości, tj. klasy V stwierdzono jedynie na ujściu Pełcznicy do Strzegomki. Jakość wód rzeki Odry, która dla badanych wskaźników osiągnęła klasę III-IV, poprawiła się w porównaniu z latami ubiegłymi. Poprawa jakości wód obserwowana jest również na większości badanych punktów pomiarowych na innych rzekach.

4.1.4 Ochrona przeciwpowodziowa

W województwie znajduje się 12 wielofunkcyjnych, dużych zbiorników retencyjnych wykorzystywanych do celów przeciwpowodziowych. Łączna pojemność tych zbiorników wynosi 283,88 mln m³, a pojemność użytkowa 82,66 mln m³. W ostatnich latach wybudowano trzy zbiorniki retencyjne, tworzące zespół zbiorników wielozadaniowych, wchodzących w skład systemu ochrony przeciwpowodziowej rzeki Odry.

Ponadto na system przeciwpowodziowy składa się 11 zbiorników suchych o łącznej pojemności 26,30 mln m³ i powierzchni zalewu 784,2 ha. Do systemu dołączyć należy 200 zbiorników małej retencji (małe zbiorniki wodne, stawy, oczka wodne, doliny rzeczne itp.) z wyłączeniem stawów rybnych. Całkowita powierzchnia tych elementów przeciwpowodziowych to 1615,8 ha, a pojemność 430715,6 tys.m³. dodatkowo w regionie funkcjonują 4 poldery chroniące aglomerację Wrocławską, o powierzchni łącznej 5982 ha i pojemności 48 mln m³.

Na system ochrony przeciwpowodziowej w dolinach rzecznych składają się wały przeciwpowodziowe o łącznej długości 1332,6 km, w tym wały rzeki Odry i poldery wynoszące 380,0 km. Chronią one przed wezbrzeniami obszar 1540990 ha, tj. ok. 8% powierzchni całego województwa. Praktycznie połowa wałów w chwili obecnej wymaga napraw i remontów z uwagi na zły stan techniczny i fakt, iż są to konstrukcje stare.

Dla miasta Wrocławia istnieje odrębny system ochrony przeciwpowodziowej – Wrocławski Węzeł Wodny, złożony z kanałów, wałów, przrzutu do Widawy i budowli hydrotechnicznych. W znacznej części jest to kompleks zabytkowy.

Obecnie wyróżnia się dwa podstawowe obszary podwyższonego ryzyka powodziowego: rejon miasta Wrocławia i powiatu wrocławskiego, rejon Kotliny Kłodzkiej.

4.1.5 Warunki glebowe

Gleby wykazują duże zróżnicowanie typologiczne, a wśród nich: gleby brunatne stanowią ok. 34,5% gleb użytkowanych rolniczo, gleby płowe ok. 23%, gleby rdzawe i bielcowe ok. 6,5%, mady rzeczne – 15,7%, a najbardziej urodzajne gleby, tj. czarne ziemie i czarnoziemy – niewiele ponad 10%.

Gleby najlepszej przydatności rolniczej, tj. kompleksów pszennych 1-3, stanowią ok. 40% użytków rolnych, kompleksy żytnie obejmują ok. 25% gruntów rolnych, natomiast kompleksy zbożowo-pastewne niespełna 2,9% gleb rolnych.

Gleby o wysokiej przydatności rolniczej charakteryzują się dużą odpornością na degradację chemiczną, są jednak narażone na erozję wodną oraz wietrzną, co dotyczy zwłaszcza obszarów o bardzo zmiennym ukształtowaniu terenu. Ok. 51% gleb regionu wykazuje odczyn kwaśny i bardzo kwaśny.

4.1.6 Warunki klimatyczne

Klimat województwa należy do najłagodniejszych w kraju. Odznacza się długimi okresami letnimi oraz krótkimi i ciepłymi zimami, przy czym klimat łagodniejszy obejmuje obszary nizinne, ostrzejszy natomiast tereny górskie i podgórskie. Wymusza to prowadzenie odpowiedniej polityki przestrzennej uwzględniającej lokalne warunki klimatyczne, zwłaszcza w miejscach szczególnie wrażliwych na zmiany klimatu: kotliny śródgórskie, doliny rzeczne, miejscowości uzdrowiskowe. Obecnie na terenie województwa obserwuje się zmiany klimatyczne wynikające ze skali globalnej, przejawiające się w tendencji wzrostowej temperatury oraz występowaniem silnych i nieregularnych fluktuacji, prowadzących do sytuacji powodziowych i huraganowych wiatrów.

4.1.7 Jakość powietrza atmosferycznego

Obserwuje się stopniowe polepszanie jakości powietrza atmosferycznego w województwie, co jest wynikiem likwidacji we wcześniejszych latach największych emitorów. Wskazuje się jednak na utrzymywanie wciąż wysokich stężeń zanieczyszczeń powietrza w dużych miastach oraz w miejscowościach położonych w kotlinach górskich, z uwagi na utrudniony odpływ zanieczyszczeń (inwersja temperatury). Wysoki wskaźnik zanieczyszczenia dotyczy również głównych dróg. Największy wpływ na jakość powietrza atmosferycznego mają emisje ze źródeł: energetycznych i przemysłowych, sektora bytowo-komunalnego (niska emisja), transportu samochodowego, a także rolnictwa.

4.1.8 Lasy

Powierzchnia lasów w ostatnich latach uległa zwiększeniu i obecnie zajmują one powierzchnię 602 094 ha, co stanowi 30,2% powierzchni ogólnej. Jest to 8 pozycja w kraju. 66,3% ekosystemów leśnych to lasy ochronne, a dominujące kategorie ochronności to: lasy wodochronne (31,3%), lasy w miastach i wokół miast (9,7%), lasy w strefie oddziaływania przemysłu (8,8%), lasy glebochronne (6,6%). Zagrożeniem dla lasów są zanieczyszczenia powietrza pochodzące zarówno ze źródeł krajowych jak i zagranicznych, ponadto zagrożeniem są pożary i inwazje szkodników.

4.1.9 Flora i fauna

Środowisko przyrodnicze województwa dolnośląskiego charakteryzuje się stosunkowo niewielką liczbą gatunków endemicznych i reliktowych natomiast wzrastającą liczbą gatunków synantropijnych, co jest związane z rozwojem gospodarczym obszaru. Dotychczas w regionie stwierdzono ok. 1890 roślin naczyniowych, co stanowi 75,9% flory kraju. 33,86% stanowią taksony zagrożone lub rzadkie, 63 gatunki wymarły, 188 jest narażonych na wymarcie, z których 98 to gatunki krytycznie zagrożone.

Fauna województwa jest dość szczegółowo zbadana pod względem kręgowców. Na ichtiofaunę składa się 48 gatunków, jednakże 7 gatunków wyginęło, wprowadzono natomiast 11 gatunków obcych (dotyczy to rzek i stawów hodowlanych). Liczbę gatunków ptaków ocenia

się na ok. 350, w tym 30 gatunków zagrożonych, wpisanych do Czerwonej Księgi. Najcenniejszym dla ptactwa obszarem są Stawy Milickie. Fauna ssaków liczy 52 gatunki, w tym rzadkie i zagrożone w skali kraju. Na Dolnym Śląsku występuje 15 spośród 18 gatunków krajowych płazów.

4.1.10 System przyrodniczych obszarów chronionych

Obszary chronione zajmują obecnie 18,1% powierzchni województwa (średnia dla Polski to 32,1%). System ten obejmuje:

- 2 parki narodowe (Karkonowski Park Narodowy, Park Narodowy Gór Stołowych)
- 66 rezerwatów przyrody
- 65 obszarów Natura 2000, w tym 8 Obszarów Specjalnej Ochrony Ptaków, 56 Specjalnych Obszarów Ochrony Siedlisk; w najbliższym czasie planuje się objęcie ochroną kilkadziesiąt nowych obszarów siedliskowych i 2 ptasich
- 12 parków krajobrazowych
- 25 obszarów chronionego krajobrazu
- 10 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych
- 122 użytki ekologiczne
- 2 obszary objęte konwencją Ramsarską (torfowiska w Karkonowskim Parku Narodowym, tereny w granicach Rezerwatu Stawy Milickie)

W projekcie zmiany planu wskazano na konieczność rozbudowy i uzupełnienia obszarów objętych ochroną, co jest możliwe w związku z występowaniem na terenie województwa szeregu terenów wymagających takiej ochrony.

4.1.11 Powiązania systemów przyrodniczych

Województwo dolnośląskie powiązane jest z otoczeniem szeregiem elementów czy też zasobów systemu przyrodniczego, nie tylko o charakterze ekologicznym, mianowicie:

- Wspólne i sąsiadujące złoża surowców naturalnych, w tym zwłaszcza: złoża rud miedzi i srebra, gazu ziemnego,
- 11 wspólnych i sąsiadujących zbiorników wód powierzchniowych i podziemnych,
- Wspólne i sąsiadujące obszary ochrony przyrody i krajobrazu, spośród których szczególnie wspólne powiązania z obszarami otaczającymi mają: Rezerwat Biosfery Karkonosze/Krkonoše, a także 36 obszarów Natura 2000,
- Korytarze ekologiczne łączące sieć obszarów Natura 2000, tutaj są to: Korytarz Zachodni, Korytarz Południowo-Centralny.

4.1.12 Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Przez nadzwyczajne zagrożenie środowiska rozumie się zagrożenie spowodowane gwałtownym zdarzeniem, nie będącym klęską żywiołową, które może wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu i stworzyć powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska.

Zagrożenia chemiczne

Do potencjalnych źródeł zagrożenia chemicznego należy w granicach województwa 190 zakładów, posiadających materiały toksyczne, składy produktów ropopochodnych, a także skła-

dowiska odpadów przemysłowych. W wykazie Zakładów Dużego i Zwiększonego Ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej znajduje się 13 zakładów, zakwalifikowanych jako zakłady o dużym ryzyku, i 23 zakłady o zwiększonym ryzyku. Największe nagromadzenie tego typu zakładów znajduje się w powiecie głogowskim i wołowskim oraz w Legnicy i Wrocławiu.

Zagrożenia komunikacyjne

Poważnym zagrożeniem jest transport materiałów niebezpiecznych, co dotyczy zarówno transportu samochodowego jak i kolejowego, przy czym obserwuje się wzrost udziału samochodów przewożących materiały niebezpieczne. W przypadku wystąpienia wypadków drogowych takich pojazdów może dojść do nadzwyczajnego zagrożenia środowiska, a w skrajnych przypadkach nawet do katastrofy ekologicznej. W największym stopniu zagrożone są tereny silnie zurbanizowane przy trasach komunikacyjnych. Analiza przewozu materiałów niebezpiecznych wskazuje jednoznacznie na największe zagrożenie miasta Wrocławia. Poważnym zagrożeniem jest również transport kolejowy, i również w tym wypadku największe zagrożenie dotyczy obszaru Wrocławia, gdzie zbiegają się węzły komunikacji kolejowej.

Składowanie odpadów niebezpiecznych

Według danych z 2005 roku na terenie województwa funkcjonowały 193 składowiska, w tym 14 składowisk odpadów niebezpiecznych. W regionie znajduje się 7 mogilników. Składowiska odpadów niebezpiecznych stanowią źródło: skażenia gleb i wód, zakażeń bakteriologicznych, wybuchów pożarów, eksplozji. Jako szczególnie niebezpieczny dla otoczenia uznaje się zbiornik odpadów poflotacyjnych Żelazny Most w gminach Polkowice i Grębocice, który w przypadku uszkodzenia może spowodować rozległe skażenie terenu odpadami płynnymi.

4.1.13 Użytkowanie terenu i struktura funkcjonalno-przestrzenna

Syntetycznym wskaźnikiem stanu i postępów w rozwoju zagospodarowania przestrzennego jest udział terenów zurbanizowanych w ogólnej powierzchni województwa. Według danych z 2007 roku 91% ogólnej powierzchni gruntów w województwie stanowią użytki rolne i leśne, w tym 60% obejmują użytki rolne (1 201 474 ha), a lasy 31% (614 766 ha). Tereny zabudowane i zurbanizowane, do których wchodzi również tereny dróg i transportu kolejowego, zajmują 7% powierzchni, niespełna 1% stanowią pozostałe formy użytkowania.

Podstawowym czynnikiem kształtującym przestrzeń regionu jest sposób jej użytkowania, stąd w wyniku analizy użytkowania terenów otwartych wskazano rejony z koncentracją terenów rolnych i leśnych. Wydzielono cztery strefy funkcjonalno-przestrzenne terenów nie-zurbanizowanych: Rolną w obrębie Niziny Środkowopolskiej, leśno-rolną w obrębie Niziny Sasko-Łużyckiej i Środkowopolskiej, rolną w obrębie Przedgórze Sudetów i Niziny Środkowopolskiej, leśno-rolną w obrębie Sudetów i Przedgórze Sudeckiego. Zatem można stwierdzić, że południową część województwa zdominowała gospodarka rolna i leśna, środkową głównie rolnictwo, a północną głównie leśnictwo i rolnictwo.

Analiza terenów zurbanizowanych, uwzględniająca tereny mieszkaniowe, przemysłowe, usługowe oraz wypoczynkowe, pozwoliła wyłonić ośrodki o dominujących tego typu funkcjach:

- Najsilniejsza koncentracja terenów przemysłu dotyczy regionu Legnico-Głogowskiego Okręgu Miedziowego, Wrocław z sąsiednimi gminami, Wałbrzych, Świdnica, Bolesławiec, Warta Bolesławiecka,

- Przewagę terenów mieszkalnictwa na tle całego regionu ma Wrocław wraz z sąsiednimi gminami,
- Tereny wypoczynku nie tworzą wyraźnych rejonów koncentracji. Występują one proporcjonalnie w obrębie dużych miast, dotyczą również rejonu Pogórza Sudetów.

4.1.14 Charakterystyka zabytków i zasobów dziedzictwa kulturowego

Położenie Dolnego Śląska sprzyjało w ciągu historii, i sprzyja nadal, przenikaniu wpływów kulturowych z pobliskich ośrodków gospodarczo-kulturowych (Praga, Drezno, Berlin, Kraków). Przez wieki dochodziło do częstych zmian sytuacji społeczno-politycznej, mieszkańcy regionu odznaczyli się wielowyznaniowością, co spowodowało o czołowej pozycji regionu w kraju pod względem nasycenia obiektami zabytkowymi, które wymagają zachowania.

Ogólna liczba obiektów zabytkowych wynosi ponad 83 tysiące, a są to zwłaszcza: historycznie ukształtowane zespoły staromiejskie, obiekty sakralne, założenia rezydencjonalne (zamki), dwory, pałace, obiekty użyteczności publicznej, architektura przemysłowa, parki, ogrody, aleje, cmentarze, stanowiska archeologiczne (liczba zinwentaryzowanych stanowisk archeologicznych wynosi ok. 30 tys.). Pod względem liczby zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków, województwo dolnośląskie zajmuje 1 miejsce w kraju. Około 76 tys. obiektów o walorach kulturowych znajduje się ponadto w wojewódzkiej ewidencji konserwatorskiej. W województwie zachowały się także liczne zabytki ruchome (dzieła sztuki i rzemiosła artystycznego). Ogólna liczba takich obiektów to ponad 28 tysięcy (14% zasobów krajowych).

Zachowanie wartości kulturowych obszaru uwarunkowane jest prawidłowym funkcjonowaniem regionalnego systemu ochrony dziedzictwa kulturowego, który tworzą obiekty i obszary zabytkowe, objęte międzynarodowymi (wpisane na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO) i krajowymi formami ochrony (rejestr zabytków, pomniki historii, parki kulturowe, ochrona w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego).

4.2. Charakterystyka potencjalnych zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego

W niniejszym rozdziale scharakteryzowano zasygnalizowane w projekcie zmiany planu istniejące tendencje zmian w środowisku oraz odniesiono się do preferowanych podstawowych kierunków działań w zakresie ochrony środowiska i równoważenia rozwoju.

Podstawowe przesłanki dla kształtowania struktur przestrzennych wynikają z istniejących uwarunkowań występujących na terenie regionu. Wśród nich można znaleźć zarówno takie, które sprzyjają ochronie środowiska i równoważeniu rozwoju przestrzennego, jak i takie, które stanowią dla nich bariery. Od przyjętej polityki przestrzennej zależy, które z tych uwarunkowań będą preferowane i wykorzystywane, a które odrzucane i przełamywane. Generalna wizja zagospodarowania przestrzennego regionu przeważnie sprzyja wspieraniu przesłanek proekologicznych. Jednakże niektóre kierunki oraz formy rozwoju przestrzennego wskazane w projekcie zmiany planu, mogą nie harmonizować z uwarunkowaniami środowiskowymi i obserwowanymi trendami zachodzących zmian. Znajomość i świadomość istnienia tendencji zmian pozytywnych i negatywnych z punktu widzenia zachowania zasobów środo-

wiska, stanowi podstawowy warunek prawidłowego kształtowania struktury przestrzennej. Zestawiono zatem najważniejsze z nich odniesione do poszczególnych sfer zagospodarowania przestrzennego, które sformułowano w projekcie planu.

Tabela 4.2-1 Najważniejsze zmiany stanu środowiska sprzyjające lub ograniczające możliwość jego ochrony i równoważenia rozwoju

	Zmiany sprzyjające ochronie środowiska	Zmiany niesprzyjające ochronie środowiska
	W sferze przyrodniczej i kulturowej	
1	<ul style="list-style-type: none"> - Poprawa stanu czystości wód podziemnych - Poprawa jakości wód powierzchniowych - Wzrost znaczenia zasobów surowców metalicznych, energetycznych i skalnych regionu w bilansie krajowym - Obniżenie emisji zanieczyszczeń powietrza - Systematyczny przyrost powierzchni lasów - Dostosowywanie składu gatunkowego lasów do warunków siedliskowych - Poprawa stanu zdrowotnego lasów - Wzrost powierzchni obszarów obejmowanych ochroną, w tym Natura 2000 	<ul style="list-style-type: none"> - Powiększanie się obszarów o przekształconej rzeźbie terenu - Zmniejszanie się obszarów o wartościowych cechach krajobrazu lokalnego - Występowanie silnych zmian klimatu w wyniku zmian globalnych - Zmniejszanie się zasobów ilościowych wód powierzchniowych - Niekorzystne zmiany w funkcjonowaniu wód powierzchniowych - Brak postępów w zagospodarowaniu nieużytkowanych zasobów wód mineralnych i leczniczych - Podejmowanie eksploatacji złóż surowców mineralnych w obszarach chronionych i konfliktowych społecznie - Niedostateczna ochrona zasobów złóż surowców przed innymi formami zagospodarowania - Wzrost zanieczyszczeń gazowych związanych z komunikacją samochodową - Zagrożenie gleb erozją wodną i wietrzną, degradacją chemiczną i zakwaszeniem - Utrzymywanie się zagrożeń lasów emisjami przemysłowymi i pożarami - Degradacja różnorodności przyrodniczej i krajobrazowej terenów otwartych - Brak spójności i rozdrobnienie sieci przyrodniczych terenów chronionych - Występowanie sytuacji konfliktowych w obszarach Natura 2000
2	<ul style="list-style-type: none"> - Rozwój procesów rewitalizacji zespołów staromiejskich i uzdrowiskowych - Utrzymywanie się wysokiego poziomu zagospodarowania obiektów sakralnych i ich otoczenia - Postępowanie procesów odnowy zabytków rezydencjonalnych - Zapoczątkowanie działań na rzecz odnowy obiektów dawnej architektury obronnej - Rozwój nowych form ochrony obszarowej krajobrazu kulturowego 	<ul style="list-style-type: none"> - Niedostateczne zagospodarowanie i udostępnianie stanowisk archeologicznych - Utrzymujący się zły stan obiektów rezydencjonalnych i innych obiektów zabytkowych - Postępująca dewastacja zabytków przemysłu i techniki - Brak promocji i oznakowania w terenie historycznych miejsc - Małe zainteresowanie potrzebą ustawowej ochrony dóbr kultury współczesnej
	W sferze osadniczej	
3	<ul style="list-style-type: none"> - Koncentracja mieszkalnictwa we Wrocławiu i większych miastach regionu - Wzrost znaczenia miejskich ośrodków osadniczych w północnej części województwa, zwłaszcza: Wrocław, LGOM, Bolesławiec - Rozwój inicjatyw na rzecz zintegrowania samorządów wokół idei wykształcenia wrocławskiego obszaru metropolitalnego - Wzrost we Wrocławiu i jego otoczeniu: aktywności gospodarczych, liczby ludności, ruchu budowlanego, miejsc pracy 	<ul style="list-style-type: none"> - Intensywne zmiany użytkowania terenów w sąsiedztwie dużych miast, przekształcanie terenów rolnych na budowlane, tworzenie się niespójnych przestrzennie kompleksów zabudowy - Samorzutne zmiany charakteru gmin wiejskich w otoczeniu dużych miast - Pogłębiające się procesy dekapitalizacji zabudowy, w tym układów zabytkowych, poza obszarami intensywnego rozwoju osadnictwa
	W sferze technicznej - komunikacja	
4	<ul style="list-style-type: none"> - Systematyczny wzrost inwestycji drogowych przy wsparciu funduszy unijnych i budżetowych - Poprawa dostępności Dolnego Śląska na kierunku wschód-zachód - Wzrost liczby inwestycji służących zmniejszeniu uciążliwości ruchu tranzytowego oraz poprawie bezpieczeństwa ruchu drogowego - Preferowanie eksploatacji linii pierwszorzędnych i magistralnych - Uruchomienie działań na rzecz odbudowy regionalnego systemu kolei dojazdowych 	<ul style="list-style-type: none"> - Stały wzrost natężenia ruchu drogowego na drogach krajowych i wojewódzkich - Wzrost popytu na samochodowe usługi transportowe kosztem kolejowego - Niesprawne wykorzystanie wsparcia finansowego dla rozbudowy infrastruktury drogowej - Wycofywanie ruchu osobowego i towarowego z szeregu linii kolejowych - Pogarszanie się parametrów technicznych linii kolejowych - Regres w dziedzinie transportu wodnego i późnienie zadań przyjętych w programie „Odra 2006”

	Zmiany sprzyjające ochronie środowiska	Zmiany niesprzyjające ochronie środowiska
	<ul style="list-style-type: none"> - Rozwój Portu Lotniczego Wrocław 	
	W sferze technicznej - infrastruktura	
5	<ul style="list-style-type: none"> - Systematyczna poprawa stanu gospodarki ściekowej – wzrost zwodociągowania - Wzrost ilości oczyszczanych ścieków - Wzrost zainteresowania inwestorów energetyką wiatrową - Podnoszenie się poziomu bezpieczeństwa we wszystkich rodzajach zagrożeń 	<ul style="list-style-type: none"> - Zwiększenie ilości ścieków z zakładów przemysłowych - Wzrost ilości odpadów i niedostateczna gospodarka odpadami komunalnymi - Utrzymywanie się presji na zainwestowywanie dolin rzecznych - Niewystarczający system ochrony przeciwpowodziowej.
	W sferze gospodarczej	
6	<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost ilości powierzchni terenów aktywności gospodarczej - Relokacja terenów przemysłowych z centów miast na obrzeża i wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych - Rozwój przemysłu nowych technologii w branży elektrycznej i optycznej - Dynamiczny wzrost wydobywania kopalin skalnych - Spadek powierzchni gruntów odłogowanych i ugorów - Sukcesywna poprawa struktury agrarnej gospodarstw - Wzrost różnicowania działalności rolniczej, ze wzrostem liczby gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych - Wzrost powierzchni lasów - Poprawa stanu i zasobności drzewostanów - Tworzenie leśnych kompleksów promocyjnych - Rozwój rynku turystycznego (turystyka uzdrowiskowa, kulturalna, aktywna, biznesowa, wiejska) - Zapoczątkowanie procesu rozwoju turystyki ukierunkowanej na potencjał subregionów województwa - Rozwój silnych ośrodków turystycznych i uzdrowiskowych - Poprawa struktury, standardu i wzrost zasobów bazy uzdrowiskowej 	<ul style="list-style-type: none"> - Przeskalowane w stosunku do potencjalnych możliwości przeznaczenie terenu w dokumentach planistycznych gmin - Ukierunkowanie zainwestowywania terenów otwartych zamiast terenów wcześniej przekształconych - Utrzymywanie się przewagi przemysłu tradycyjnego nad przemysłem nowych technologii - Nasilanie się konfliktów społecznych związanych z wydobywaniem kopalin i ich transportem - Presja na zagospodarowywanie złóż kopalin, konfliktowych przyrodniczo i społecznie - Spadek powierzchni użytków rolnych, w tym wysokiej jakości - W wyniku presji turystycznej utrzymywanie się zagrożeń dla wrażliwych i cennych przyrodniczo obszarów w Sudetach - Utrzymywanie się braku odpowiedniej infrastruktury turystycznej dekapitalizacja infrastruktury istniejących w wielu ośrodkach turystycznych.

Jak wynika z tej tabeli, aktualne uwarunkowania i związane z nimi bezpośrednio tendencje zmian jakości i zagospodarowania środowiska, często mogą mieć potencjalnie negatywny wpływ na środowisko i często są istotniejsze niż uwarunkowania pozytywne. Dlatego też w projekcie zmiany planu wskazano kierunki działań, które powinny zarówno wzmacniać obecne pozytywne tendencje zmian jak i przede wszystkim kierunki działań które powinny służyć osłabieniu lub eliminowaniu niekorzystnych uwarunkowań i tendencji.

1. Istotne znaczenie ma w przypadku sfery przyrodniczej wskazanie w projekcie zmiany planu konieczności minimalizowania konfliktów środowiskowych (głównie przestrzennych) w obszarach chronionych, w tym obszarach Natura 2000, już na etapie planowania, a także konieczność wypracowania zasad ochrony i opracowania polityk rozwoju przestrzennego w dostosowaniu do wartości przyrodniczo-krajobrazowej obszarów, w tym objętych ochroną. Analizując zmiany zachodzące w sferze kulturowej, projekt planu wskazuje, że podstawowe kierunki działań w stosunku do istniejących już tendencji korzystnych powinny być ukierunkowane na odnowę i rewitalizację obiektów zabytkowych, zwłaszcza zespołów rezydencjonalnych wraz z ich adaptacją do nowych funkcji. Natomiast eliminowanie lub osłabienie czynników niekorzystnych powinno być związane z: zagospodarowaniem i udostępnianiem stanowisk archeologicznych do celów naukowych, dydaktycznych i turystycznych, odbudową zrujnowanych obiektów zabytkowych (obiekty rezydencjonalne, kościoły), promowanie historycznych miejsc pamięci oraz przeciwdziałanie dewastacji zabytków przemysłu i techniki.

2. W przypadku sfery osadniczej przewaga jest zmian pozytywnych, jednakże w tym wypadku zmiany korzystne z punktu widzenia rozwoju aglomeracji wrocławskiej nie są już jednoznacznie korzystne w odniesieniu do cech przyrodniczych środowiska, które w wyniku rozwoju układów miejskich i przemysłowych, a także przewidywanych towarzyszących im

inwestycji liniowych, mogą nie być dostatecznie chronione. Niemniej fakt, iż rozwój zabudowy jest skoncentrowany należy traktować jako czynnik pozytywny.

3. W tej dziedzinie najistotniejszy wydaje się postępujący wzrost ruchu drogowego, co zagraża środowisku, przy konieczności modernizacji i rozbudowy dróg. Pozytywnym czynnikiem jest wzrost działań związanych z minimalizowaniem skutków na otoczenie inwestycji drogowych. Wskazano również potrzebę modernizacji systemu kolejowego, gdyż niszcząca stara infrastruktura przyczynia się do pogarszania warunków środowiska, w tym zwłaszcza życia ludzi, w rejonach linii kolejowych.

4. Niekorzystne zmiany takie jak zwiększanie się ilości odpadów czy ścieków przemysłowych wynikają z rozwoju przemysłu oraz rozwoju sieci osadniczej. Należałoby w tym wypadku dążyć do unieszkodliwiania powstających odpadów, zwłaszcza przy użyciu metod innych niż składowanie, a także do odpowiedniego oczyszczania ścieków przemysłowych. Poza tym rozwój bezpieczeństwa przeciwpowodziowego jest ukierunkowany na ochronę ludzi, a w mniejszym stopniu służy ochronie środowiska przyrodniczego. Występuje tu zatem konflikt między zachowaniem walorów przyrodniczych a zapewnieniem bezpieczeństwa ludzi, przy wskazanej powyżej presji na zagospodarowywanie dolin rzecznych.

5. W tej grupie występuje najwięcej kontrowersji, gdyż korzystne zmiany z punktu widzenia gospodarczego mogą nie przekładać się na skuteczną ochronę środowiska, w tym ochronę zdrowia i życia ludzi. Przykładem może być: wzrost terenów aktywności gospodarczej, wzrost wydobycia kopalin skalnych czy spadek powierzchni gruntów odłogowanych. W tym ostatnim wypadku może to być wynikiem np. zainwestowywania takich terenów, które mogłyby pełnić funkcje ekologiczne. Zdecydowanie natomiast należy uznać za pozytywne ukierunkowywanie rozwoju turystyki, gdyż w sytuacji nieorganizowanej mogłoby dochodzić do znacznie większych niekorzystnych zmian środowiska przyrodniczego.

Podsumowując należy w ogólności stwierdzić, że brak realizacji ustaleń planu może prowadzić do pogłębiania się zmian obserwowanych obecnie jako niekorzystnych, a także do zatrzymania, a w najgorszym wypadku regresji, trendów pozytywnych.

5. STAN ŚRODOWISKA NA TERENACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM ORAZ ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIECZNIA 2004 O OCHRONIE PRZYRODY

5.1 Problemy ochrony środowiska, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody

Charakterystyka stanu środowiska w województwie zasygnalizowała uwarunkowania i problemy, na które należało zwrócić szczególną uwagę przy konstruowaniu ustaleń projektu planu. Przede wszystkim problemy i sytuacje konfliktowe związane są z presją zagospodarowania przestrzennego lub różnych form działalności antropogenicznej na obszary chronione i obszary ważne ekologicznie, nie objęte ochroną. Dotyczą również różnych rodzajów emisji i działalności gospodarczych mogących mieć wpływ na zdrowie i życie ludzi. Przewidywany rozwój przestrzenny województwa dolnośląskiego wskazuje na występowanie następujących uwarunkowań i problemów dotyczących środowiska w poszczególnych sferach wydzielonych w projekcie zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa:

- Problemy ochrony środowiska w sferze przyrodniczo-kulturowej
 - Brak spójności oraz stabilizacji systemu ochrony obszarów o wysokich walorach przyrodniczo – krajobrazowych oraz kulturowych, a także wypracowania związanych z nim polityk ochrony różnorodności przyrodniczej i krajobrazowej,
 - elementów programów rozwojowych województwa oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i strategii gminnych;
 - Utrzymywanie się presji na wykorzystanie zasobów środowiska i otwartych przestrzeni z wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi i kulturowymi dla potrzeb rozwoju mieszkalnictwa, przemysłu i górnictwa, a także rekreacji i turystyki;
 - Niezadowalający postęp w eliminacji zagrożeń dla ilości i jakości zasobów wód podziemnych i powierzchniowych oraz innych komponentów środowiska;
 - Pogłębianie się procesów dekapitalizacji zabytkowych zespołów zabudowy miejskiej i wiejskiej, zwłaszcza w ośrodkach o osłabionej dynamice rozwoju;
 - Opóźnienia w rekultywacji i ponownym zagospodarowaniu terenów zdewastowanych i zdegradowanych.
- Problemy rozwoju przestrzennego w sferze osadniczej
 - Pogłębianie się negatywnych procesów suburbanizacji, szczególnie wokół Wrocławia i innych dużych miast, powiązane z realizacją monofunkcyjnych osiedli i zespołów usługowo-produkcyjnych o słabym dostępie do transportu publicznego;
 - Niezrównoważenie rozwoju podstawowych ośrodków układu osadniczego województwa przy wzroście Wrocławia i wrocławskiego obszaru funkcjonalnego w stosunku do pozostałych obszarów;

- Pogłębianie się zróżnicowania w rozwoju demograficznym i społeczno-gospodarczym województwa;
- Niepełne wykorzystanie potencjału turystycznego i uzdrowiskowego oraz utrzymanie się utrudnionej dostępności głównych miejscowości turystycznej województwa.
- Problemy rozwoju przestrzennego w sferze technicznej
 - Utrzymywanie się znacznego zróżnicowania i nierównomierności w dostępności komunikacyjnej Wrocławia i głównych ośrodków osadniczych województwa oraz w relacjach pomiędzy nimi a także niewystarczającej sprawności systemu komunikacyjnego regionu;
 - Pogarszanie się stanu technicznego podstawowej sieci drogowej (szczególnie dróg wojewódzkich i powiatowych oraz sieci kolejowej (szczególnie linii kolejowych nieobjętych międzynarodowymi umowami AGC i AGTC);
 - Brak spójności w programowaniu krajowym i regionalnym docelowego układu krajowej sieci transportowej (w tym zwłaszcza dotyczącej połączeń autostradowych Wrocławia z Pragą, i ekspresowych z Wiedniem, rozbudowy sieci połączeń lotniczych oraz odnowy Odrzańskiej Drogi Wodnej);
 - Utrzymywanie się niedostatecznego zaopatrzenia w wodę obszarów peryferyjnych regionu oraz powolna rozbudowa systemu jej retencjonowania wzrost jej retencjonowania;
 - Utrzymywanie się opóźnień w tworzeniu ponadgminnych struktur wspólnej gospodarki odpadami komunalnymi;
 - Niezadowalające postępy w rozbudowie oraz gruntownej modernizacji systemów energetycznych w województwie dla programu jego bezpieczeństwa przy minimalnym wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii i alternatywnych źródeł ciepła;
 - Niewystarczające zabezpieczenie przed negatywnymi skutkami powodzi;
 - Możliwość występowania konfliktów środowiskowych, związanych z koniecznością zapewnienia ochrony przyrody i krajobrazu z potrzebami ochrony przeciwpowodziowej oraz modernizacji Odrzańskiej Drogi Wodnej.

5.2 Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem – obszary problemowe

Wydzielono w regionie pięć głównych obszarów konfliktów przestrzennych (obszary problemowe), których charakterystykę przedstawiono poniżej.

Wrocławski obszar funkcjonalny

Następuje tutaj najintensywniejszy rozwój społeczno-gospodarczy, prowadzący do kumulowania się wielu problemów związanych głównie z brakiem zintegrowanego planowania. Obszar obejmuje Wrocław, którego udział w województwie wynosi 22% ogółu mieszkańców i 31 % ogółu pracujących oraz zlokalizowane wokół niego miasta i obszary wiejskie.

Jest to obszar o dużym zagęszczeniu infrastruktury elektroenergetycznej, gazowej, ciepłowniczej i telekomunikacyjnej, co powoduje kolizje przestrzenne na terenach zainwestowanych oraz zmniejsza atrakcyjność terenów mieszkaniowych i zielonych miasta. Jednocześnie obszar ten wymaga zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego oraz wprowadzania nowych źródeł i dostaw energii oraz paliw.

Ponadto, w obszarze występuje duże zagęszczenie ludności, wielkość zgromadzonego majątku, unikalne wartości kulturowe, lokalizację urządzeń przemysłowych o wysokim potencjale zagrożenia, oraz strategicznych elementów warunkujących funkcjonowanie terenów zurbanizowanych.

Podstawowe problemy to:

- brak kompletności systemu ochrony obszarów o wysokich walorach przyrodniczo – krajobrazowych, głównie w zakresie powiązań ekologicznych;
- postępująca degradacja krajobrazu kulturowego, powiązana z opóźnieniami w kompleksowej rewitalizacji obiektów zabytkowych i obszarów o walorach kulturowych oraz niedostosowaniem nowej zabudowy do otaczającego krajobrazu;
- rozpraszanie zabudowy, rozrost monofunkcyjnych osiedli o niskiej intensywności zabudowy i słabym postępie do transportu publicznego;
- rozwój centrów przemysłowych i handlowych, generujących duży ruch komunikacyjny, w ślad za którymi nie następuje przebudowa systemów komunikacyjnych;
- powiększanie się przewagi wrocławskiego obszaru funkcjonalnego w stosunku do pozostałych obszarów;
- utrzymywanie się znacznego zróżnicowania i nierównomierności w dostępności komunikacyjnej centrum obszaru dla mieszkańców głównych ośrodków osadniczych województwa;
- brak spójności w wypracowaniu wizji rozwoju krajowej sieci transportowej, w tym zwłaszcza na rolę Odrzańskiej Drogi Wodnej;
- brak koordynacji rozwoju sieci osadniczej z istniejącą i planowaną siecią transportową;
- niewystarczające zabezpieczenie przed negatywnymi skutkami powodzi i nieskuteczne zarządzanie ryzykiem powodziowym;
- konflikty środowiskowe związane z koniecznością zapewnienia ochrony przyrody i krajobrazu a potrzebami ochrony przeciwpowodziowej oraz modernizacji Odrzańskiej Drogi Wodnej.

Legnicko-Głogowski Okręg Miedziowy

Jest to obszar eksploatacji rud miedzi i srebra prowadzonej przez KGHM „Polska Miedź” SA, gdzie zatrudniona jest znaczna liczba mieszkańców subregionu legnickiego, a także zlokalizowane są główne ośrodki miejskie: Głogów, Polkowice, Lubin i Legnica. Obszar posiada cechy aglomeracji funkcjonalnej, stanowiącej przeciwwagę dla wrocławskiego obszaru funkcjonalnego.

Obszar posiada bogate zasoby surowców ważnych dla gospodarki regionu i kraju (rud miedzi i srebra, węgla brunatnego i innych). Przebiega tędy główny Północno – Centralny korytarz ekologiczny i tworzone są nowe obszary chronione. Jednocześnie w wyniku wieloletniej eksploatacji surowców nastąpiła degradacja powierzchni ziemi, zanieczyszczenie gleb, wód i powietrza, zmiany warunków hydrogeologicznych. Sytuacja konfliktowa wynika z konieczności składowania odpadów poflotacyjnych przetwórstwa miedzi, a także z przewidywaną budową kopalni węgla brunatnego wraz z elektrownią w rejonie Legnicy.

Jest to obszar problemowy z powodu: zwiększonego zapotrzebowania na energię i paliwa jako rejonu wysoko uprzemysłowionego i silnie zurbanizowanego, kolizji terenów mieszkaniowych i zielonych z gęstą siecią infrastruktury technicznej, kolizji istniejącego zagospodarowania i planowanych inwestycji z potencjalnym wydobyciem złoża węgla brunatnego w rejonie Legnicy oraz lokalizacją nowej elektrowni wykorzystującej eksploatowane zasoby.

Główne problemy obszaru to:

- monofunkcyjność gospodarki, charakteryzująca się nadmiernym uzależnieniem od przemysłu miedziowego, co stanowi zagrożenie załamaniem gospodarczym całego subregionu w przypadkach braku koniunktury na miedź oraz wyczerpaniem się jej złóż;
- utrzymywanie się presji na wykorzystanie zasobów środowiska i otwartych przestrzeni dla potrzeb rozwoju przemysłu i eksploatacji węgla brunatnego;
- niezadowalający postęp w rekultywacji i ponownym zagospodarowaniu terenów zdewastowanych i zdegradowanych;
- postępująca degradacja krajobrazu kulturowego, powiązana z opóźnieniami w kompleksowej rewitalizacji obiektów zabytkowych i obszarów o walorach kulturowych oraz niedostosowaniem nowej zabudowy do otaczającego krajobrazu;
- potencjalny konflikt przestrzenny spowodowany występowaniem udokumentowanych złóż węgla brunatnego w rejonie Legnicy, Lubina i Ścinawy oraz lokalizację nowej elektrowni wykorzystującej eksploatowane zasoby.

Dolina Odry

Jest to obszar stanowiący międzynarodowy korytarz ekologiczny prawie na całej długości chroniony w ramach sieci NATURA2000. Sytuacją konfliktową jest fakt wdrażania w obszarze inwestycji związanych z ochroną przeciwpowodziową, co stoi w konflikcie z utrzymaniem walorów przyrodniczych. Problemem jest również modernizacja Odrzańskiej Drogi Wodnej i rozbudowa układu komunikacyjnego regionu.

Główne problemy obszaru to:

- brak spójności systemu ochrony obszarów o wysokich walorach przyrodniczo – krajobrazowych, głównie w zakresie powiązań ekologicznych;
- utrzymywanie się zagrożeń dla ilości i jakości zasobów wód i powierzchniowych Odry, związanych z odprowadzaniem niedostatecznie oczyszczonych ścieków komunalnych i przemysłowych i niedostateczną sanitacją obszarów wiejskich w jej bezpośrednim dorzeczu;
- postępująca degradacja krajobrazu kulturowego, powiązana z opóźnieniami w kompleksowej rewitalizacji obiektów zabytkowych i obszarów o walorach kulturowych;
- brak spójności w wypracowaniu wizji rozwoju i wykorzystania Odrzańskiej Drogi Wodnej;
- niewystarczające zabezpieczenia przed negatywnymi skutkami powodzi związane z opóźnieniami w realizacji Programu Odra 2006;
- potencjalna degradacja lub zniszczenie walorów przyrodniczych objętych ochroną prawną, związaną z wprowadzeniem dużych inwestycji Odrzańskiej Drogi Wodnej oraz rozbudowie układu komunikacyjnego regionu;

- konflikty środowiskowe związane z koniecznością zapewnienia ochrony przyrody i krajobrazu a potrzebami ochrony przeciwpowodziowej oraz modernizacji Odrzańskiej Drogi Wodnej.

Obszar Sudecki i pogranicze polsko-czeskie

Jest to obszar turystyczny o znaczeniu międzynarodowym, obejmujący Sudety i przedgórze Sudetów, na którym zlokalizowane są ośrodki turystyczne o największej liczbie turystów oraz ośrodki lecznictwa uzdrowiskowego.

Obszar charakteryzują się dużymi ekosystemami lasów górskich i łąk górskich i podgórskich o zróżnicowanej faunie i florze oraz walorami krajobrazu, najmniej przekształconymi poprzez działalność człowieka. W rejonie górskim występują dwa parki narodowe, liczne rezerваты, parki krajobrazowe i obszary chronionego krajobrazu. Występują tu bogate zasoby surowców, często unikalnych w skali kraju, wód mineralnych i leczniczych.

Obszar charakteryzuje się trudnymi warunkami dla lokalizacji inwestycji infrastrukturalnych ze względu na naturalne ograniczenia wynikające ze specyfiki terenów podgórskich i górskich, które podwyższają koszty inwestycji, a także pretendują do zwiększonych zmian środowiska naturalnego. Obszar ten nie jest również dostatecznie zaopatrzone w media, a także występują w jego zasięgu zakłócenia lub brak dostępu do sieci telekomunikacyjnej. Istotna jest również kwestia ograniczeń dla lokalizacji parków wiatrowych, wynikających z kolizji z obszarami chronionymi przyrodniczo i krajobrazowo.

Sytuacje konfliktowe to:

- brak spójności systemu ochrony obszarów o wysokich walorach przyrodniczo - krajobrazowych, głównie w zakresie powiązań ekologicznych;
- utrzymywanie się presji na wykorzystanie zasobów środowiska i otwartych przestrzeni dla potrzeb rozwoju mieszkalnictwa i górnictwa, a także rekreacji i turystyki;
- postępująca degradacja krajobrazu kulturowego, powiązana z opóźnieniami w kompleksowej rewitalizacji obiektów zabytkowych i obszarów o walorach kulturowych przed rozwiniętymi ośrodkami turystyczno-wypoczynkowymi i centrami głównych ośrodków miejskich;
- rozpraszanie zabudowy, szczególnie wokół dużych ośrodków miejskich i na terenach o wysokich walorach krajobrazowych;
- niepełna dostępność głównych miejscowości turystycznych województwa i niepełne wykorzystanie potencjału turystycznego i uzdrowiskowego województwa;
- występowanie obszarów zagrożonych marginalizacją, w obrębie których następuje kumulowanie się negatywnych zjawisk demograficznych, społecznych oraz na rynku pracy;
- utrzymywanie się znacznego zróżnicowania i nierównomierności w dostępności komunikacyjnej do głównych ośrodków turystyczno-wypoczynkowych z tras o znaczeniu ponadregionalnym i międzynarodowym;
- minimalne wykorzystanie odnawialnych źródeł energii i alternatywnych źródeł ciepła.

Pogranicze polsko-niemieckie

podobnie jak scharakteryzowany wyżej obszar stanowi transgraniczny, wielofunkcyjny subregion o istotnym znaczeniu dla rozwoju Polski i Niemiec. W jego centrum położony jest integrujący się zespół miast Zgorzelec i Görlitz, a w południowej części kompleks energe-

tyczny Turoszowa. Po wyczerpaniu złóż węgla brunatnego rejon ten będzie poddany stopniowej restrukturyzacji.

Sytuacje konfliktowe to:

- niezadowalający postęp w eliminacji zagrożeń dla ilości i jakości zasobów wód podziemnych i powierzchniowych oraz innych komponentów środowiska;;
- brak spójności systemu ochrony obszarów o wysokich walorach przyrodniczo - krajo-
brazowych, głównie w zakresie powiązań ekologicznych
- pogłębianie się procesów dekapitalizacji zabytkowych zespołów zabudowy miejskiej
i wiejskiej w ośrodkach o osłabionej dynamice rozwoju;
- opóźnienia w rekultywacji i ponownym zagospodarowaniu terenów zdewastowanych
i zdegradowanych;
- pogłębianie się zróżnicowania w rozwoju demograficznym i społeczno-gospodarczym
województwa w programowaniu obsługi mieszkańców;
- pogarszanie się stanu technicznego podstawowej sieci drogowej oraz sieci kolejowej;
- utrzymywanie się niedostatecznego zaopatrzenia w wodę obszarów peryferyjnych re-
gionu oraz powolna rozbudowa systemu jej retencjonowania;
- utrzymywanie się opóźnień w tworzeniu ponadgminnych struktur wspólnej gospodarki
odpadami komunalnymi;
- niezadowalające postępy w rozbudowie oraz gruntownej modernizacji systemów
energetycznych w województwie dla poprawy jego bezpieczeństwa.

6. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO REALIZACJI PROJEKTU ZMIANY PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA, W TYM ODDZIAŁYWANIE NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW

6.1 Ocena zgodności (spójności) wewnętrznej celów wskazanych w projekcie zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego

W niniejszym rozdziale starano się uzyskać odpowiedź na pytanie, czy generalne cele projektu planu są ze sobą spójne, to znaczy czy nie występują między nimi konflikty istotne z punktu widzenia ochrony środowiska, zwłaszcza przyrodniczego.

- A. Umocnienie wewnętrznej i zewnętrznej integracji przestrzennej, społeczno-gospodarczej oraz infrastrukturalnej w powiązaniu z sąsiednimi regionami Polski, Czech i Niemiec dla ukształtowania Dolnego Śląska jako harmonijnie rozwiniętego, europejskiego regionu węzłowego o wysokim stopniu konkurencyjności;
- B. Zintegrowana ochrona zasobów przyrodniczo- krajobrazowych i racjonalne ich wykorzystanie oraz stworzenie spójnego, regionalnego systemu obszarów chronionych;
- C. Zintegrowana ochrona i rewitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego oraz utrzymanie tożsamości i odrębności kulturowej regionu;
- D. Harmonijny rozwój przestrzenny i społeczno-gospodarczy oraz integracja wrocławskiego obszaru funkcjonalnego (metropolitalnego) jako głównego węzła sieci osadniczej województwa;
- E. Harmonizowanie rozwoju przestrzennego i społeczno-gospodarczego i aktywne przekształcanie pozostałych elementów systemu osadniczego województwa, przy efektywnym wykorzystaniu własnych zasobów dla poprawy jakości życia i standardów zaspokajania potrzeb społeczeństwa
- F. Ukształtowanie sprawnych, bezpiecznych systemów transportu i komunikacji, powiązanych z systemem krajowym i europejskim oraz sprawnych sieci infrastruktury technicznej, zapewniających dostawę wody i energii, właściwą gospodarkę odpadami oraz zapobieganie awariom i klęskom żywiołowym

Tabela 6.1-1 Potencjalny stopień konfliktowości w osiągnięciu głównych celów zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego

(stopień konfliktowości: ● – duży, ●-mały)

	F	E	D	C	B	A
A		●			●	
B	●	●	●			
C	●					
D						
E						
F						

Zestawienie powyższych celów generalnych w powyższej tabeli 6.1-1 ujawnia, że niektóre z tych celów mogą być potencjalnie ze sobą konfliktowe. To znaczy, że dążenie do osiągnięcia jednego celu może ograniczać osiągnięcie celu innego.

Zwiększony stopień konfliktowości ujawnia się w występowaniu możliwego ograniczenia osiągnięcia celu B, tj. generalnie właściwego kształtowania środowiska przyrodniczego, z celem A, związanym z integracją przestrzeni Dolnego Śląska z przestrzenią reszty kraju oraz przestrzenią krajów sąsiednich. Związane jest to z faktem, iż osiągnięcie tego ostatniego celu będzie osiągnięte przez rozwijanie infrastruktury transportowej, a także intensyfikację wielofunkcyjnego rozwoju oraz dostępność regionu dla regionów ościennych, a zatem nie da się całkowicie uniknąć sytuacji konfliktowej.

Mały stopień konfliktowości osiągnięcia celu B z celem E dotyczy głównie faktu, iż nie jest możliwa realizacja działań związanych z rozwojem infrastruktury technicznej, czy też poprawą warunków zamieszkania i ochroną życia ludzi, bez naruszania zasobów przyrodniczych.

Dużą konfliktowość wskazuje się między celem B i F, gdyż rozwój systemów komunikacji i transportu, powiązanych z krajowym i europejskim systemem komunikacji i transportu to czynnik wysoce kolizyjny w stosunku do walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Mniejszy stopień konfliktowości wskazuje się w odniesieniu do C, tj. walorów kulturowych, z którymi rozwój infrastruktury i systemów komunikacji może kolidować.

Również działania zapobiegające klęskom żywiołowym mogą kolidować z lokalnymi walorami środowiska przyrodniczego. Dla przykładu, ochrona przeciwpowodziowa najczęściej prowadzi do niszczenia i obniżania funkcjonalności ekologicznej jednych z cenniejszych przyrodniczo obszarów jakimi są doliny rzeczne.

Podsumowanie

Wskazuje się zatem na konieczność monitorowania przemian struktur przestrzennych zaproponowanych w projekcie zmiany planu, poprzez kontrolowanie wzajemnego wpływu dążenia do realizacji różnych celów zagospodarowania przestrzennego z celem związanym z aktywną ochroną i racjonalnym korzystaniem zasobów przyrodniczych oraz kształtowaniem środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadą ekorozwoju.

Mimo wymienionych powyżej wątpliwości należy uznać wysoki stopień spójności generalnych celów projektu zmiany planu, zwłaszcza że w przypadku pozostałych celów nie stwierdzono jednoznacznego zachodzenia sytuacji konfliktowych.

6.2 Prognoza wpływu kierunków rozwoju określonych w projekcie zmiany planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko i warunki równoważenia rozwoju

W drugiej części projektu zmiany planu przedstawiono cele, kierunki i zasady rozwoju przestrzennego województwa w perspektywie do 2020 roku, prowadzące do kształtowania następujących podstawowych typów stref funkcjonalno-przestrzennych, obejmujących:

1. Ochronę zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych oraz poprawę stanu środowiska
2. Rozwój osadnictwa
3. Rozwój transportu
4. Rozwój systemów infrastruktury technicznej
5. Ochronę przeciwpowodziową i poprawę bezpieczeństwa

W niniejszej prognozie przyjęto, że ocena wpływu na środowisko przeprowadzona zostanie odrębnie dla każdego z wymienionych typów stref funkcjonalno-przestrzennych, analizując przede wszystkim podstawowe kierunki i zasady rozwoju przestrzennego, gdyż działania będą szczegółowo rozważane w kolejnym rozdziale (rozdział 6.3). Prognoza wpływu ma w tym przypadku charakter opisowy i obejmuje kierunki działań (rozwoju przestrzennego) o:

- Korzystnym wpływie na środowisko,
- Niekorzystnym wpływie na środowisko,
- Korzystnym lub niekorzystnym wpływie na środowisko (oddziaływania zmienne).

z ewentualną propozycją uzupełnienia projektowanego dokumentu o zapisy, które wpłyną na zwiększenie korzystnego oddziaływania na środowisko i warunki zrównoważonego rozwoju.

1. OCHRONA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH, KRAJOBRAZOWYCH I KULTUROWYCH ORAZ POPRAWA STANU ŚRODOWISKA

Korzystny wpływ na środowisko

Prawie wszystkie kierunki działań związane z ochroną przyrody, walorów kulturowych i krajobrazowych przewidywane w projekcie zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, ze swojej istoty oraz ze względu na przyjęcie zasad ekorozwoju jako podstawy planowania przestrzennego, będzie miała silny korzystny wpływ na środowisko. Związane jest to z faktem realizacji przede wszystkim takich podstawowych kierunków rozwoju jak:

- Zachowanie i odtwarzanie zasobów przyrodniczych i krajobrazowych
- Rozszerzenie i umocnienie regionalnego systemu obszarów chronionych (w tym zwłaszcza uzupełnianie systemu Natura 2000)
- Ochrona powierzchni ziemi (głównie przez rekultywację terenów zdewastowanych i zdegradowanych, terenów powojсковych i poligonów)
- Zachowanie i racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych (przede wszystkim ochrona gleb najwyższej jakości)
- Racjonalna gospodarka zasobami kopalin
- Zachowanie zasobów i zapewnienie wysokiej jakości wód
- Osiągnięcie wysokiej jakości powietrza atmosferycznego (głównie poprzez eliminację źródeł emisji)

- Ochrona i powiększanie zasobów leśnych
- Ochrona przed hałasem
- Harmonijne kształtowanie krajobrazu kulturowego,
- Ochrona oraz poprawa stanu i wykorzystania zespołów zabytkowych,
- Ochrona dóbr kultury współczesnej,

Powyższe kierunki generalnie z założenia sprzyjają ochronie komponentów środowiska przyrodniczego, kulturowego oraz krajobrazu jako całości, sprzyjają również polepszeniu jakości środowiska w zakresie hałasu i stanu powietrza atmosferycznego.

Korzystny lub niekorzystny wpływ na środowisko

Mimo wyszczególnienia w powyższym oddziaływaniu korzystnym takich kierunków działań jak:

- Zachowanie i racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych,
- Racjonalna gospodarka zasobami kopalin,

Wskazać należy również ich dość niejednoznaczny charakter, gdyż są to elementy zarówno przyczyniające się do ochrony zasobów przyrody jak i mające chronić potrzeby człowieka w zapewnieniu ochrony tych zasobów.

Ochronę gleb wysokiej jakości należy postrzegać jako czynnik, który może oddziaływać dość zróżnicowanie na poszczególne elementy środowiska. O ile bowiem odbija się to korzystnie na ochronie gleb jako takich oraz rzeźby terenu, to w przypadku fauny, flory, krajobrazu, form ochrony przyrody czy nawet warunków życia ludzi, możliwe jest pojawienie się oddziaływań negatywnych w wyniku np. wielkoobszarowej gospodarki rolnej.

Niekorzystnym wpływom przewiduje się, iż podlegać będzie kierunek działań związany z racjonalnym i wszechstronnym wykorzystaniem zasobów zagospodarowanych złóż kopalin. Wprawdzie będzie mieć on wymierny korzystny wpływ na optymalne wykorzystanie i ochronę zasobów geologicznych, nie można tego powiedzieć o ochronie innych zasobów środowiska, których potencjał może być obniżany w wyniku postępujących działań związanych z eksploatacją kopalin. Niewątpliwie jednak gospodarka racjonalna powinna stać w zgodzie z lokalnymi walorami środowiska przyrodniczego. Poza tym w przypadku złóż geologicznych wartość użytkowa gleb może bezpośrednio kolidować z możliwą eksploatacją górniczą obszaru.

2. ROZWÓJ OSADNICTWA

Korzystny wpływ na środowisko

W przypadku rozwoju osadnictwa można przyjąć, że generalna zasada dotycząca:

- poprawy spójności przestrzennej i integracja głównych ośrodków miejskich z obszarami ich oddziaływania,

mino, iż ten kierunek nie ma charakteru inwestycyjnego, związany jest z działaniami ukierunkowanymi na rozwijanie współpracy między ośrodkami, co może przyczynić się do ogólnej poprawy w zakresie środowiska jako takiego.

Korzystnego wpływu na środowisko upatruje się w:

- rozwoju gospodarki żywnościowej w obszarze o wybitnych predyspozycjach dla wybranych jej form,

gdyż generalnie kierunek ten opiera się na ochronie przed zabudową gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych oraz na rozwoju rolnictwa ekologicznego na obszarach objętych różnymi formami ochrony, również w strefach ochronnych ujęć wód.

Niekorzystny wpływ na środowisko

- Wzmocnienie funkcji metropolitalnych Wrocławia oraz rozwój wrocławskiego obszaru funkcjonalnego – niewątpliwie rozwój nowej zabudowy oraz transportu zbiorowego niekorzystnie wpływa na elementy środowiska przyrodniczego, zwłaszcza powierzchnię ziemi i całość warunków siedliskowych.
- Wzmacnianie funkcji węzłowej głównych ośrodków wzrostu i policentrycznej sieci osadniczej z uwzględnieniem rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach.
- Wykorzystanie dolnośląskiego potencjału turystycznego oraz uzdrowskiego regionu dla jego rozwoju gospodarczego – w tym przypadku jednoznaczne ukierunkowanie na rozwój infrastruktury i bazy turystycznej koliduje z ochroną najcenniejszych obszarów chronionych regionu (w tym obszarów Natura 2000), gdyż tereny turystyczne kumulują się w obrębie takich obszarów. Należy pamiętać, iż główną funkcją obszarów chronionych jest ochrona przyrody, a udostępnianie turystyczne powinno służyć edukacji i promocji tych walorów. Zwiększanie zagospodarowania turystycznego obszarów najcenniejszych przyrodniczo, w tym zwłaszcza górskich, powinno odbywać się bardzo ostrożnie i winno być oparte na specjalistycznych ekspertyzach dotyczących chłonności i pojemności turystycznej obszarów, głównie objętych ochroną.

Korzystny lub niekorzystny wpływ na środowisko

- Wzmacnianie restrukturyzacji i wielofunkcyjnego rozwoju wsi

Powyższy kierunek może mieć zarówno korzystne reperkusje dla środowiska jak i przyczyniać się do zagrożeń dla jego komponentów. O ile bowiem przewidywany w tym kierunku rozwój agroturystyki w pasmach turystycznych, można przyjąć jako zrównoważony w stosunku do środowiska przyrodniczego, a także życia mieszkańców miejscowości w pasmach turystycznych, o tyle tworzenie systemów powiązań komunikacyjnych i infrastrukturalnych wsi z obszarami miejskimi, może powodować skutki negatywne, tj. kolidować z lokalnymi zasobami środowiska przyrodniczego.

Propozycje uzupełnienia

Przede wszystkim powinno być prowadzone takie kształtowanie przestrzeni turystycznej, które w minimalnym stopniu koliduje ze środowiskiem przyrodniczym, co dotyczy przede wszystkim obszaru sudeckiego, wskazanego jako problemowego. Należy przestrzegać zasady zakazu lokalizowania baz rekreacyjnych (noclegowych, gastronomicznych itp.) na terenach o najwyższej atrakcyjności przyrodniczej i krajobrazowej, przesuwając je na tereny z nimi sąsiadujące. Należy również ograniczyć rozpraszanie zabudowy (w tym jednorodzinnej) na terenach o wysokich walorach przyrodniczych.

W stosunku do wzmocnienia funkcji metropolitalnych Wrocławia oraz rozwoju wrocławskiego obszaru funkcjonalnego, należałoby wspomnieć, w kierunkach i zasadach rozwoju, o zapewnieniu równowagi między zainwestowywaniem obszarów i rozwojem aktywności gospodarczej, zabudowy i połączeń komunikacyjnych a zachowaniem i tworzeniem terenów zieleni publicznej oraz innych zasobów przyrody.

3. ROZWÓJ TRANSPORTU

Korzystny wpływ na środowisko

- Podwyższenie parametrów użytkowych sieci kolejowej – działania ukierunkowane są tutaj na modernizację istniejących linii kolejowych, co będzie w ogólności przyczyniać się nie tylko do poprawy warunków życia ludzi wzdłuż linii kolejowych w wyniku montażu elementów chroniących przed hałasem, ale i do poprawy funkcjonalności ekologicznej terenów oddzielonych liniami kolejowymi, w wyniku realizacji szeregu działań łagodzących negatywne skutki na przyrodę.

Niekorzystny wpływ na środowisko

- Kształtowanie spójnego przestrzennie systemu zewnętrznych powiązań transportowych
- Podwyższenie parametrów użytkowych sieci drogowej – jest to de facto budowa nowych dróg, w tym obwodnic.
- Kształtowanie spójnego przestrzennie systemu powiązań komunikacyjnych wewnątrz obszarów rozwoju i pomiędzy nimi.
- Kształtowanie spójnego przestrzennie systemu zewnętrznych i wewnętrznych powiązań kolejowych – szczególnie niekorzystna w tym wypadku jest przewidywana budowa Linii Dużych Prędkości.
- Kształtowanie spójnego przestrzennie systemu powiązań kolejowych wewnątrz obszarów rozwoju i pomiędzy nimi.

Powyższe kierunki rozwoju są o tyle niekorzystne dla środowiska, że przede wszystkim wiążą się z wytyczaniem nowych terenów komunikacji drogowej oraz kolejowej, a zatem generują niekorzystne skutki w stosunku do szeregu elementów środowiska.

Niekorzystne kierunki rozwoju przestrzennego w odniesieniu do żeglugi śródlądowej są następujące:

- Poprawa żeglowności odrzańskiej drogi wodnej – zapewnienie stabilnych warunków transportowych na Odrze w praktyce oznacza konieczność ingerencji w jej koryto (prostowanie, pogłębianie itp.), a biorąc pod uwagę fakt, iż Odra na znacznej długości jest objęta ochroną w ramach sieci Natura 2000, jest to kolizja dość istotna.
- Wzrost konkurencyjności żeglugi śródlądowej – negatywne skutki wiążą się głównie w związku ze wskazaniem rozwoju transportu ładunków niebezpiecznych i wielkogabarytowych.

Propozycje uzupełnienia

W stosunku do modernizacji istniejących dróg i linii kolejowych należy zachować zasadę poprawy uciążliwości tych struktur przestrzennych dla środowiska, w tym również dla zdro-

wia człowieka. Generalnie inwestycje drogowe oraz kolejowe powinny uwzględniać zastosowanie i monitorowanie działań łagodzących, a w ekstremalnych sytuacjach kompensacyjnych, wynikających z przeprowadzanych dla nich ocen oddziaływania na środowisko, które są skutecznym elementem ochrony poszczególnych elementów środowiska.

Przedstawiona w projekcie zmiany planu zasada: ograniczenia lub eliminacji ruchu kołowego z obszarów zabudowanych, zwłaszcza centrów miast, jest nieprecyzyjna. Należałoby raczej wskazać na ograniczanie lub eliminację ruchu kołowego z centrów miast, zwłaszcza z centrów turystyki i wypoczynku, na rzecz komunikacji publicznej i form transportu uznawanych za nieuciążliwe.

W zakresie kształtowania spójnego przestrzennie systemu zewnętrznych i wewnętrznych powiązań kolejowych oraz transportowych pojawiają się różne działania, które jednak dotyczą tych samych zadań i ich lokalizacji (budowa nowych dróg i kolei jest tożsama z rozbudową sieci TEN-T), co wprowadza chaos i niezamierzone zwiększenie ilości przewidywanych zadań. Należałoby zapisy skorygować w tym zakresie.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Korzystny wpływ na środowisko

- Zapewnienie mieszkańcom regionu niezawodnych dostaw wody pitnej oraz budowy i rozbudowy infrastruktury dla odprowadzania i oczyszczania ścieków – zdecydowanie modernizacja stacji uzdatniania wody, budowa i modernizacja sieci wodociągowej, zaopatrzenie w sieć terenów dotąd nie zwodociągowanych, a także budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków, to czynniki przyczyniające się do ochrony zarówno zasobów wodnych (do ich racjonalizacji) jak i jej jakości. Zatem rozwój gospodarki wodno-ściekowej jest ukierunkowany na sprzyjanie ochronie środowiska przyrodniczego (poprawa jakości wód sprzyja ogólnym polepszeniu sytuacji ekologicznej), jak i poprawie parametrów i warunków życia ludzi.
- Rozwój systemów telekomunikacyjnych – prowadzi przede wszystkim do poprawy jakości życia mieszkańców regionu, przy znikomych, czy też pomijalnych oddziaływaniach na środowisko przyrodnicze.
- Rozbudowa i modernizacja systemów sieci ciepłowniczych – kierunek ma przede wszystkim wymiar korzystny, zwłaszcza w odniesieniu do poprawy jakości powietrza atmosferycznego oraz warunków zdrowia i życia ludzi. Wiąże się bowiem ze zwiększaniem niskoemisyjnych źródeł ciepła kosztem obiektów konwencjonalnych.

Korzystny lub niekorzystny wpływ na środowisko

- Utworzenie sprawnie działającego systemu gospodarki odpadami opartego na regionach prowadzenia tej gospodarki.

Ten kierunek jest bardzo korzystny dla środowiska przyrodniczego, gdyż przede wszystkim zmierza do rekultywacji i zamykania składowisk nie spełniających wymogów ochrony środowiska, a także likwidacji mogiłników i prowadzenia rekultywacji terenów skażonych.

Natomiast działaniem dość kontrowersyjnym w obrębie rozpatrywanego kierunku działania jest budowa zakładów termicznego przekształcania odpadów komunalnych. O ile bowiem instalacje te prowadzą do zmniejszania ilości odpadów koniecznych do magazynowania, o tyle przyczyniają się do zwiększania emisji do powietrza w rejonach ich lokalizacji.

- Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, co dotyczy: wykorzystania naturalnych uwarunkowań regionu do pozyskania energii z odnawialnych źródeł energii opartych o wodę, wytwarzania energii przy użyciu urządzeń wykorzystujących siłę wiatru, zrównoważone wykorzystanie zasobów przestrzeni rolniczej i leśnej na cele odnawialnych źródeł energii.

W pierwszej chwili wydaje się, iż działania ukierunkowane na energie odnawialne generują jedynie korzystne oddziaływania środowiskowe. Jednakże budzą one w wielu przypadkach kontrowersje. Jak bowiem pogodzić z ochroną wszystkich aspektów środowiska inwestycje takie jak budowa elektrowni wodnych (w tym w obszarach Natura 2000) na istniejących stopniach wodnych oraz z budową obiektów piętrzących. Niewątpliwie działania takie prowadzą do ograniczenia ekologicznej funkcjonalności ekosystemów dolin rzecznych. Również rozwój energetyki wiatrowej, mimo niewątpliwych korzyści, rodzi jednocześnie pytania o zachowanie lokalnych walorów krajobrazowych, warunków życia ludzi w miejscowościach położonych w rejonach parków wiatrowych, a także możliwego wpływu na awifaunę.

Niekorzystny wpływ na środowisko

- Rozbudowa i modernizacja układu krajowego sieci gazowej i obiektów systemowych oraz zapewnienie strategicznej rezerwy dla systemu gazowniczego, z wykorzystaniem naturalnych walorów morfologicznych regionu.
- Rozwój rurociągowego systemu rozprowadzania paliw
- Rozbudowa i modernizacja elektroenergetycznych obiektów krajowej sieci przesyłowej

planowana lokalizacja licznych nowych inwestycji infrastrukturalnych w zakresie energetyki i instalacji gazowych, może spowodować sytuacje konfliktowe ze środowiskiem przyrodniczym, szczególnie przy przechodzeniu przez obszary ochronione, a także nie objęte ochroną, lecz cenne w skali lokalnej.

Propozycje uzupełnienia

Realizacja elektrowni wodnych jest zagadnieniem wymagającym uściślenia. Nie ma bowiem w przypadku budowy urządzeń piętrzących na ich potrzeby możliwości zachowania warunków środowiska przyrodniczego doliny rzecznej. Ma to istotne znaczenie na obszarach Natura 2000, gdzie występują gatunki i siedliska przyrodnicze będące przedmiotem zainteresowania Unii Europejskiej. Dlatego też na obszarach Natura 2000 należałoby przeanalizować zasadność i możliwość, biorąc pod uwagę zachowanie wartości dla ochrony których ostoje objęto ochroną, budowy elektrowni wodnych. Ponadto na pozostałych obszarach systemu ochrony przyrody i krajobrazu ewentualna realizacja elektrowni wodnych powinna uwzględniać i zapewnić pełną funkcjonalność ekologiczną rzeki oraz całego ekosystemu dolinnego.

5. OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA I POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA

Korzystny lub niekorzystny wpływ na środowisko

- Wdrożenie nowoczesnego systemu zarządzania ryzykiem powodziowym
- Koordynacja działań systemowych na poziomie dorzecza Odry dla prewencyjnej gospodarki przestrzennej.

Dość kontrowersyjny może być obszar zagrożenia powodziowego, a także zapewnienie odpowiednich warunków ochrony ludzi. Dla tych dwóch elementów środowiska stwierdzono występowanie możliwych oddziaływań zmiennych (korzystnych i niekorzystnych). Związane jest to z faktem, iż za ochroną zdrowia i życia ludzi przed powodzią nie zawsze idzie w parze zapewnienie optymalnych warunków lokalnego środowiska przyrodniczego. Elementem równoważenia polityki zapewnienia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego winny być działania ukierunkowane na ograniczanie zabudowy mieszkaniowej w dolinach rzecznych, a także prowadzenie inwestycji przeciwpowodziowych i komunikacyjnych z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych.

Korzystny wpływ na środowisko

- Zapewnienie sprawnego systemu obronności państwa
- Podniesienie poziomu bezpieczeństwa obywateli

Poprawa stanu bezpieczeństwa jest kierunkiem rozwoju, który nie ma jasno zdefiniowanych działań, które miałyby reperkusje niekorzystne bądź korzystne w odniesieniu do środowiska przyrodniczego. Natomiast opiera się na działaniach zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa ludzi oraz obronności państwa. Czynniki te uznano za korzystne w odniesieniu do warunków życia i zdrowia mieszkańców Dolnego Śląska jak i kraju.

Podsumowanie:

Przedstawiona w niniejszym rozdziale prognoza wpływu celów i kierunków działań przestrzennych na środowisko przyrodnicze i warunki równoważenia rozwoju województwa dolnośląskiego wskazuje, że:

- Najbardziej korzystny wpływ na środowisko regionu będą mieć kierunki działań przewidywane do realizacji w obrębie zapewnienia ochrony przyrody i krajobrazu oraz podstawowych komponentów środowiska, a także w obrębie ochrony dziedzictwa kulturowego.
- Zróżnicowany wpływ na środowisko, tj. w niektórych aspektach (elementach środowiska)) korzystny, w innych niekorzystny, mogą mieć kierunki i działania proponowane w obrębie: infrastruktury technicznej, ochrony przeciwpowodziowej i poprawie bezpieczeństwa oraz rozwoju osadnictwa.
- Niekorzystny lub w przewadze niekorzystny wpływ dotyczy rozwoju transportu, gdyż z tym kierunkiem rozwoju wiążą się największe możliwe zagrożenia bezpośrednie dla zasobów przyrody, a także jakości życia ludzi.

Powyższe wnioski można wyciągnąć na podstawie analizy tabeli zbiorczej, stanowiącej wykaz kierunków rozwoju wpływających korzystnie lub niekorzystnie na środowisko.

Tabela 6.3 Wpływ na środowisko planowanych kierunków rozwoju

Podstawowe rodzaje stref funkcjonalno-przestrzennych oraz kierunki rozwoju	Wpływ na środowisko		
	Korzystny	Korzystny lub niekorzystny	Niekorzystny
Ochrona zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych oraz poprawa stanu środowiska			
Zachowanie i odtwarzanie zasobów przyrodniczych i krajobrazowych	•		
Rozszerzenie i umocnienie regionalnego systemu obszarów chronionych (w tym zwłaszcza uzupełnianie systemu Natura 2000)	•		
Ochrona powierzchni ziemi	•		
Zachowanie i racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych	•		
Racjonalna gospodarka zasobami kopalin	•		
Zachowanie zasobów i zapewnienie wysokiej jakości wód	•		
Osiągnięcie wysokiej jakości powietrza atmosferycznego	•		
Ochrona i powiększanie zasobów leśnych	•		
Ochrona przed hałasem	•		
Harmonijne kształtowania krajobrazu kulturowego	•		
Ochrona oraz poprawa stanu i wykorzystania zespołów zabytkowych	•		
Ochrona dóbr kultury współczesnej	•		
Zachowanie i racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych		•	
Racjonalna gospodarka zasobami kopalin		•	
Rozwój osadnictwa			
Poprawa spójności przestrzennej i integracja głównych ośrodków miejskich z obszarami ich oddziaływania	•		
Rozwój gospodarki żywnościowej w obszarze o wybitnych predyspozycjach dla wybranych jej form	•		
Wzmocnienie funkcji metropolitalnych Wrocławia oraz rozwój wrocławskiego obszaru funkcjonalnego			•
Wzmacnianie funkcji węzłowej głównych ośrodków wzrostu i policentrycznej sieci osadniczej			•
Wykorzystanie dolnośląskiego potencjału turystycznego oraz uzdrowiskowego regionu dla jego rozwoju gospodarczego			•
Wzmacnianie restrukturyzacji i wielofunkcyjnego rozwoju wsi		•	
Rozwój transportu			
Podwyższenie parametrów użytkowych sieci kolejowej	•		
Kształtowanie spójnego przestrzennie systemu zewnętrznych powiązań transportowych			•
Podwyższenie parametrów użytkowych sieci drogowej			•
Kształtowanie spójnego przestrzennie systemu powiązań komunikacyjnych wewnątrz obszarów rozwoju i pomiędzy nimi			•
Kształtowanie spójnego przestrzennie systemu zewnętrznych i wewnętrznych powiązań kolejowych			•
Kształtowanie spójnego przestrzennie systemu powiązań kolejowych wewnątrz obszarów rozwoju i pomiędzy nimi.			•
Poprawa żeglowności odrańskiej drogi wodnej			•
Wzrost konkurencyjności żeglugi śródlądowej			•
Infrastruktura techniczna			
Zapewnienie mieszkańcom regionu niezawodnych dostaw wody pitnej oraz budowy i rozbudowy infrastruktury dla odprowadzania i oczyszczania ścieków	•		
Rozwój systemów telekomunikacyjnych	•		
Rozbudowa i modernizacja systemów sieci ciepłowniczych	•		
Utworzenie sprawnie działającego systemu gospodarki odpadami opartego na regionach prowadzenia tej gospodarki		•	
Wzrost wykorzystania energii odnawialnych		•	
Rozbudowa i modernizacja układu krajowego sieci gazowej i obiektów systemowych			•
Rozbudowa i modernizacja elektroenergetycznych obiektów krajowej sieci przesyłowej			•
Rozwój rurociągowego systemu rozprowadzania paliw			•
Ochrona przeciwpowodziowa i poprawa bezpieczeństwa			
Wdrożenie nowoczesnego systemu zarządzania ryzykiem powodziowym		•	
Koordinacja działań systemowych na poziomie dorzecza Odry dla prewencyjnej gospodarki przestrzennej		•	
Zapewnienie sprawnego systemu obronności państwa	•		
Podniesienie poziomu bezpieczeństwa obywateli	•		

6.3 Prognoza wpływu działań i zadań określonych w projekcie zmiany planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko i warunki równoważenia rozwoju

6.3.1 Założenia wykonania prognozy

Przedstawiona w niniejszym rozdziale część prognozy stanowi najważniejszy element z punktu widzenia głównego celu opracowania, jakim jest ocena wpływu projektu zmiany planu na środowisko, zdrowie i warunki życia ludzi, dobra materialne i dobra kultury.

Szczegółowa analiza dotyczy oceny wpływu proponowanych działań na poszczególne komponenty i elementy środowiska. Wyodrębniono cechy środowiska (wskaźniki) podlegające wpływom, a dodatkowo typy obszarów mające szczególne znaczenie dla województwa. Są one następujące:

Lista elementów środowiska wraz ze wskaźnikami oceny oddziaływań, oraz obszary szczególne, poddane ocenie wpływu działań proponowanych w projekcie zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

- Rzeźba terenu (wpływ na ukształtowanie powierzchni terenu)
- Gleby (wpływ na degradację gleb, ubytek gleb wysokiej jakości użytkowanych rolniczo),
- Wody powierzchniowe (wpływ na jakość i zasoby wodne)
- Wody podziemne (wpływ na jakość i zasoby wodne)
- Roślinność (wpływ na powierzchnie pokrytą roślinnością, skład gatunkowy i różnorodność)
- Fauna (wpływ na skład gatunkowy i różnorodność, fragmentacja i izolacja populacji)
- Krajobraz (wpływ na jakość wizualno-estetyczną)
- Lasy (wpływ na wielkość powierzchni lasów i ich stan zdrowotny)
- Powietrze i klimat (wpływ na jakość powietrza atmosferycznego i warunki klimatu lokalnego)
- Klimat akustyczny (występowanie terenów zagrożonych hałasem)
- Środowisko kulturowe (wpływ na zachowanie obiektów zabytkowych, a także wartościowych zespołów urbanistycznych, w tym ich struktury i otoczenia)
- Warunki życia ludzi (dostępność i jakość usług, dostępność środków transportu, infrastruktury, terenów wypoczynku)

Obszary szczególne:

- Przyrodnicze obszary chronione, w tym Natura 2000
- Złoże kopalni
- Obszary zagrożenia powodziowego
- Obszary wód mineralnych i leczniczych

W powyższych elementach środowiska klimat akustyczny oraz jakość powietrza, a w pewnym sensie również pozostałe czynniki, oprócz zapewnienia optymalnych warunków przyrodniczych, mają również znaczenie dla jakości życia ludzi, natomiast wymieniony punkt „warunki życia ludzi” odnosi się raczej do zrównoważonego rozwoju, poprzez zapewnienie dostępności do nowoczesnych usług, transportu i infrastruktury, turystyki itp. przekładających się na jakość życia społeczeństwa i przyczyniających się do rozwoju regionu.

Skala planu zagospodarowania przestrzennego województwa uniemożliwia rozwiązanie wszystkich problemów występujących na jego obszarze oraz przedstawienie oceny wszystkich zidentyfikowanych oddziaływań przewidywanych kierunków działań i konkretnych działań. Dlatego też przeanalizowano jedynie te działania i zadania wynikające z projektu zmiany planu, które mogą mieć potencjalnie istotny wpływ na środowisko (zarówno korzystny jak i niekorzystny), w tym zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych, pomijając działania o zdecydowanie miejscowym charakterze oraz takie o których z góry wiadomo, że nie będą wywierać mierzalnych ilościowo i jakościowo wpływów na środowisko. Niniejsza część prognozy została sporządzona na podstawie analizy map kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz części 2 projektu zmiany planu dotyczącej kierunkom oraz działaniom i zadaniom służącym realizacji przyjętych celów strategicznych.

Analiza oddziaływania wpływu na środowisko i warunki równoważenia rozwoju zadań inwestycyjnych, przedstawionych w projekcie zmiany planu, została przedstawiona w formie tabelarycznej – tabela nr **6.3-1**. W tabeli uwzględniono trzy typy oddziaływań: korzystne, niekorzystne oraz zmienne (w zależności od warunków: korzystne lub niekorzystne, lub mogące oddziaływać korzystnie i niekorzystnie na różne cechy jednego elementu środowiska). Dodatkowo skala oddziaływań uwzględnia wpływ słaby lub znaczący, a w obrębie oddziaływań negatywnych uzupełniająco wyodrębniono przypuszczalnie niekorzystne oddziaływania, tj. niemożliwe do jednoznacznej identyfikacji na podstawie posiadanych danych, wiedzy i czasie przeznaczonym na wykonanie prognozy.

Matryca 6.3-1 pozwala wskazać i szybko odczytać, które z proponowanych działań i zadań będą oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska czy też obszary szczególne. Jednakże z uwagi na jej rozbudowany charakter trudno jest ocenić jaki będzie kompleksowy wpływ danego zadania na całość środowiska. W tym celu tabela 6.3-1 została podsumowana w tabeli 6.3-2 oraz 6.3-3. Odrębnie przedstawiono ocenę przewidywanych działań i zadań na środowisko (tabela 6.3-2), oraz ocenę siły i kierunku oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska. Charakterystykę i analizę oddziaływań wynikających z tych matryc przedstawiono poniżej.

6.3.2 Analiza wyników prognozy – charakterystyka i ocena oddziaływań na środowisko

Rozpatrując potencjalny wpływ poszczególnych zadań i działań na środowisko i warunki równoważenia rozwoju (rozumiane tutaj głównie jako warunki życia ludzi, związane z: zapewnieniem dostępności do usług, różnorodność publicznych środków transportu, dostęp do infrastruktury czy terenów i obiektów atrakcyjnych turystycznie), należy stwierdzić, że są one dość zróżnicowane. Związane jest to przede wszystkim z mnogością przewidywanych w projektowanym dokumencie działań.

Zidentyfikowano działania, które mogą w stopniu najbardziej niekorzystnym (wpływ negatywny silny i negatywny przeciętny) wpłynąć na środowisko przyrodnicze i warunki równoważenia rozwoju, mianowicie:

- Rozbudowa międzynarodowej sieci TEN-T, obejmującej zakładaną budowę Linii Dużych Prędkości (kolejowych)
- Realizacja nowych i rozbudowa istniejących powiązań zewnętrznych (w tym międzynarodowej sieci TEN-T) w formie dróg ruchu bezkolizyjnego: autostrad i dróg ekspresowych

- Realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych i rozwojowych przesyłowej sieci elektroenergetycznej (generalnie budowa linii i stacji GPZ wysokich napięć 110 – 400kV)
- Realizacja obiektów i sieci krajowego systemu przesyłowego wysokich napięć 110kV (budowa stacji i linii elektroenergetycznych 110kV)

Efektom wdrażania powyższych rozwiązań przewidywanych w projekcie zmiany planu, związanych z rozwojem systemów transportu drogowego oraz kolejowego, a także infrastruktury elektroenergetycznej wysokich napięć, jest wystąpienie zagrożenia dla szeregu elementów i cech środowiska przyrodniczego, zarówno w sferze przekształcania obszarowego jak i jego jakości. Zagrożona jest ciągłość ekologiczna i zróżnicowanie środowisk w miejscach, w których duże systemy liniowe przebiegają przez tereny cenne przyrodniczo. Zakres i zasięg potencjalnych oddziaływań jest w tych przypadkach uzależniony od sposobu realizacji poszczególnych inwestycji, a także zastosowania w trakcie budowy oraz późniejszego ich funkcjonowania w przestrzeni, środków ochrony środowiska.

Należy jednocześnie wskazać pozytywny skutek wymienionych działań odnośnie: dostępności regionu i obniżenia czasu podróży, a więc nastąpi poprawa warunków życia i rozwoju regionu.

Wśród działań, które mogą w mniejszym stopniu ale przede wszystkim negatywnie (oddziaływanie negatywne słabe) wpływać negatywnie na środowisko, wyodrębniono:

- Lokowanie nowych zespołów zabudowy mieszkaniowej w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących już jej kompleksów, na terenach z bezpośrednim dostępem do komunikacji zbiorowej, w szczególności kolejowej
- Rozbudowa zintegrowanego transportu zbiorowego zapewniającego powiązania Wrocławia z głównymi ośrodkami równoważenia rozwoju w obszarze
- Rozbudowa reprezentacyjnych obiektów szkolnictwa wyższego, ochrony zdrowia, kultury, sportu
- Rozwój sieci obiektów innowacji i przedsiębiorczości
- Modernizacja i rozwój wysokostandardowej bazy noclegowej, gastronomicznej i uzdrowskiej oraz wybranych obiektów kultury
- Intensyfikacja rozwoju ośrodków obsługi turystyki o znaczeniu ponadregionalnym
- Budowa i modernizacja infrastruktury narciarskiej, rowerowej, pieszej, wodnej, sportów ekstremalnych
- Budowa dróg wojewódzkich
- Przebudowa dróg (autostrady, drogi krajowe i wojewódzkie)
- Budowa sprawnego systemu powiązań drogowych we wrocławskim obszarze funkcjonalnym (budowa lub modernizacja dróg)
- Budowa sprawnego systemu powiązań drogowych w Paśmie Głogowsko-Ząbkowickim
- Budowa sprawnego systemu powiązań drogowych w Obszarze Południowo-Zachodnim
- Budowa sprawnego systemu powiązań drogowych w Paśmie Przedgórze Sudeckiego
- Stworzenie systemu powiązań drogowych umożliwiających sprawny przepływ ludzi, dóbr i informacji
- Budowa sprawnego systemu powiązań drogowych umożliwiających współpracę o znaczeniu regionalnym

Generalnie powyższe wskazują, że wyraźny negatywny wpływ związany będzie z rozwojem systemów komunikacji drogowej oraz kolejowej, a także z rozwojem terenów zabudowanych. Dla wymienionych działań o charakterze inwestycyjnym wskazać należy, iż zakres potencjalnych oddziaływań będzie zależny od sposobu ich realizacji, a także zastosowa-

nia w trakcie budowy oraz późniejszego ich funkcjonowania, środków ochrony środowiska. Środki te powinny dotyczyć zarówno ochrony zasobów przyrodniczych jak i środowiska i jakości życia człowieka (zapewnienie zwłaszcza odpowiedniej jakości powietrza atmosferycznego jak i klimatu akustycznego). Powyższe działania sprzyjają przede wszystkim równoważeniu rozwoju i tym samym warunków życia ludzi w regionie, jednakże kolidują one bezpośrednio

z walorami środowiska przyrodniczego (w tym z obszarami chronionymi), a poza tym mogą wywoływać skutki pośrednie, niemożliwe do jednoznacznego określenia na etapie sporządzanego dokumentu.

Za najważniejsze działania i zadania, które powinny korzystnie wpłynąć na środowisko i warunki równoważenia rozwoju, należy uznać te, które związane są z utrzymaniem i powiększaniem form ochrony przyrody, a także te, które bezpośrednio wiążą się z poprawą jakości środowiska, a więc:

- Renaturyzacja biologicznej obudowy cieków wodnych
- Uzupelnienie Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 i ich ochrona
- Wdrażanie zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi, w tym weryfikacja pozwoleń wodno-prawnych
- Przebudowa gatunkowa obszarów leśnych
- Obniżanie lub eliminacja uciążliwego hałasu na obszarach przekroczeń akustycznych
- Wyznaczanie obszarów „ciszy” na terenach aglomeracji miejskich i innych miast
- Rozbudowa sieci telekomunikacyjnych i objęcie światłowodową infrastrukturą wszystkich miast i siedzib gmin – w tym przypadku działania inwestycyjne nie wiążą się z wyraźnymi negatywnymi wpływami na komponenty przyrodnicze, zwłaszcza w sposób trwały, natomiast generują istotny pozytywny wpływ na jakość i warunki życia mieszkańców regionu.

Przewiduje się, iż duży pozytywny wpływ (oddziaływania pozytywne przeciętne, a więc odznaczające się wpływem korzystnym zarówno silnym jak i słabym w odniesieniu do różnych ocenianych komponentów) na środowisko będą mieć również następujące działania:

- Ochrona georóżnorodności poprzez tworzenie stanowisk i parków geologicznych
- Powiększenie obszarów Parków Narodowych Karkonoskiego oraz Gór Stołowych
- Utworzenie rezerwatów Lasek Kondratowski oraz Mszana i Obłoga
- Powiększenie Rezerwatów: Torfowisko Borówki, Wąwóz Myśluborski
- Rekultywacja terenów powojсковych i popoligonowych na terenach leśnych zarządzanych przez PGL LP
- Ochrona i racjonalne wykorzystanie potencjału wód mineralnych, radocząnych i termalnych
- Utrzymanie najwyższej i wysokiej ochrony obszarów zasilania Głównych Zbiorników Wód Podziemnych
- Realizacja programu małej retencji w lasach, a szczególnie w obszarach objętych siecią natura 2000
- Przeciwdziałanie odpływowi wód i poprawa retencji na terenach leśnych w obszarach górskich
- Realizacja kompleksowej rewitalizacji zabytkowych układów przestrzennych miast i zespołów zabytkowych
- tworzenie parków kulturowych na obszarach o wysokich walorach krajobrazu kulturowego

- Zagospodarowanie terenów pól bitew historycznych oraz utrzymanie miejsc pamięci narodowej związanych z II Wojną Światową
- Eksponowanie i udostępnianie stanowisk archeologicznych o zachowanych formach krajobrazowych
- Rekultywacja i zamykanie składowisk nie spełniających wymagań ochrony środowiska i/lub nie przewidzianych do modernizacji i rozbudowy
- Budowa polderów
- Rozwój rolnictwa ekologicznego na obszarach wiejskich objętych różnymi formami ochrony przyrody oraz w strefach ochronnych ujęć wód

Zestawienia przedstawione w tabeli 6.3-2 pozwalają wnioskować o względnej równowadze wynikających z projektu zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego działań o potencjalnie pozytywnym i negatywnym wpływie na środowisko, z wyraźną jednak przewagą ustaleń mających potencjalny wpływ wyłącznie korzystny, zwłaszcza o przeciętnej i słabej sile oddziaływania.

Dodatkowo szereg działań przewidzianych w projektowanym dokumencie ma charakter nieinwestycyjny, związany przede wszystkim ze:

- współpracą międzygminną, międzywojewódzką i między państwową na rzecz koordynacji działań służących zintegrowanej ochronie systemu terenów chronionych regionu, oraz poprawy spójności przestrzennej i integracji poszczególnych obszarów województwa,
- wzmocnieniem funkcji ochronnych form ochrony przyrody przez realizację planów ochrony i zapisów w dokumentach miejscowych,
- realizacją szeregu działań sprzyjających ekosystemom i wzmocnieniu funkcjonowania środowiska przyrodniczego poprzez rozwiązania obejmujące skalę lokalną,

a więc ukierunkowanych na zapewnienie warunków zrównoważonego rozwoju oraz ochrony zasobów przyrodniczych.

W tabeli 6.3-3 zidentyfikowano komponenty środowiska oraz obszary szczególne, które będą lub mogą podlegać wpływom wynikającym z realizacji działań proponowanych w projektowanym dokumencie. Stwierdzono że:

- nie występują elementy środowiska, które podlegałyby wyłącznie negatywnym skutkom, związanym z przewidywanymi działaniami, zarówno silnym, przeciętnym jak i słabym, co przemawia na korzyść projektu zmiany planu i wskazuje na wyraźne ukierunkowanie na ochronę zasobów środowiska przyrodniczego,
- na wpływ w przewadze negatywny będą narażone następujące elementy środowiska: rzeźba terenu, wody powierzchniowe, krajobraz, zasoby leśne, środowisko kulturowe (a więc głównie krajobraz kulturowy i zabytki) oraz gleby, a także obszary: przyrodnicze obszary chronione, w tym Natura 2000, złoża kopalni,
- zróżnicowany wpływ, a więc zarówno pozytywny, jak i negatywny, lecz o przeciętnej sile oddziaływania, będzie dotyczyć szaty roślinnej, fauny oraz klimatu akustycznego, mającego głównie na celu ochronę zdrowia i warunków życia ludzi zamieszkujących tereny narażone na nadmierny hałas,

- wyraźnie pozytywny wpływ będzie dotyczył warunków życia ludzi, czyli generalnie polepszenia ich standardu życia, a także obszarów zagrożenia powodziowego oraz obszarów wód mineralnych i leczniczych. W mniejszym stopniu, tj. w przewadze pozytywnie, będzie wpływać realizacja propozycji zmiany planu na wody podziemne oraz powietrze i klimat.

Mając na uwadze powyższe, wydaje się iż pomimo wielu korzystnych zaleceń projektowanego dokumentu, niekorzystna presja działań na przyrodnicze obszary chronione oraz złoża kopalin, może być nadal dość silna, gdyż przeważają tutaj oddziaływania negatywne. Problemem jest w tym przypadku przede wszystkim rozwój terenów komunikacji drogowej oraz kolejowej, które kolidują z tymi obszarami. Ostateczny wpływ będzie uzależniony od wyborów lokalizacyjnych (wariantów przebiegu) oraz zastosowania środków łączących (ewentualnie kompensujących) w odniesieniu do tych przedsięwzięć.

Podsumowanie:

Można generalnie stwierdzić, że projekt zmiany planu utrzymuje równowagę regionu w zakresie jego rozwoju i zapewnienia wysokich standardów życia mieszkańców, w tym dostępności do zróżnicowanej infrastruktury, usług, komunikacji czy bazy turystycznej, a także wysoki stopień ochrony zasobów przyrodniczych i ekosystemów o wartościach lokalnych i ponadlokalnych.

Tabela 6.3-1 Tabela oceny wpływu działań i zadań przedstawionych w projekcie zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego na środowisko

l.p.	Komponenty środowiska oraz obszary szczególne (pogrubione) podlegające potencjalnym wpływom proponowanych działań → Działania proponowane w projekcie Zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego ↓	Rzeźba terenu	gleby	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Roślinność	Fauna	Krajobraz	Lasy	Środowisko kulturowe	Powietrze i klimat	Klimat akustyczny	Warunki życia ludzi	Przyrodnicze obszary chronione, w tym Natura 2000	Złoże kopalin	Obszary zagrożenia powodziowego	Obszary wód mineralnych i leczniczych
		OCHRONA PRZYRODY, WARTOŚCI KRAJOBRAZOWYCH I KULTUROWYCH															
1	Renaturyzacja biologicznej obudowy cieków wodnych																
2	Ochrona, uzupełnianie i rozbudowa terenów zielonych w obszarach miast i ich otoczeniu																
3	Ochrona georóżnorodności poprzez tworzenie stanowisk i parków geologicznych																
4	Uzupełnienie Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 i ich ochrona																
5	Powiększenie obszarów Parków Narodowych Karkonoskiego oraz Gór Stołowych																
6	Utworzenie rezerwatów Lasek Kondratowski oraz Mszana i Obłoga																
7	Powiększenie Rezerwatów: Torfowisko Borówki, Wąwóz Myśluborski																
8	Utworzenie obszarów chronionego krajobrazu dla ochrony wybranych korytarzy ekologicznych																
9	Wykreowanie zielonego pierścienia wokół Wrocławia																
10	Utworzenie parków kulturowych na obszarach o wysokich walorach krajobrazu kulturowego																
11	Realizacja kompleksowej rewitalizacji zabytkowych układów przestrzennych miast i zespołów zabytkowych																
12	Zagospodarowanie terenów pól bitew historycznych oraz utrzymanie miejsc pamięci narodowej związanych z II Wojną Światową																
13	Eksponowanie i udostępnianie stanowisk archeologicznych o zachowanych formach krajobrazowych																

l.p.	Komponenty środowiska oraz obszary szczególne (pogrubione) podlegające potencjalnym wpływom proponowanych działań → Działania proponowane w projekcie Zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego ↓	Rzeźba terenu	gleby	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Roślinność	Fauna	Krajobraz	Lasy	Środowisko kulturowe	Powietrze i klimat	Klimat akustyczny	Warunki życia ludzi	Przyrodnicze obszary chronione, w tym Natura 2000	Złóża kopalin	Obszary zagrożenia powodziowego	Obszary wód mineralnych i leczniczych
		OCHRONA PODSTAWOWYCH KOMPONENTÓW ŚRODOWISKA															
14	Rekultywacja terenów powojсковych i popoligonowych na terenach leśnych zarządzanych przez PGL LP																
15	Rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych																
16	Rekultywacja zamkniętych oraz opuszczonych składowisk odpadów wydobywczych																
17	Ochrona gleb najwyższej jakości przed ich przeznaczaniem na cele nierolnicze																
18	Wdrażanie działań rolno-środowiskowych																
19	Ochrona przed wprowadzaniem nowej zabudowy na terenach zalegania złóż węgla brunatnego o strategicznym znaczeniu dla bezpieczeństwa energetycznego kraju																
20	Ochrona złóż: rud miedzi i srebra, surowców kaolinowych, piasków szklarskich i innych																
21	Eksploatacja surowców zgodnie z warunkami ustalonymi w koncesjach ich wydobywania																
22	Ochrona i racjonalne wykorzystanie potencjału wód mineralnych, radoczynnych i termalnych																
23	Uzyskanie optymalnego stanu wód powierzchniowych																
24	Utrzymanie najwyższej i wysokiej ochrony obszarów zasilania Głównych Zbiorników Wód Podziemnych																
25	Wdrażanie zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi, w tym weryfikacja pozwoleń wodno-prawnych																
26	Eliminowanie emisji zanieczyszczeń przemysłowych w obrębie aglomeracji miejskich																
27	Ograniczanie zanieczyszczeń ze źródeł związanych z transportem																
28	Likwidacja emisji niskich																
29	Wprowadzanie odnawialnych i niekonwencjonalnych źródeł energii																

l.p.	Komponenty środowiska oraz obszary szczególne (pogrubione) podlegające potencjalnym wpływom proponowanych działań → Działania proponowane w projekcie Zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego ↓	Rzeźba terenu	gleby	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Roślinność	Fauna	Krajobraz	Lasy	Środowisko kulturowe	Powietrze i klimat	Klimat akustyczny	Warunki życia ludzi	Przyrodnicze obszary chronione, w tym Natura 2000	Złoża kopalin	Obszary zagrożenia powodziowego	Obszary wód mineralnych i leczniczych
		30	Realizacja programu małej retencji w lasach, a szczególnie w obszarach objętych siecią Natura 2000														
31	Przeciwdziałanie odpływowi wód i poprawa retencji na terenach leśnych w obszarach górskich																
32	Przebudowa gatunkowa obszarów leśnych																
33	Zalesianie gruntów niskiej jakości: w korytarzach ekologicznych, w miastach i wokół nich, obszarów narażonych na erozję																
34	Obniżanie lub eliminacja uciążliwego hałasu na obszarach przekroczeń akustycznych																
35	Wyznaczanie obszarów „ciszy” na terenach aglomeracji miejskich i innych miast																
ROZWÓJ SIECI OŚRODKÓW MIEJSKICH																	
36	Rewitalizacja zdekapitalizowanej zabudowy mieszkaniowej i produkcyjno-usługowej w obrębie terenów zainwestowanych																
37	Lokowanie nowych zespołów zabudowy mieszkaniowej w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących już jej kompleksów, na terenach z bezpośrednim dostępem do komunikacji zbiorowej, w szczególności kolejowej																
38	Rozbudowa zintegrowanego transportu zbiorowego zapewniającego powiązania Wrocławia z głównymi ośrodkami równoważenia rozwoju w obszarze																
39	Rozbudowa reprezentacyjnych obiektów szkolnictwa wyższego, ochrony zdrowia, kultury, sportu																
40	Rozwój sieci obiektów innowacji i przedsiębiorczości																
41	Modernizacja i rozwój wysokostandardowej bazy noclegowej, gastronomicznej i uzdrowskiej oraz wybranych obiektów kultury																
42	Intensyfikacja rozwoju ośrodków obsługi turystyki o znaczeniu ponadregionalnym																
43	Kompleksowe zagospodarowanie głównych ponadlokalnych szlaków turystycznych																
44	Budowa i modernizacja infrastruktury narciarskiej, rowerowej, pieszej, wodnej, sportów ekstremalnych																

l.p.	Komponenty środowiska oraz obszary szczególne (pogrubione) podlegające potencjalnym wpływom proponowanych działań → Działania proponowane w projekcie Zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego ↓	Rzeźba terenu	gleby	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Roślinność	Fauna	Krajobraz	Lasy	Środowisko kulturowe	Powietrze i klimat	Klimat akustyczny	Warunki życia ludzi	Przyrodnicze obszary chronione, w tym Natura 2000	Złoże kopalin	Obszary zagrożenia powodziowego	Obszary wód mineralnych i leczniczych
		45	Modernizacja i rozwój infrastruktury uzdrowisk														
46	Kształtowanie powiązań obszarów wiejskich z miastami, w tym tworzenie zintegrowanych systemów komunikacji i infrastruktury																
47	Rozwój agroturystyki na obszarach wiejskich w pasmach turystycznych																
48	Ochrona przed zabudową gruntów rolnych najwyższych klas bonitacyjnych																
49	Rozwój rolnictwa ekologicznego na obszarach wiejskich objętych różnymi formami ochrony przyrody oraz w strefach ochronnych ujęć wód																
BUDOWA I MODERNIZACJA SYSTEMU POWIĄZAŃ DROGOWYCH																	
50	Realizacja nowych i rozbudowa istniejących powiązań zewnętrznych (w tym międzynarodowej sieci TEN-T) w formie dróg bezkolizyjnych: autostrady i drogi ekspresowe																
51	Budowa dróg wojewódzkich																
52	Przebudowa dróg (autostrady, drogi krajowe i wojewódzkie)																
53	Budowa obwodnic miejscowości																
54	Budowa sprawnego systemu powiązań drogowych we wrocławskim obszarze funkcjonalnym (budowa lub modernizacja dróg)																
55	Budowa sprawnego systemu powiązań drogowych w Paśmie Głogowsko-Ząbkowickim																
56	Budowa sprawnego systemu powiązań drogowych w Obszarze Południowo-Zachodnim																
57	Budowa sprawnego systemu powiązań drogowych w Paśmie Przedgórze Sudeckiego																
58	Stworzenie systemu powiązań drogowych umożliwiających sprawny przepływ ludzi, dóbr i informacji																
59	Budowa sprawnego systemu powiązań drogowych umożliwiających współpracę o znaczeniu regionalnym																

l.p.	Komponenty środowiska oraz obszary szczególne (pogrubione) podlegające potencjalnym wpływom proponowanych działań → Działania proponowane w projekcie Zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego ↓	Rzeźba terenu	gleby	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Roślinność	Fauna	Krajobraz	Lasy	Środowisko kulturowe	Powietrze i klimat	Klimat akustyczny	Warunki życia ludzi	Przyrodnicze obszary chronione, w tym Natura 2000	Złóża kopalin	Obszary zagrożenia powodziowego	Obszary wód mineralnych i leczniczych
		BUDOWA I MODERNIZACJA SYSTEMU POWIĄZAŃ KOLEJOWYCH															
60	Modernizacja istniejących magistralnych linii kolejowych																
61	Rozbudowa międzynarodowej sieci TEN-T (budowa Linii Dużych Prędkości)																
62	Budowa i modernizacja infrastruktury kolejowej o znaczeniu ponadregionalnym i międzynarodowym																
63	Stworzenie sprawnego systemu powiązań kolejowych w obszarze metropolitalnym wpływającego na podniesienie rozwoju społeczno-gospodarczego																
64	Stworzenie sprawnego systemu powiązań kolejowych w Paśmie Głogowsko-Ząbkowickim, wpływającego na podniesienie rozwoju społeczno-gospodarczego																
65	Stworzenie sprawnego systemu powiązań kolejowych w Paśmie Przedgórze Sudeckiego																
ROZWÓJ LOTNICTWA I ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ																	
66	Poprawa warunków nawigacyjnych, uzyskanie III klasy żeglowności na całej długości Odry i zapewnienie stabilnych warunków transportowych (modernizacja i budowa śluz, jazów i stopni wodnych, przebudowa mostów)																
67	Rozwój portów odrzańskich i centrów logistycznych umożliwiających nowoczesną obsługę przewozów pasażerskich i towarowych																
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA																	
68	Budowa ujęcia wody oraz stacji uzdatniania wody																
69	Modernizacja i przebudowa stacji uzdatniania wody																
70	Budowa i modernizacja sieci wodociągowej																
71	Zaopatrzenie w sieć i urządzenia wodociągowe terenów niezwodociągowanych oraz pokrycie zapotrzebowania na wodę dla obszarów aktywności gospodarczej																
72	Rozbudowa i modernizacja istniejących oczyszczalni																
73	Budowa lokalnych oczyszczalni ścieków																

l.p.	Komponenty środowiska oraz obszary szczególne (pogrubione) podlegające potencjalnym wpływom proponowanych działań → Działania proponowane w projekcie Zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego ↓	Rzeźba terenu	gleby	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Roślinność	Fauna	Krajobraz	Lasy	Środowisko kulturowe	Powietrze i klimat	Klimat akustyczny	Warunki życia ludzi	Przyrodnicze obszary chronione, w tym Natura 2000	Złoża kopalin	Obszary zagrożenia powodziowego	Obszary wód mineralnych i leczniczych
		74	Budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych oraz systemów kanalizacji zbiorczej o charakterze ponadlokalnym	Orange	Orange	Green	Light Green	Blue	Blue						Light Green	Blue	
75	Budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych oraz systemów kanalizacji zbiorczej o charakterze lokalnym	Orange	Orange	Green	Light Green	Blue	Blue						Light Green	Blue		Light Green	
76	Realizacja zadań w zakresie infrastruktury wodno-ściekowej służącej poprawie stanu środowiska naturalnego oraz bezpieczeństwa ekologicznego (budowa, modernizacja i przebudowa oczyszczalni ścieków, budowa i rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej)	Orange	Orange	Green	Light Green	Blue	Blue						Light Green	Blue		Light Green	
GOSPODARKA ODPADAMI																	
77	Utrzymanie ponadregionalnych składowisk odpadów	Orange	Light Orange	Light Orange	Light Orange	Blue	Blue	Orange				Orange	Blue	Orange		Orange	
78	Modernizacja zakładów biologicznego przekształcania odpadów, dostosowując je do wdrożenia termicznego przekształcania odpadów										Blue		Blue				
79	Rekultywacja i zamykanie składowisk nie spełniających wymagań ochrony środowiska i/lub nie przewidzianych do modernizacji i rozbudowy	Light Green	Light Green	Light Green	Light Green	Light Green	Light Green	Green			Light Green			Green			
80	Budowa zakładów termicznego przekształcania odpadów komunalnych	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange			Blue		Blue				
81	Likwidacja mogiłników i przeprowadzenie rekultywacji terenów skażonych	Light Green	Light Green	Light Green	Light Green	Light Green	Light Green	Green			Light Green						
ENERGETYKA I CIEPŁOWNICTWO																	
82	Realizacja inwestycji dla rozwoju i poprawy stanu technicznego sieci przesyłowej gazu wysokiego ciśnienia (generalnie budowa gazociągów i przebudowa stacji gazu)	Orange	Orange			Orange	Orange	Orange	Orange		Light Green		Green	Orange			
83	Rozbudowa podziemnego magazynu gazu Wierzchowice				Light Orange	Light Orange	Light Orange						Light Green	Light Orange			
84	Rozwój dystrybucyjnej sieci gazowej	Orange	Orange			Orange	Orange	Orange	Orange		Light Green		Green	Orange			
85	Doprowadzenie gazu przewodowego do wszystkich niezgazyfikowanych miast oraz terenów wiejskich	Orange	Orange			Orange	Orange	Orange	Orange		Light Green		Green	Orange			
86	Rozbudowa dystrybucyjnej sieci gazowej na terenach przeznaczonych do przyszłego zainwestowania	Orange	Orange			Orange	Orange	Orange	Orange		Light Green		Green	Orange			
87	Budowa rurociągu paliwowego Ostrów Wielkopolski – Wrocław	Orange	Orange	Light Orange	Light Orange	Orange	Orange	Orange	Orange				Blue	Orange			
88	Modernizacja elektrociepłowni Czechnica w Siechnicach										Light Green		Light Green				

l.p.	Komponenty środowiska oraz obszary szczególne (pogrubione) podlegające potencjalnym wpływom proponowanych działań → Działania proponowane w projekcie Zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego ↓	Rzeźba terenu	gleby	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Roślinność	Fauna	Krajobraz	Lasy	Środowisko kulturowe	Powietrze i klimat	Klimat akustyczny	Warunki życia ludzi	Przyrodnicze obszary chronione, w tym Natura 2000	Złóża kopalin	Obszary zagrożenia powodziowego	Obszary wód mineralnych i leczniczych
		89	Modernizacja istniejących elektrociepłowni – rozbudowa obiektów energetyki konwencjonalnej z wykorzystaniem możliwości doprowadzenia gazu przewodowego														
90	Zmniejszanie udziału paliw stałych w procesie uzyskiwania ciepła na rzecz paliw niskoemisyjnych, energii elektrycznej i odnawialnej																
91	Realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych i rozwojowych przesyłowej sieci elektroenergetycznej (budowa linii i stacji wysokich napięć 110 – 400kV)																
92	Realizacja obiektów i sieci krajowego systemu przesyłowego wysokich napięć 110kV (budowa stacji i linii elektroenergetycznych 110kV)																
93	Kompleksowe wykorzystanie stopni wodnych dla lokalizacji elektrowni wodnych w dorzeczu Odry (realizacja i modernizacja elektrowni wodnych)																
94	Wznowienie budowy elektrowni szczytowo-pompowej Młoty																
95	Realizacja elektrowni wiatrowych na terenach wskazanych w Studium przestrzennych uwarunkowań lokalizacji elektrowni wiatrowych na Dolnym Śląsku																
96	Budowa obiektów wykorzystujących biomasę do celów grzewczych																
97	Budowa biogazowni rolniczych																
SYSTEMY TELEKOMUNIKACJI																	
98	Rozbudowa sieci telekomunikacyjnych i objęcie światłowodową infrastrukturą wszystkich miast i siedzib gmin																
MODERNIZACJA I ROZBUDOWA SYSTEMÓW OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ																	
99	Budowa zbiorników retencyjnych o pojemności powyżej 5 mln m ³																
100	Budowa polderów																
101	Budowa zbiorników małej retencji																
102	Usprawnienie systemu obwałowań, kanałów przerzutowych i zabudowy koryt rzek, w tym Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego (głównie budowa, modernizacja, podwyższenie lub rozbiórka wałów, zwiększenie przepustowości rzek)																
103	Ochrona od powodzi Ziemi Kłodzkiej (budowa zbiorników retencyjnych oraz zwiększenie przepustowości Nysy Kłodzkiej w Kotlinie Kłodzkiej)																

l.p.	Komponenty środowiska oraz obszary szczególne (pogrubione) podlegające potencjalnym wpływom proponowanych działań → Działania proponowane w projekcie Zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego ↓	Rzeźba terenu	gleby	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Roślinność	Fauna	Krajobraz	Lasy	Środowisko kulturowe	Powietrze i klimat	Klimat akustyczny	Warunki życia ludzi	Przyrodnicze obszary chronione, w tym Natura 2000	Złoże kopalin	Obszary zagrożenia powodziowego	Obszary wód mineralnych i leczniczych
		104	Dodatkowe zadania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej: Radwanice etap II modernizacja wału polderowego														
105	Odtworzenie naturalnej retencji powodziowej doliny rzeki Odry																
106	Budowle regulacyjne dla ochrony od powodzi w zlewni Bobru oraz Bystrzycy																
107	Realizacja zadań z zakresu lokalnej ochrony przeciwpowodziowej zw. z melioracjami wodnymi																
108	Realizacja zadań z zakresu infrastruktury przeciwpowodziowej i zapobiegania suszy																

Objaśnienia:

Kierunki oraz siła oddziaływań:

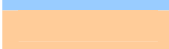

	Znaczące korzystne oddziaływania
	Słabe korzystne oddziaływania
	Zmienne oddziaływania (korzystne i/lub niekorzystne)
	Przypuszczalne niekorzystne oddziaływania (niemożliwe do jednoznacznej identyfikacji)
	Znaczące niekorzystne oddziaływania
	Słabe niekorzystne oddziaływania

Tabela 6.3-2 Tabela podsumowująca ocenę siły i kierunku potencjalnych oddziaływań na środowisko zadań i działań przedstawionych w projekcie zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego

		SIŁA ODDZIAŁYWAŃ		
		Silne	Przeciętne	Słabe
KIERUNEK ODDZIAŁYWAŃ	Negatywne	<ul style="list-style-type: none"> Rozbudowa międzynarodowej sieci TEN-T (budowa Linii Dużych Prędkości) Realizacja nowych i rozbudowa istniejących powiązań zewnętrznych (w tym międzynarodowej sieci TEN-T) w formie dróg ruchu bezkolizyjnego: autostrad i dróg ekspresowych 	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych i rozwojowych przesyłowej sieci elektroenergetycznej (budowa linii i stacji wysokich napięć 110 – 400kV) Realizacja obiektów i sieci krajowego systemu przesyłowego wysokich napięć 110kV (budowa stacji i linii elektroenergetycznych 110kV) 	<ul style="list-style-type: none"> Lokowanie nowych zespołów zabudowy mieszkaniowej w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących już jej kompleksów, na terenach z bezpośrednim dostępem do komunikacji zbiorowej, w szczególności kolejowej Rozbudowa zintegrowanego transportu zbiorowego zapewniającego powiązania Wrocławia z głównymi ośrodkami równoważenia rozwoju w obszarze Rozbudowa reprezentacyjnych obiektów szkolnictwa wyższego, ochrony zdrowia, kultury, sportu Rozwój sieci obiektów innowacji i przedsiębiorczości Modernizacja i rozwój wysokostandardowej bazy noclegowej, gastronomicznej i uzdrowskiej oraz wybranych obiektów kultury Intensyfikacja rozwoju ośrodków obsługi turystyki o znaczeniu ponadregionalnym Budowa i modernizacja infrastruktury narciarskiej, rowerowej, pieszej, wodnej, sportów ekstremalnych Budowa dróg wojewódzkich Przebudowa dróg (autostrady, drogi krajowe i wojewódzkie) Budowa sprawnego systemu powiązań drogowych we wrocławskim obszarze funkcjonalnym (budowa lub modernizacja dróg) Budowa sprawnego systemu powiązań drogowych w Paśmie Głogowsko-Ząbkowickim Budowa sprawnego systemu powiązań drogowych w Obszarze Południowo-Zachodnim Budowa sprawnego systemu powiązań drogowych w Paśmie Przedgórze Sudeckiego Stworzenie systemu powiązań drogowych umożliwiających sprawny przepływ ludzi, dóbr i informacji Budowa sprawnego systemu powiązań drogowych umożliwiających współpracę o znaczeniu regionalnym
	Z przewagą negatywnych		<ul style="list-style-type: none"> Poprawa warunków nawigacyjnych, uzyskanie III klasy żeglowności na całej długości Odry i zapewnienie stabilnych warunków transportowych Budowa i modernizacja sieci wodociągowej Zaopatrzenie w sieć i urządzenia wodociągowe terenów niezwodociagowanych oraz pokrycie zapotrzebowania na wodę dla obszarów aktywności gospodarczej Kompleksowe wykorzystanie stopni wodnych dla lokalizacji elektrowni wodnych w dorzeczu Odry (realizacja i modernizacja elektrowni wodnych) 	<ul style="list-style-type: none"> Eksploracja surowców zgodnie z warunkami ustalonymi w koncesjach ich wydobywania Modernizacja i rozwój infrastruktury uzdrowisk Budowa obwodnic miejscowości Rozwój portów odrzańskich i centrów logistycznych umożliwiających nowoczesną obsługę przewozów pasażerskich i towarowych Budowa zakładów termicznego przekształcania odpadów komunalnych Realizacja inwestycji dla rozwoju i poprawy stanu technicznego sieci przesyłowej gazu wysokiego ciśnienia Rozwój dystrybucyjnej sieci gazowej Doprowadzenie gazu przewodowego do wszystkich niezgazyfikowanych miast oraz terenów wiejskich

SIŁA ODDZIAŁYWAŃ			
	Silne	Przeciętne	Słabe
			<ul style="list-style-type: none"> Rozbudowa dystrybucyjnej sieci gazowej na terenach przeznaczonych do przyszłego zainwestowania Budowa rurociągu paliwowego Ostrów Wielkopolski – Wrocław Wznowienie budowy elektrowni szczytowo-pompowej Młoty Realizacja elektrowni wiatrowych na terenach wskazanych w Studium przestrzennych uwarunkowań lokalizacji elektrowni wiatrowych na Dolnym Śląsku Usprawnienie systemu obwałowań, kanałów przerzutowych i zabudowy koryt rzek, w tym Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego Kształtowanie powiązań obszarów wiejskich z miastami, w tym tworzenie zintegrowanych systemów komunikacji i infrastruktury
Zróźnicowane		<ul style="list-style-type: none"> Budowa ujęcia wody oraz stacji uzdatniania wody Budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych oraz systemów kanalizacji zbiorczej o charakterze ponadlokalnym Budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych oraz systemów kanalizacji zbiorczej o charakterze lokalnym Realizacja zadań w zakresie infrastruktury wodno-ściekowej służącej poprawie stanu środowiska naturalnego oraz bezpieczeństwa ekologicznego Utrzymanie ponadregionalnych składowisk odpadów Budowa zbiorników retencyjnych o pojemności powyżej 5 mln m³ Ochrona od powodzi Ziemi Kłodzkiej Budowle regulacyjne dla ochrony od powodzi w zlewni Bobru oraz Bystrzycy Realizacja zadań z zakresu lokalnej ochrony przeciwpowodziowej zw. z melioracjami wodnymi Realizacja zadań z zakresu infrastruktury przeciwpowodziowej i zapobiegania suszy 	<ul style="list-style-type: none"> Ochrona gleb najwyższej jakości przed ich przeznaczaniem na cele nierolnicze Kompleksowe zagospodarowanie głównych ponadlokalnych szlaków turystycznych Modernizacja istniejących magistralnych linii kolejowych Budowa i modernizacja infrastruktury kolejowej o znaczeniu ponadregionalnym i międzynarodowym Stworzenie sprawnego systemu powiązań kolejowych w obszarze metropolitalnym wpływającego na podniesienie rozwoju społeczno-gospodarczego Stworzenie sprawnego systemu powiązań kolejowych w Paśmie Głogowsko-Ząbkowickim, wpływającego na podniesienie rozwoju społeczno-gospodarczego Stworzenie sprawnego systemu powiązań kolejowych w Paśmie Przedgórze Sudeckiego Modernizacja zakładów biologicznego przekształcania odpadów, dostosowując je do drożności termicznego przekształcania odpadów Rozbudowa podziemnego magazynu gazu Wierzchowice
Z przewagą pozytywnych		<ul style="list-style-type: none"> Zalesianie gruntów niskiej jakości: w korytarzach ekologicznych, w miastach i wokół nich, obszarów narażonych na erozję Rozbudowa i modernizacja istniejących oczyszczalni Budowa lokalnych oczyszczalni ścieków Budowa zbiorników małej retencji 	
Pozytywne	<ul style="list-style-type: none"> Renaturyzacja biologicznej obudowy cieków wodnych Uzupełnienie Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 i ich ochrona Wdrażanie zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi, w tym weryfikacja pozwoleń wodno-prawnych Przebudowa gatunkowa obszarów leśnych Obniżanie lub eliminacja uciążliwego hałasu na obszarach przekroczeń akustycznych 	<ul style="list-style-type: none"> Ochrona georóżnorodności poprzez tworzenie stanowisk i parków geologicznych Powiększenie obszarów Parków Narodowych Karkonoskiego oraz Gór Stołowych Utworzenie rezerwatów Lasek Kondratowski oraz Mszana i Obłoga Powiększenie Rezerwatów: Torfowisko Borówki, Wąwóz Myśluborski Rekultywacja terenów powojennych i popoligonowych na terenach 	<ul style="list-style-type: none"> Ochrona, uzupełnianie i rozbudowa terenów zielonych w obszarach miast i ich otoczeniu Utworzenie obszarów chronionego krajobrazu dla ochrony wybranych korytarzy ekologicznych Wykreowanie zielonego pierścienia wokół Wrocławia Rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych Rekultywacja zamkniętych oraz opuszczonych składowisk odpadów wydobywczych

SIŁA ODDZIAŁYWAŃ		
Silne	Przeciętne	Słabe
<ul style="list-style-type: none"> Wyznaczanie obszarów „ciszy” na terenach aglomeracji miejskich i innych miast Rozbudowa sieci telekomunikacyjnych i objęcie światłowodową infrastrukturą wszystkich miast i siedzib gmin 	<p>leśnych zarządzanych przez PGL LP</p> <ul style="list-style-type: none"> Ochrona i racjonalne wykorzystanie potencjału wód mineralnych, radoczynnych i termalnych Utrzymanie najwyższej i wysokiej ochrony obszarów zasilania Głównych Zbiorników Wód Podziemnych Realizacja programu małej retencji w lasach, a szczególnie w obszarach objętych siecią natura 2000 Przeciwdziałanie odpływowi wód i poprawa retencji na terenach leśnych w obszarach górskich Realizacja kompleksowej rewitalizacji zabytkowych układów przestrzennych miast i zespołów zabytkowych tworzenie parków kulturowych na obszarach o wysokich walorach krajobrazu kulturowego Zagospodarowanie terenów pól bitew historycznych oraz utrzymanie miejsc pamięci narodowej związanych z II Wojną Światową Eksponowanie i udostępnianie stanowisk archeologicznych o zachowanych formach krajobrazowych Rekultywacja i zamykanie składowisk nie spełniających wymagań ochrony środowiska i/lub nie przewidzianych do modernizacji i rozbudowy Budowa polderów Rozwój rolnictwa ekologicznego na obszarach wiejskich objętych różnymi formami ochrony przyrody oraz w strefach ochronnych ujęć wód 	<ul style="list-style-type: none"> Wdrażanie działań rolno-środowiskowych Ochrona przed wprowadzaniem nowej zabudowy na terenach zalegania złóż węgla brunatnego o strategicznym znaczeniu dla bezpieczeństwa energetycznego kraju Ochrona złóż: rud miedzi i srebra, surowców kaolinowych, piasków szklarskich i innych Uzyskanie optymalnego stanu wód powierzchniowych Eliminowanie emisji zanieczyszczeń przemysłowych w obrębie aglomeracji miejskich Ograniczanie zanieczyszczeń ze źródeł związanych z transportem Likwidacja emisji niskich Wprowadzanie odnawialnych i niekonwencjonalnych źródeł energii Rewitalizacja zdekapitalizowanej zabudowy mieszkaniowej i produkcyjno-usługowej w obrębie terenów zainwestowanych Modernizacja i przebudowa stacji uzdatniania wody Likwidacja mogiłników i przeprowadzenie rekultywacji terenów skażonych Modernizacja elektrociepłowni Czechnica w Siechnicach Modernizacja istniejących elektrociepłowni – rozbudowa obiektów energetyki konwencjonalnej z wykorzystaniem możliwości doprowadzenia gazu przewodowego Zmniejszanie udziału paliw stałych w procesie uzyskiwania ciepła na rzecz paliw niskoemisyjnych, energii elektrycznej i odnawialnej Dodatkowe zadania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej: Radwanice etap II modernizacja wału polderowego Odtworzenie naturalnej retencji przeciwpowodziowej doliny rzeki Odry Rozwój agroturystyki na obszarach wiejskich w pasmach turystycznych Ochrona przed zabudową gruntów rolnych najwyższych klas bonitacyjnych Budowa obiektów wykorzystujących biomasę do celów grzewczych Budowa biogazowni rolniczych

Tabela 6.3-3 Tabela podsumowująca ocenę kierunku i siły potencjalnych oddziaływań na komponenty i cechy środowiska ze strony zadań i działań przedstawionych w projekcie zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego

		SIŁA ODDZIAŁYWAŃ		
		Silne	Przeciętne	Słabe
KIERUNEK ODDZIAŁYWAŃ	Negatywne			
	Z przewagą negatywnych		<ul style="list-style-type: none"> • Rzeźba terenu • Wody powierzchniowe • Krajobraz • Lasy • Środowisko kulturowe • Przyrodnicze obszary chronione, w tym Natura 2000 • Złoża kopalin 	<ul style="list-style-type: none"> • Gleby
	Zróżnicowane		<ul style="list-style-type: none"> • Szata roślinna • Fauna • Klimat akustyczny 	
	Z przewagą pozytywnych		<ul style="list-style-type: none"> • Wody podziemne 	<ul style="list-style-type: none"> • Powietrze i klimat
	Pozytywne		<ul style="list-style-type: none"> • Warunki życia ludzi • Obszary zagrożenia powodziowego • Obszary wód mineralnych i leczniczych 	

7. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

7.1 Określenie oddziaływań transgranicznych w aspekcie przepisów

Transgraniczne oddziaływanie na środowisko, o którym mowa w art.51 ust.2, pkt 1d) ustawy z dnia 3 października 2008 *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [Dz.U. z dnia 07.11.2008, nr 199, poz. 1227 z późniejszymi zmianami] oceniane jest w aspekcie granic międzynarodowych. Województwo dolnośląskie graniczy od zachodu z Republiką Federalną Niemiec a od południa z Republiką Czeską.

Od strony wschodniej, województwo dolnośląskie graniczy z województwem opolskim, od strony północno-wschodniej sąsiaduje z województwem wielkopolskim, natomiast od strony północno-zachodniej z województwem lubuskim. Potencjalne oddziaływania na tych kierunkach nie mają charakteru oddziaływań transgranicznych w rozumieniu w/w ustawy.

Bezpośrednie sąsiedztwo z dwoma krajami powoduje, że różne formy zagospodarowania przestrzennego regionu mogą potencjalnie generować określone ponadlokalne oddziaływania, wpływające na stan środowiska w krajach sąsiadujących. Jednocześnie województwo dolnośląskie może być narażone na oddziaływania pochodzące z graniczących z nim krajów i województw.

Oddziaływanie transgraniczne może dotyczyć różnych elementów środowiska, a w szczególności: sieci hydrograficznej oraz wód podziemnych, powietrza, występowania wspólnych zasobów środowiska przyrodniczego (np. leśnych, złóż surowców naturalnych, zbiorników wodnych) oraz obszarów chronionych oraz innych systemów ekologicznych.

7.2 Kryteria oceny możliwości wystąpienia znaczących szkodliwych oddziaływań transgranicznych

Dla oceny prawdopodobieństwa wystąpienia znaczących szkodliwych oddziaływań na środowisko o zasięgu transgranicznym przyjęto kryteria określone w załączniku nr III do *Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym* sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 [Dz.U. z dnia 03.12.1999, nr 96 poz. 110]

- a/ wielkość: rozmiar proponowanej działalności jest duży dla danego jej typu;
- b/ lokalizacja: planowana działalność jest zlokalizowana na obszarze lub w pobliżu obszaru o szczególnej wrażliwości lub o szczególnym znaczeniu dla środowiska (takim jak obszary wodno-błotne podlegające Konwencji ramsarskiej, parki narodowe, rezerwy przyrody, tereny będące miejscem szczególnego naukowego zainteresowania lub tereny ważne z punktu widzenia archeologii, kultury lub historii), jak również gdy planowana działalność zlokalizowana jest w miejscu, w którym właściwości planowanej działalności mogłyby mieć znaczący wpływ na ludność;
- c/ narażenia: planowana działalność wykazuje szczególnie złożone i potencjalnie szkodliwe skutki, w tym powodujące poważne oddziaływania na ludzi lub na cenne gatunki i organizmy zagrażające istnieniu lub potencjalnemu użytkowaniu narażonego obszaru oraz powodujące dodatkowe obciążenia, które przekraczają graniczną wytrzymałość środowiska

W poniższej tabeli poddano ocenie prawdopodobieństwo wystąpienia znaczącego szkodliwego oddziaływania transgranicznego, przyjmując pytania ocenne wynikające z kryteriów zestawionych w punktach a/ - c/.

L.p.	Kryterium (pytanie) ocenne	Ocena		Uwagi
		Tak	Nie	
1	Czy zmiany w planie zmierzają do umożliwienia realizacji, w odległości do 20km od granicy państwa, nowych przedsięwzięć i działalności określonych w załączniku I do <i>Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym</i> sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 ?		+	
2	Czy zmiany w planie zmierzają do umożliwienia realizacji, w odległości do 20km od granicy państwa, nowych przedsięwzięć i działalności określonych w załączniku II do <i>Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym</i> sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 ?		+	
3	Czy ustalenia wynikające ze zmian planu, w szczególności na terenach przygranicznych tj. w odległości do 20km od granicy, będą stanowiły czynnik generujący rozwój nowych działalności w dużej skali dla danego <u>ich typu, mogącej powodować znaczące, szkodliwe oddziaływania</u>		+	
4	Czy zmiany planu, w szczególności w strefie przy-granicznej, będą elementem inspirującym lokalizację działalności na obszarach lub w pobliżu obszarów o szczególnej wrażliwości lub o szczególnym znaczeniu dla środowiska ?		+	
5	Czy zmiany planu, w szczególności w strefie przy-granicznej, będą elementem inspirującym lokalizację działalności na terenach będących miejscem szczególnego naukowego zainteresowania, lub terenach ważnych z punktu widzenia archeologii, kultury lub historii ?		+	
6	Czy zmiany planu, w szczególności w strefie przy-granicznej, będą elementem inspirującym lokalizację działalności, które ze względu na swoją właściwość mogłyby nieć wpływ na ludność ?		+	
7	Czy zmiany planu umożliwią realizację planowanych działalności wykazujących szczególnie złożone i potencjalnie szkodliwe skutki, w tym powodujące poważne oddziaływania na ludzi lub na cenne gatunki i organizmy zagrażające istnieniu narażonego obszaru oraz powodujące dodatkowe obciążenia, które przekraczają graniczną wytrzymałość środowiska ?		+	
8	Czy zmiany planu, umożliwią realizację działalności wykazujących szczególnie złożone i potencjalnie szkodliwe skutki, w tym powodujące poważne oddziaływania na ludzi lub na cenne gatunki i organizmy zagrażające potencjalnemu użytkownikowi narażonego obszaru oraz powodujące dodatkowe obciążenia, przekraczające graniczną wytrzymałość środowiska ?		+	

Analiza uzyskanych odpowiedzi pozwala na konstatację, iż ustalenia wynikające ze zmian planu zagospodarowania przestrzennego nie spowodują wystąpienia oddziaływań transgranicznych w wyniku których to oddziaływań narażone byłyby, w sposób znaczący i szkodliwy, tereny Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Czeskiej.

Projekt zmian w planie zagospodarowania przestrzennego zmierza do ustalenia trwałych zasad zrównoważonego rozwoju i eliminowania tych niepożądanych zjawisk, które występują, jako efekt dotychczasowego rozwoju gospodarczego zarówno województwa dolnośląskiego jak też krajów bezpośrednio sąsiadujących.

W projekcie zmian planu wskazuje się na konieczność współpracy przygranicznej, jednakże nie ze względu na wzajemne narażenia w odniesieniu do oddziaływań środowiskowych, lecz dla zwiększenia efektywności ochrony środowiska. Obszar tych działań ma dotyczyć takich aspektów jak: ochrona przyrody, dolina Odry, systemy transportowe i infrastruktura techniczna.

W zakresie poszczególnych obszarów problemowych zauważa się następujące zakresy działań, których podjęcie zapewni zwiększenie efektywności realizacji celów środowiskowych:

Ochrona przyrody

W projekcie zmiany planu za najważniejsze transgraniczne problemy z zakresu ochrony przyrody uznano:

- niedostateczna ochrona wspólnych ekosystemów leżących po obu stronach granicy, np. Torfowiska Doliny Izery (Republika Czeska),
- brak skoordynowanych planów ochrony dla obszarów wchodzących w skład systemu krajowego i systemu Natura 2000 (Republika Czeska, Republika Federalna Niemiec),
- brak skutecznej ochrony przyrodniczych obszarów związanych z doliną Nysy Łużyckiej (RFN, woj. lubuskie),
- degradacja cennych walorów krajobrazowych i przyrodniczych jako konsekwencja nieracjonalnych decyzji lokalizacyjnych dotyczących farm wiatrowych (cały obszar pogranicza),
- zanieczyszczenie (ze źródeł rolniczych) zlewni Baryczy, Oławy i Widawy (woj. wielkopolskie i opolskie),
- nadmierne rozdysponowanie zasobów wód podziemnych w dorzeczu Nysy Łużyckiej i Baryczy (RFN i woj. wielkopolskie),
- niedostateczna współpraca w zakresie użytkowaniu zlewni rzek, dotycząca zwłaszcza: odprowadzania nieczyszczonych ścieków w dorzeczach Baryczy, Oławy, Odry, Widawy i Nysy Łużyckiej, (woj. wielkopolskie, opolskie, lubuskie, RFN i Republika Czeska) oraz zaburzenia ciągłości biologicznej: w dorzeczach Bobru, Nysy Łużyckiej, Nysy Kłodzkiej, Oławy i Odry, (woj. wielkopolskie, opolskie, lubuskie, RFN i Republika Czeska),
- niedostateczna współpraca w zakresie monitoringu: obiegu, bilansu i czystości wód podziemnych w strefach przygranicznych Polski i Republiki Czeskiej: Niecka

Wewnętrzna, obszar Kudowa Zdrój – Police – Ardspace – Mioszów oraz w obszarze wpływów KWB „Turów”.

Projekt zmiany planu zagospodarowania przestrzennego jest ukierunkowany na ograniczanie i rozwiązywanie powyższych problemów ochrony przyrody, przy współpracy województw i państw ościennych.

Do najważniejszych kierunków działań oraz zadań, mających na celu minimalizację oddziaływań transgranicznych, przedstawionych w projektowanym dokumencie, należą:

- Rozszerzenie i umocnienie regionalnego systemu obszarów chronionych – zwłaszcza w strefach granicznych z Republiką Czeską oraz z Republiką Federalną Niemiec, gdzie rozwijany i umacniany będzie regionalny system obszarów chronionych o zróżnicowanym reżimie ochronnym, w tym: uzupełnienie sieci Natura 2000, powiększenie obszarów przygranicznych Parków Narodowych (Karkonowskiego, Gór Stołowych), wzmocnienie funkcji ochronnych parków krajobrazowych, ukształtowanie sieci korytarzy ekologicznych, ochrona i wzmocnienie roli dolin rzecznych jako ważnych korytarzy ekologicznych (w tym zwłaszcza dolin granicznych jak: Odry, Nysy Łużyckiej), utworzenie nowych obszarów chronionego krajobrazu. Szczególne znaczenie ma zakładane w projekcie zmiany planu działanie polegające na koordynacji działań dla zintegrowania systemu terenów chronionych w województwie z systemami ochronnymi w województwach i regionach sąsiednich, co będzie dotyczyć terenów położonych przy granicy województwa.
- Zachowanie zasobów i zapewnienie wysokiej jakości wód, co dotyczy zarówno: uzyskania optymalnego stanu wód powierzchniowych, jak i utrzymanie ochrony obszarów zasilania głównych zbiorników wód podziemnych oraz wdrażanie zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi. W przypadku wód podstawowe znaczenie dla pozytywnego wpływu transgranicznego ma gospodarowanie wodami w granicach zlewni oraz układów hydrograficznych, co zostało w projekcie dokumentu uwzględnione w podstawowych kierunkach i zasadach rozwoju przestrzennego.
- Ochrona i powiększenie zasobów leśnych.

Wśród kierunków i zasad ochrony i wykorzystania zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz poprawy stanu środowiska, znalazł się zapis istotny z punktu widzenia oddziaływań transgranicznych, mówiący, iż: przy realizacji działań i zadań prowadzony jest monitoring środowiskowy we współpracy z sąsiednimi krajami i województwami.

Systemy transportowe

Województwo jest powiązane z otoczeniem poprzez liczne elementy systemów transportu i komunikacji, zwłaszcza: III Paneuropejski Korytarz Transportowy, łączący Berlin – Wrocław – Katowice – Lwów – Kijów, Środkowoeuropejski Korytarz Transportowy CETC (jako inicjatywa międzyregionalna) relacji: Ystad – Szczecin – Praga – Bratysława – Wiedeń – Budapeszt – Ljubljana – Triest, droga wodna Odry, europejskie tranzytowe, kolejowe i drogowe, trasy komunikacyjne, łączące Europę Zachodnią i Północą z obszarami południowymi i wschodnimi kontynentu, przebiegających przez Wrocław i łączą go z europejskimi metropoliami: Warszawą, Berlinem, Pragę.

Do najważniejszych problemów, dotyczących transportu drogowego i kolejowego, wymagających rozwiązania na poziomach międzynarodowym i krajowym, a także międzyregionalnym należą:

- brak dogodnego, szybkiego połączenia drogowego z Brnem i dalej, z Austrią, Słowenią, Włochami i Chorwacją,
- brak dogodnego, szybkiego połączenia drogowego województwa z Berlinem,
- brak dogodnego połączenia drogowego i kolejowego z Warszawą,
- brak dogodnego i szybkiego połączenia kolejowego z Brnem i Pragę.

Rozwiązanie wymienionych problemów będzie realizowane w ramach zwłaszcza kształtowania spójnego przestrzennie systemu zewnętrznych powiązań transportowych, w tym: rozbudowy międzynarodowej sieci TEN-T. Ponadto będzie wiązać się z: kształtowaniem spójnego przestrzennie systemu powiązań komunikacyjnych wewnątrz obszarów rozwoju i pomiędzy nimi. Skutkuje to zwiększoną dostępnością regionu oraz polepszeniem jakości życia jego mieszkańców, jednakże w skali samego województwa może prowadzić do negatywnych konsekwencji przyrodniczych w przypadku kolizji przestrzennych linii drogowych i kolejowych z walorami i zasobami środowiska przyrodniczego o znaczeniu zwłaszcza przygranicznym (zwłaszcza pasmo Sudetów).

Dlatego ważne są zapisy projektu dokumentu (rozdział: kierunki i zasady rozwoju transportu) odnoszące się do zachowania najlepszych warunków środowiska przyrodniczego oraz zrównoważonego rozwoju:

- System powiązań drogowych winien być kształtowany z uwzględnieniem zasad trwałego i zrównoważonego rozwoju,
- Należy prowadzić wielowariantowe badanie optymalnego przebiegu planowanych dróg i linii kolejowych,
- Poprawa żeglowności Odrzańskiej Drogi Wodnej powinna być realizowana przy uzyskaniu wysokiego stopnia spójności form i sposobu prowadzenia żeglugi z systemem ochrony przyrody budowanym w dolinie Odry.

Dolina Odry

Rzeka Odra Stanowi element istotnego europejskiego korytarza transportowego na osi północ-południe (CETC), łączącego Skandynawię i północne Włochy oraz Bałkany, przebiegającego przez Polskę, Czechy i Austrię. Odra spełnia również ważną rolę w sieci powiązań na osi wschód-zachód, zapewniając, poprzez kanały Odra-Hawela i Odra-Sprewa, połączenie z zachodnioeuropejskim systemem żeglugowym (Niemcami oraz krajami Beneluksu). Istnieją również projekty połączenia Odry z systemami żeglugowymi Dunaju i Łaby. W układzie krajowym oś Odry łączy Dony Śląsk z górnym Śląskiem oraz aglomeracjami: opolską, zielonogórską i szczecińską.

W przypadku Odry musi być zapewniona współpraca sąsiadujących i powiązanych regionów z ograniczeniem ingerencji w dolinę Odry w celu spełnienia celów lokalnych, które mogą powodować zmiany środowiska w szerokim aspekcie (zlewniowym). Dotyczy to w szczególności regulacji doliny na potrzeby bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, a także zapewnienia drożności transportowej rzeki. Zmiana parametrów przepływów w rzece, a także niekorzystna zmiana jakości wody, może rodzić konflikty w sąsiednimi regionami, zwłaszcza

w przypadku gdy mogłyby one potencjalnie niekorzystnie wpłynąć na obszary chronione Natura 2000. Dlatego ważny jest zapis w projekcie zmiany planu przedstawiony już powyżej, tj.:

- Poprawa żeglowności Odrzańskiej Drogi Wodnej powinna być realizowana przy uzyskaniu wysokiego stopnia spójności form i sposobu prowadzenia żeglugi z systemem ochrony przyrody budowanym w dolinie Odry.

Infrastruktura techniczna

Województwo posiada powiązania sieciami infrastruktury technicznej zarówno z ościennymi województwami jak również w układzie transgranicznym. Najsilniejsze powiązania dotyczą systemu elektroenergetycznego: sieć przesyłowa krajowego systemu elektroenergetycznego najwyższych napięć umożliwia wyprowadzenie mocy z Elektrowni Turów oraz współpracę systemu krajowego z systemem niemieckim. Jednak połączenie jednotorową linią 400 kV (jedną z najstarszych w kraju) elektrowni Turów i Opole nie gwarantuje bezpieczeństwa energetycznego regionu.

Przez Dolny Śląsk odbywa się przesył gazu importowanego z Niemiec do systemu krajowego (poprzez węzeł Lasów w gminie Pieńsk). Gazociągi wysokiego ciśnienia z obszaru województwa dolnośląskiego powiązane są ze złożami krajowymi poprzez węzeł Odolanów i Krobia. Podziemny Magazyn Gazu Wierzchowice (w budowie) pełni rolę regulatora nierównomierności zapotrzebowania.

Ewentualne prowadzenie linii energetycznych oraz sieci gazowych o charakterze ponadregionalnym, powinno odbywać się z maksymalnym ograniczeniem kolizyjności w stosunku do lokalnych zasobów środowiska przyrodniczego. Zwykle realizacja tego typu inwestycji odbywa się w po wcześniejszym przeprowadzeniu ocen oddziaływania na środowisko, co jest skutecznym sposobem ograniczania konfliktowości dla lokalnych zasobów i elementów środowiska, w wyniku ponadregionalnych przedsięwzięć związanych z realizacją większej infrastruktury technicznej.

Generalne kierunki i zasady rozwoju systemów infrastruktury technicznej mają również wymierny wpływ na ograniczanie wpływu skumulowanego w aspekcie ochrony środowiska przyrodniczego, obejmującym:

- degradację cennych walorów krajobrazowych i przyrodniczych jako konsekwencja nieracjonalnych decyzji lokalizacyjnych dotyczących farm wiatrowych (cały obszar pogranicza),

bowiem kierunek działania związany ze wzrostem wykorzystania odnawialnych źródeł energii pierwotnej, będzie realizowany przy uwzględnianiu następujących zasad rozwoju:

- wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii odbywać się będzie ze wskazaniem obszarów ograniczonych dla lokalizacji elektrowni wiatrowych,
- ograniczenie lokalizowania inwestycji negatywnie wpływających na walory przyrodnicze i krajobrazowe, w strefie zintegrowanej ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz krajobrazu w obszarach turystyczno-wypoczynkowych.

7.3 Podsumowanie

Zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego nie spowodują oddziaływań o charakterze transgranicznym, których konsekwencją formalną byłaby konieczność przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, o której mowa w art. 104 ustawy z dnia 3 października 2008 *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [Dz.U. z dnia 07.11.2008, nr 199, poz. 1227 z późniejszymi zmianami].

W ramach działań związanych z rozwojem regionu, w ustaleniach planu określa się również ten ich zakres, który wymaga współpracy międzynarodowej uznając, iż współpraca ta powinna skupiać się na następujących zagadnieniach problemowych: ochrona przyrody, systemy transportowe, dolina Odry, infrastruktura techniczna.

Wymienione wyżej zagadnienia problemowe związane są z kierunkami rozwoju wynikającymi z obecnego planu zagospodarowania przestrzennego województwa objętego zmianą. Występujące konflikty będą likwidowane bądź łagodzone głównie przez wykazane w projekcie zmiany planu kierunki działań oraz zadania, związane z ochroną zasobów przyrody oraz rozwijanie regionalnego systemu obszarów chronionych, a w pozostałych kwestiach poprzez szczególne kierunki i zasady rozwoju służące ochronie środowiska i kształtowaniu zrównoważonego rozwoju.

8. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ SKUTKIEM REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE, PRZEDMIOT OCHRONY I INTEGRALNOŚĆ OBSZARÓW NATURA 2000

Wskazując propozycje łagodzenia i kompensowania negatywnych skutków wpływu projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa na środowisko, wzięto pod uwagę przede wszystkim kierunki działań i działania, które mogą spowodować najbardziej negatywne skutki dla środowiska, wymienione w poprzedniej części prognozy – rozdział 6 i 7. Nie przedstawiono w niniejszym rozdziale kierunków i zasad rozwoju ukierunkowanych na łagodzenie negatywnych oddziaływań na środowisko przedstawionych w projektowanym dokumencie (ujmuje je część 2, rozdział 2 projektu zmiany planu), skupiono się natomiast na rozwiązaniach proponowanych do uwzględnienia w projekcie zmiany planu.

Ze względu na charakter ocenianego dokumentu, do podstawowych narzędzi proponowanego łagodzenia skutków zaliczyć należy narzędzia polityki przestrzennej (np. właściwe środowiskowo wybory lokalizacyjne), odpowiednie sposoby organizacji i zarządzania procesami społeczno-gospodarczymi, narzędzia legislacyjne (przepisy prawne szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego), środki techniczne, wykorzystywane z reguły do łagodzenia wpływu konkretnych inwestycji na środowisko.

Propozycje zmian lub uzupełnień do kierunków działań proponowanych w projekcie zmiany planu, prowadzące do łagodzenia i kompensacji negatywnych oddziaływań na środowisko, są następujące:

- Wykorzystanie dolnośląskiego potencjału turystycznego oraz uzdrowiskowego regionu dla jego rozwoju gospodarczego

Powinno być prowadzone takie kształtowanie przestrzeni turystycznej, które w minimalnym stopniu koliduje ze środowiskiem przyrodniczym, co dotyczy przede wszystkim obszaru sudeckiego, wskazanego jako problemowego. Przede wszystkim powinno obejmować lokalizowanie baz i ośrodków rekreacyjnych w sąsiedztwie, a nie na terenach najatrakcyjniejszych przyrodniczo. Należy rozwój ośrodków obsługi turystyki i baz turystycznych preferować w rejonach istniejących już ośrodków turystycznych (miejsowości turystyczne), z zakazem przeznaczania pod zabudowę najcenniejszych obszarów przyrodniczych. Należy zdecydowanie ograniczyć rozpraszanie zabudowy na terenach o wysokich walorach przyrodniczych. Wzbogacanie oferty rekreacyjnej i podwyższanie jej standardu powinno podlegać przestrzeganiu zasady priorytetu ochrony środowiska i krajobrazu nad lokalizowaniem bazy rekreacyjnej. Należałoby również stymulować w obrębie miejscowości turystycznych tworzenie stref wyłączonych z ruchu samochodowego, na rzecz publicznych środków transportu oraz sprzyjającego środowisku i związanego z turystyką (np. rower). Wskazana jest realizacja wykorzystania potencjału turystycznego na podstawie specjalistycznych opracowań w zakresie pojemności turystycznej obszarów i ich wartości przyrodniczo-krajobrazowych.

- Wzmocnienie funkcji metropolitalnych Wrocławia oraz rozwój wrocławskiego obszaru funkcjonalnego

Pomimo wskazania, iż należy lokalizować zabudowę w sąsiedztwie do terenów już zainwestowanych oraz w rejonach dostępu do systemów komunikacji, należy przede wszystkim dą-

żyć do pozostawienia jak największej powierzchni terenów biologicznie aktywnych, w tym nie przekształconych lub jak najmniej przekształconym obiektów hydrograficznych (oczek, podmokłości, cieków itp.). Rozwój zabudowy powinien być również realizowany na gruntach najmniej przydatnych dla rolnictwa, zapewniając skuteczność w ochronie zasobów glebowych. Należy również uwzględnić zapewnienie odpowiedniej ilości terenów zielonych i elementów zieleni publicznej na terenach zabudowanych. Głównie powinno to odbywać się poprzez ustalenia w planach miejscowych, gdzie określone byłyby warunki zapewnienia powierzchni działek, które mają być pokryte zielenią, a także inne parametry kształtowania terenu, sprzyjające realizacji zabudowy przy równoważeniu elementów zieleni i wzmacnianiu walorów krajobrazu. Na terenach osiedlowych należy ograniczać indywidualny ruch samochodowy na ulicach wewnętrznych, a także zapewnić łatwo dostępny transport publiczny z terenów peryferyjnych do centrów aglomeracji i miast.

- Wzmacnianie funkcji węzłowej głównych ośrodków wzrostu w policentrycznej sieci osadniczej, uwzględniającej rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach

Rozwój obiektów produkcyjnych, parków technologicznych i przemysłowych i innych obiektów innowacji i przedsiębiorczości w głównych pasmach rozwoju oraz głównych ośrodkach wzrostu, powinien być uzależniony od lokalnych warunków środowiska przyrodniczego. W obszarach rozwoju, gdzie kolidują one z przyrodniczymi obszarami chronionymi oraz innymi zasobami środowiska, ochrona tych zasobów powinna być priorytetem przed zainwestowaniem terenu. Obiekty innowacji i przedsiębiorczości mogą również być dostosowane do potencjału środowiska, wykorzystując go w najlepszy możliwy sposób (np. rozwój badań ukierunkowanych na lokalne zasoby geologiczne).

- Kształtowanie systemów transportu drogowego (głównie autostrad i dróg ekspresowych)

Wyznaczenie przebiegu głównych dróg w taki sposób, aby na jak najkrótszych odcinkach przebiegały przez tereny o najwyższych walorach przyrodniczych, tereny leśne oraz obszary gleb o wysokich klasach bonitacyjnych (I-III), a także aby w jak najmniejszym stopniu kolidowały z obszarami chronionymi. Autostrady i drogi ekspresowe powinny być tak wkomponowane w krajobraz, aby nie obniżały walorów wizualno-estetycznych. Muszą również zapewniać przemieszczanie się zwierząt lokalnych oraz krajowych migrantów (przejścia dla zwierząt), zapewniać ochronę przed hałasem terenów zabudowanych, a także nie stwarzać problemów obniżających jakość środowiska. W przypadku dróg ekspresowych należy uwzględnić stosowanie zabudowy biologicznej poboczy dróg, a także możliwość wykorzystywania dróg przez transport publiczny.

Generalnie inwestycje drogowe powinny uwzględniać zastosowanie i monitorowanie działań łagodzących i kompensacyjnych wynikających z przeprowadzanych dla nich ocen oddziaływania na środowisko, które są skutecznym elementem ochrony poszczególnych elementów środowiska.

- Kształtowanie systemów transportu kolejowego (rozbudowa i modernizacja linii i infrastruktury kolejowej)

Modernizować linie kolejowe i związaną z nimi infrastrukturę w sposób zapewniający podniesienie funkcjonalności ekologicznej i ochrony przyległych ekosystemów, zwłaszcza w obszarach chronionych (w tym Natura 2000), zapewniając: przemieszczanie się zwierząt lokalnych oraz krajowych migrantów (przejścia dla zwierząt), izolację terenów kolejowych

zielenią od otoczenia, ochronę przed hałasem terenów zabudowanych, zwiększenie bezpieczeństwa przed możliwością pojawienia się sytuacji awaryjnej, ochronę środowiska wodnego przed zanieczyszczeniem.

- Poprawa żeglowności odrzańskiej drogi wodnej oraz wzrost konkurencyjności żeglugi śródlądowej

W tym przypadku należy przeanalizować ekonomiczną i ekologiczną efektywność wodnego transportu śródlądowego. Nie bez znaczenia jest również propozycja transportu materiałów niebezpiecznych drogą wodną. W odniesieniu do ekologii doliny Odry skutki awarii takiego ładunku mogłyby być o wiele poważniejsze (w skrajnym przypadku nawet transgraniczne) niż przy wykorzystaniu transportu tradycyjnego (drogowego, kolejowego). Zatem należałoby raczej kłaść większy nacisk na wykorzystanie dróg wodnych do przewozu ludzi (w tym turystów) i materiałów nietoksycznych niż innych towarów, a w razie realizacji nowych inwestycji kryteria ekologiczne należy traktować jako priorytetowe.

- Racjonalna gospodarka zasobami kopalin

W obszarze problemowym - Legnicko-Głogowski Okręg Miedziowy, występuje potencjalny konflikt przestrzenny spowodowany występowaniem udokumentowanych złóż węgla brunatnego w rejonie Legnicy, Lubina i Ścinawy. Są to olbrzymie zasoby o charakterze strategicznym dla kraju. Konflikt dotyczy możliwej przyszłej eksploatacji zasobów a występowaniem terenów zabudowanych w jego obrębie oraz zachowania warunków siedliskowych i całości funkcjonowania środowiska przyrodniczego w obszarze złóż. Ochrona złóż związana jest z podjęciem odpowiednich regulacji ustawowych i decyzji rządowych, co uwzględniono w projekcie zmiany planu.

Projekt zmiany planu obejmuje w ogólnym zapisie kierunków i zasad ochrony: ochronę niezagospodarowanych złóż kopalin umożliwiającą ich przyszłą, ewentualną eksploatację. Wydaje się, iż zapisy wymagają rozszerzenia:

- Aby chronić złoża węgla brunatnego dla potrzeb przyszłego wykorzystania należy wykluczyć wprowadzanie nowego trwałego zainwestowania obszaru, zwłaszcza zabudowyinfrastrukturalnej, nie związanej z energetyką i przemysłem wydobywczym
 - Należy rozważyć nie wprowadzanie nowych form ochrony przyrody,
 - Należy dążyć do uzyskania konsensusu pomiędzy potrzebami społecznymi, a przewidywanym w przyszłości eksploatowaniem zasobów kopalin,
 - Brak akceptacji społeczności lokalnej i ponadlokalnej, a także możliwy duży negatywny wpływ na całość środowiska w przypadku przyszłej eksploatacji, wskazuje na pierwszeństwo decyzji władz krajowych nad decyzjami samorządów lokalnych co do możliwej eksploatacji złóż.
- Utworzenie sprawnie działającego systemu gospodarki odpadami opartego na regionach prowadzenia tej gospodarki

Zapisy projektowanego dokumentu, w części obejmującej kierunki i zasady rozwoju, proponuje uzupełnienia w tym względzie o stymulowanie działań prowadzących do zwiększenia odzysku i powtórnego użycia odpadów, prowadzenie segregacji odpadów w celu zmniejszenia ich ilości i konieczności składowania lub utylizacji.

- **Obszary Natura 2000**

Jednoznaczne stwierdzenie istotnych negatywnych oddziaływań w odniesieniu do sieci ekologicznej Natura 2000 w skali projektowanego planu, z uwagi na fakt, iż nie jest możliwe rozpoznanie szczegółowych wartości chronionych w obrębie ostoi, które mogłyby być narażone na wpływ ze strony działań przewidywanych w ramach projektowanego dokumentu, skazuje na konieczność zapisu mówiącego, że:

Dla działań inwestycyjnych kolidujących z obszarami Natura 2000 (zwłaszcza autostrada, drogi krajowe, modernizacja linii kolejowych, budowa dużych obiektów obsługi turystycznej i uzdrowskiej, obiektów produkcyjnych itp.), w przypadku stwierdzenia, po przeanalizowaniu wszystkich rozwiązań alternatywnych, niemożliwego do uniknięcia istotnego negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000, konieczne będzie przeprowadzenie kompensacji przyrodniczej. Obowiązek przeprowadzenia kompensacji oraz jej wymogi nakładane są w decyzji administracyjnej (decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach) dotyczącej konkretnego przedsięwzięcia. Jednocześnie kompensacja przyrodnicza zwykle polega na stworzeniu nowego „zastępczego” ekosystemu, który odpowiada pod względem funkcjonalności ekologicznej i ogólnej wartości, obszarowi, czy też zasobowi utraconemu w wyniku dokonanych zmian. Funkcjonowanie nowego ekosystemu musi być wykazane zanim istniejący obszar poddany zostanie szkodliwym oddziaływaniom. Ponadto uwzględnione muszą być środki konieczne do funkcjonowania zrekompensowanego ekosystemu, w tym monitorowania stanu gatunków i siedlisk będących przedmiotem ochrony.

- Wykorzystanie energii odnawialnych, poprzez kompleksowe wykorzystanie stopni wodnych dla lokalizacji elektrowni wodnych w dorzeczu Odry

Realizacja elektrowni wodnych, zwłaszcza wymagających budowy obiektów piętrzących, powinna uwzględniać i zapewnić pełną funkcjonalność ekologiczną rzeki oraz całego ekosystemu dolinnego, a więc zarówno możliwości funkcjonowania organizmów wodnych (budowa urządzeń umożliwiających przekraczanie rejonów budowy i funkcjonowania elektrowni przez wszystkie zwierzęta wodne), jak i niezmienionych warunków siedliskowych całej doliny w rejonie inwestycji.

Rozdział projektu zmiany planu obejmujący podstawowe kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego, ukierunkowany jest na łagodzenie negatywnych oddziaływań na środowisko rozwiązań przedstawionych w projektowanym dokumencie. Zapisy projektu planu dość szeroko ujmują ten problem i przedstawiają szczegółowo zasady prowadzące do kształtowania zrównoważonego rozwoju przy zachowaniu jakości i zasobów środowiska. Powyższe zagadnienia obejmują natomiast jedynie propozycje do uwzględnienia w projekcie zmiany planu.

9. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE

Projekt zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego sporządzony został jako dokument przedstawiający aktualne uwarunkowania i możliwości rozwoju regionu. Dokument w pełni odzwierciedla potrzeby rozwojowe i potrzeby ochrony zasobów środowiska, przyjmując optymalny przewidywalny scenariusz rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego, mianowicie:

- Scenariusz pożądaný, związany z utrzymaniem się sprzyjających warunków rozwoju społeczno-gospodarczego regionu oraz sprzyjającej koniunkturze rozwojowej w kraju oraz w obszarze Unii Europejskiej.

W niniejszej prognozie nie przedstawiono innego scenariusza rozwoju, gdyż pożądaný, wynikający z projektu zmiany planu jest równocześnie scenariuszem możliwie optymalnym. Poniżej przedstawiono jedynie propozycje do uwzględnienia w projektowanym dokumencie dotyczące kilku działań, które mogą być rozpatrywane jako wariantowe, a które nie zostały uwzględnione w projekcie zmiany planu.

Kształtowanie systemów transportu drogowego: budowa nowych autostrad i dróg ekspresowych

Projekt zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego przewiduje dla autostrad i dróg krajowych ich przebieg wariantowy, co zostało uwzględnione na mapie kierunków i zagospodarowania przestrzennego w sferze technicznej – komunikacja. Na mapie przedstawiono również rezerwę terenu pod budowę postulowanej autostrady (jednak bez jej wariantowego przebiegu). W ramach prognozy nie proponuje się innych wariantów podstawowej sieci drogowej. Nie prowadzono również analiz prowadzących do wyodrębnienia jednej opcji, gdyż uniemożliwia to skala dokumentu. Wybór lokalizacji przebiegu autostrad i dróg krajowych, optymalnych dla środowiska, powinien być ostatecznie podejmowany w ramach procedur ocen oddziaływania na środowisko dla tych przedsięwzięć.

Regionalna gospodarka zasobami kopalini:

Występuje sytuacja konfliktowa zasobów złóż węgla brunatnego w rejonie Legnicy, Lubina i Ścinawy z potrzebami społecznymi i warunkami ekologicznymi obszarów na których te złoża występują. Projektowany dokument przewiduje jedynie zabezpieczenie i ochronę złóż (na rysunku kierunków zagospodarowania przestrzennego w sferze przyrodniczo -kulturowej, dla złóż wskazane jest również ich ewentualne przyszłe wykorzystanie w ramach eksploatacji powierzchniowej). W ramach dyskusji na temat przyszłych eksploatacji pojawiła się dodatkowa koncepcja polegająca na możliwości zgazowywania złoża bez jego odkrywkowej eksploatacji. Obydwa kierunki wykorzystania zasobów węgla brunatnego niosą ze sobą, wprawdzie odmienne, ale poważne zagrożenia dla środowiska, zarówno życia człowieka jak i lokalnych ekosystemów. Dodatkowo trzecim czynnikiem jest opcja „zerowa”, a więc zachowująca obecne warunki życia ludzi oraz warunki funkcjonowania środowiska, kosztem ograniczenia wydobycia złóż energetycznych.

Pojawia się poważne pytanie, czy priorytetem jest ochrona złóż o strategicznym znaczeniu dla energetycznego zabezpieczenia kraju, czy też ochrona lokalnych walorów środowiska i lokal-

nej społeczności przed rozwojem przemysłu górniczego. Mieszkańcy gmin, które już teraz zagrożone są przez budowę kopalni odkrywkowych zdecydowanie sprzeciwiają się inwestycjom sektora węglowego, zwłaszcza że podjęcie działań wydobywczych oznaczałoby wysiedlenie ok. 20 tysięcy ludzi.

Sposób wykorzystania złóż węgla brunatnego powinien zostać poprzedzony kompleksowymi analizami korzyści i strat oraz wypracowaniem zminimalizowania konfliktów społecznych oraz ekologicznych. Ostateczna decyzja co do sposobu wykorzystania złóż jest uzależniona od decyzji rządowych, co zostało przedstawione w projekcie zmiany planu. Zatem niniejsza prognoza nie może jednoznacznie wskazać które rozwiązanie byłoby korzystniejsze dla środowiska i akceptowalne społecznie. Ponadto projekt zmiany planu wskazuje dla rozpatrywanych złóż jedynie działanie polegające na ochronie złóż przed wprowadzaniem nowej zabudowy oraz wskazanie złóż o znaczeniu strategicznym dla kraju, a więc nie uwzględnia prac eksploatacyjnych.

Utworzenie sprawnie działającego systemu gospodarki odpadami opartego na regionach prowadzenia tej gospodarki: budowa zakładów termicznego przekształcania odpadów komunalnych

Budowa zakładów termicznego przekształcania odpadów komunalnych jest rozwiązaniem dość kontrowersyjnym. O ile bowiem instalacje te prowadzą do zmniejszania ilości odpadów koniecznych do magazynowania, o tyle przyczyniają się do zwiększania uciążliwości dla środowiska w innych kwestiach, zwłaszcza emisji do powietrza w rejonach ich lokalizacji.

Najczęściej przytaczanym argumentem za budową spalarni jest ten, iż spalanie powoduje istotne zmniejszenie objętości odpadów (nawet o 90%). Dzięki temu przedłuża się okres eksploatacji wysypisk, bowiem trafia na nie znacznie mniejsza ilość odpadów. Jednak nie dotyczy to całego strumienia wytwarzanych odpadów komunalnych, gdyż gro z nich nie nadaje się do takiej utylizacji. Ponadto zarówno koszty inwestycyjne, jak i koszty operacyjne funkcjonowania spalarni są w porównaniu z innymi metodami utylizacji odpadów niezwykle wysokie. Nie da się również uniknąć zanieczyszczeń, zwłaszcza zanieczyszczeń powietrza, a także pozostałości w postaci pyłów i żużli. Jednocześnie należy zauważyć, że przy sprawnie funkcjonującym systemie recyklingu i kompostowania odpadów komunalnych, można z powodzeniem odzyskać od 40 do 75% surowców wtórnych. Spalarnie niszczą natomiast bezpowrotnie surowce nadające się do powtórnego wykorzystania.

Należy zatem, kosztem budowy spalarni odpadów, przewidzieć inne rozwiązania zmniejszające ogólny bilans odpadów koniecznych do składowania na wysypiskach, mianowicie:

- podejmować działania na rzecz minimalizacji wytwarzanych odpadów u źródła oraz tzw. czystej produkcji, w toku której nie powstają odpady albo są one nie toksyczne oraz dają się łatwo przetworzyć,
- ewentualnie stosować rozwiązania technologiczne przy spalaniu odpadów prowadzące do całkowitego spalania wprowadzanych odpadów, umożliwiających spalanie jak najbardziej zróżnicowanych odpadów, w tym toksycznych, a także wiążących się z minimalną emisją zanieczyszczeń do powietrza i pozostałości po spalaniu oraz umożliwiających odzysk energii odpadów (np. technologia plazmowa).

10. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIENÍ ZMIANY PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Potrzeba budowy systemu monitoringu realizacji planu zagospodarowania przestrzennego województwa wynika z ustawowego obowiązku jego okresowej oceny oraz konieczności wypracowania sprawnego, nowoczesnego narzędzia obserwacji zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, gromadzonych, opracowywanych i udostępnianych dla potrzeb Samorządu Województwa oraz dla innych jednostek, uczestniczących w programowaniu i planowaniu rozwoju przestrzennego województwa. System ten stanowić powinien podstawę informacyjną m.in. dla sporządzania corocznych raportów o stanie zagospodarowania przestrzennego oraz opracowań i dokumentów strategiczno-operacyjnych.

System monitoringu środowiska będzie budowany jako element Dolnośląskiego Systemu Informacji Przestrzennej (DSIP), przy wykorzystaniu oraz funkcjonowaniu przepływu danych i informacji wraz z elementami baz danych, opracowań i bazy dobranych wskaźników i kryteriów ocen. Zapewni się przy jego funkcjonowaniu powszechny dostęp do zawartych w nim baz danych i wyników opracowań, wykonywanych przez podległe Marszałkowi jednostki organizacyjne. System będzie operował danymi ekonometrycznymi oraz przestrzennymi, odnoszącymi się do administracyjnego podziału województwa (na poziomach NTS 2-5), grup zjawisk oraz indywidualnych obiektów, uwzględniając w miarę możliwości podział na wskaźniki – produktu, rezultatu i oddziaływania.

W celu monitorowania kierunków zmian w środowisku i cechach zrównoważonego rozwoju, czyli stwierdzenia, czy sytuacja z punktu widzenia zasad ochrony środowiska i ekorozwoju ulega poprawie, czy pogorszeniu, Dolnośląski System Informacji Przestrzennej powinien umożliwić przede wszystkim monitorowanie:

- zmian w sposobie użytkowania gruntów (zwłaszcza: stopień zalesienia, wielkość gruntów rolnych wysokich klas, wielkość różnych terenów zabudowanych, ilość terenów komunikacyjnych, powierzchnia złóż kopalin),
- procesu tworzenia spójnego systemu obszarów chronionych (zwłaszcza: zwiększanie powierzchni obszarów ochrony prawnej i podnoszenie stopnia ochrony, opracowanie planów i programów dotyczących obszarów chronionych),
- sposobów zagospodarowania na obszarach o wysokich walorach przyrodniczych (zwłaszcza: stopień zainwestowania zabudową mieszkalną, rekreacyjną i inną, przejawy powierzchniowych przekształceń siedliskowych),
- stanu jakościowego zasobów oraz walorów środowiska przyrodniczego (powietrze, woda, gleby, klimat akustyczny),
- działań (skuteczności działań) w zakresie środowiska.

W projekcie zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa zakłada się następujący zakres monitoringu zagospodarowania przestrzennego:

- Bieżące określenie stanu zagospodarowania przestrzennego województwa, obejmujące strefy: przyrodniczo-kulturową, osadniczą, techniczną, społeczną, gospodarczą.
- Monitorowanie prowadzenia polityki przestrzennej gmin, w tym stan realizacji ustaleń: studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także zmiany użytkowania terenu.

- Monitoring polityki przestrzennej Samorządu Województwa, w tym stan realizacji ustaleń: planu zagospodarowania przestrzennego województwa, strategii rozwoju województwa, wojewódzkiego programu operacyjnego i innych programów rozwojowych.

Realizacja zaproponowanego programu w ramach systemu DSIP powinna gwarantować uzyskanie wiarygodnych i rzetelnych informacji o zmianach w środowisku, w tym również o niekorzystnych tendencjach i ewentualnych konfliktach w zagospodarowaniu przestrzeni.

System Informacji Przestrzennej realizowany w ramach województwa posiada dodatkową ważną zaletę. Z uwagi na fakt operowania danymi zgromadzonymi w systemie GIS, umożliwia swobodną wymianę danych pomiędzy państwami Wspólnoty Europejskiej, co jest istotne z uwagi na możliwość pojawiania się oddziaływań transgranicznych i wspólnego ograniczania tych oddziaływań. Spełnia on ogólne wymagania stawiane państwom członkowskim odnośnie budowy infrastruktury danych przestrzennych Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14.03.2007 roku (tzw. Dyrektywa INSPIRE).

W odniesieniu do Polski, przyjęcie dyrektywy INSIRE oznacza utworzenie Polskiej Infrastruktury Informacji Przestrzennej, która po przebudowaniu i ustandaryzowaniu oraz dostosowania polskiego prawa będzie stanowiła część Europejskiej Infrastruktury Informacji Przestrzennej.

Ogólne wymagania stawiane państwom członkowskim odnośnie budowy infrastruktury danych przestrzennych zapisane są w pkt. 6 preambuły dyrektywy: „Infrastruktury informacji przestrzennej w państwach członkowskich powinny być zaprojektowane tak, aby zapewnić przechowywanie, udostępnianie oraz utrzymywanie danych przestrzennych na odpowiednim szczeblu; aby było możliwe łączenie w jednolity sposób danych przestrzennych pochodzących z różnych źródeł we Wspólnocie i wspólne korzystanie z danych przestrzennych zgromadzonych na jednym szczeblu organów publicznych przez inne organy publiczne; aby dane przestrzenne były udostępniane na warunkach, które nie ograniczają bezzasadnie ich szerokiego wykorzystania; aby łatwo było wyszukać dostępne dane przestrzenne, ocenić ich przydatność dla określonego celu oraz poznać warunki dotyczące ich wykorzystania”.

11. STRESZCZENIE

Przedmiot i cel prognozy

Przedmiotem prognozy jest oszacowanie skutków dla środowiska projektu zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, którego celami podstawowymi są:

- dostosowanie uwarunkowań dla rozwoju przestrzennego województwa do nowych potrzeb i wyzwań jakie stoją przed dynamicznie rozwijającym się regionem,
- przedstawienie uwarunkowań dla rozwoju przestrzennego województwa związanych z wejściem Polski do Unii Europejskiej w 2004 roku,

natomiast celami strategicznymi rozwoju przestrzennego województwa są:

- Umocnienie wewnętrznej i zewnętrznej integracji przestrzennej, społeczno-gospodarczej oraz infrastrukturalnej w powiązaniu z sąsiednimi regionami Polski, Czech i Niemiec dla ukształtowania Dolnego Śląska jako harmonijnie rozwiniętego, europejskiego regionu węzłowego o wysokim stopniu konkurencyjności;
- Zintegrowana ochrona zasobów przyrodniczo- krajobrazowych i racjonalne ich wykorzystanie oraz stworzenie spójnego, regionalnego systemu obszarów chronionych;
- Zintegrowana ochrona i rewitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego oraz utrzymanie tożsamości i odrębności kulturowej regionu;
- Harmonijny rozwój przestrzenny i społeczno-gospodarczy oraz integracja wrocławskiego obszaru funkcjonalnego (metropolitalnego) jako głównego węzła sieci osadniczej województwa;
- Harmonizowanie rozwoju przestrzennego i społeczno-gospodarczego i aktywne przekształcanie pozostałych elementów systemu osadniczego województwa, przy efektywnym wykorzystaniu własnych zasobów dla poprawy jakości życia i standardów zaspokajania potrzeb społeczeństwa
- Ukształtowanie sprawnych, bezpiecznych systemów transportu i komunikacji, powiązanych z systemem krajowym i europejskim oraz sprawnych sieci infrastruktury technicznej, zapewniających dostawę wody i energii, właściwą gospodarkę odpadami oraz zapobieganie awariom i klęskom żywiołowym

Projekt zmiany, a więc aktualizacji planu, został podjęty uchwałą nr LVIII/889/2006 Sejmiku Województwa z dnia 21 września 2006r. w związku z potrzebą dostosowania tego dokumentu do nowych potrzeb i wyzwań, przed którymi stoi dynamicznie rozwijający się region, a zwłaszcza do nowych uwarunkowań, jakie stworzyło wejście Polski do Unii Europejskiej.

Zakres prognozy

Zakres problemowy prognozy odpowiada przepisom ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko i jednocześnie jest zgodny z zakresem określonym przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska we Wrocławiu.

Stan środowiska na obszarze objętym prognozą

Analiza uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego i zachodzących zmian w środowisku wskazuje na występowanie bardzo złożonego i zróżnicowanego zakresu tych uwarunkowań, a także występowanie tendencji zmian zarówno pozytywnych jak i negatywnych. Najważniejsze zidentyfikowane tendencje zmian zachodzące w obszarze środowiska przyrodniczego, nie sprzyjające jego ochronie, to:

- Degradacja różnorodności przyrodniczej i krajobrazowej terenów otwartych
- Brak spójności i rozdrobnienie sieci przyrodniczych terenów chronionych
- Nieskuteczne wprowadzanie idei zintegrowanej ochrony przyrody oraz krajobrazu przyrodniczego i kulturowego
- Powiększanie się obszarów o przekształconej rzeźbie terenu
- Podejmowanie eksploatacji złóż surowców mineralnych w obszarach chronionych i konfliktowych społecznie
- Zmniejszanie się zasobów ilościowych wód powierzchniowych
- Wzrost zanieczyszczeń gazowych związanych z komunikacją samochodową i emisjami niskimi
- Zagrożenie gleb erozją wodną i wietrzną, degradacją chemiczną i zakwaszeniem

W celu łagodzenia tendencji negatywnych oraz wzmocnienia pozytywnych, za podstawowe kierunki rozwoju przestrzennego związane z ochroną i racjonalnym korzystaniem z zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz koordynacją działań z sąsiednimi regionami i krajami, uznano w projekcie dokumentu:

- Rozszerzenie i umocnienie regionalnego systemu obszarów chronionych w powiązaniu z systemami krajowym i europejskim.
- Zachowanie i odtwarzanie zasobów przyrodniczych i walorów krajobrazowych
- Ochrona powierzchni ziemi
- Zachowanie i racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych
- Racjonalna i optymalna gospodarka zasobami kopalin
- Zachowanie zasobów i zapewnienie wysokiej jakości wód
- Osiągnięcie wysokiej jakości powietrza atmosferycznego
- Ochrona i powiększenie zasobów leśnych
- Ochrona przed hałasem

Powiązanie z innymi dokumentami strategicznymi

W projekcie zmiany planu uwzględniono cele oraz priorytety wielu dokumentów planistycznych różnej rangi (europejskiej, krajowej, wojewódzkiej), poprzez rekomendację (wskazanie) kierunków działań i działań, które zostały następnie uwzględnione przy formułowaniu ostatecznych rozwiązań w projekcie zmiany Planu. Uzyskano w ten sposób wysoką zgodność z dokumentami planistycznymi różnego szczebla, co pozwala wnioskować, że związane z nimi cele będą osiągnięte przez kierunki działań i zadania realizowane w obszarze województwa dolnośląskiego, a wynikające z implementacji założeń planu zagospodarowania przestrzennego. Do najważniejszych dokumentów strategicznych, z którymi plan utrzymuje zgodność celów i kierunków działań, zaliczają się:

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju
- Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020
- Regionalna Strategia Innowacji dla województwa dolnośląskiego
- Regionalny Program Operacyjny Dla Województwa Dolnośląskiego
- Program opieki nad zabytkami województwa dolnośląskiego
- Aktualizacja programu rozwoju turystyki dla województwa dolnośląskiego
- Strategia rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego
- Wieloletni program inwestycyjny 2007-2013
- Program Rozwoju Infrastruktury Transportowej i Komunikacji dla Województwa Dolnośląskiego

Prognoza wpływu na środowisko

Przeprowadzona prognoza wpływu celów oraz kierunków działań przestrzennych na środowisko i warunki równoważenia rozwoju województwa dolnośląskiego, wskazuje że:

- Najbardziej korzystny wpływ na środowisko regionu będą mieć kierunki działań przewidywane do realizacji w obrębie zapewnienia ochrony przyrody i krajobrazu oraz podstawowych komponentów środowiska, a także w obrębie ochrony dziedzictwa kulturowego.
- Zróżnicowany wpływ na środowisko, tj. w niektórych aspektach (elementach środowiska)) korzystny, w innych niekorzystny, mogą mieć kierunki i działania proponowane w obrębie: infrastruktury technicznej, ochrony przeciwpowodziowej i poprawie bezpieczeństwa oraz rozwoju osadnictwa.
- Niekorzystny, czy też w przewadze niekorzystny wpływ, dotyczy rozwoju transportu, gdyż z tym kierunkiem rozwoju wiążą się największe możliwe zagrożenia bezpośrednie dla zasobów przyrody, a także jakości życia ludzi.

Ocena działań oraz zadań przewidywanych w ramach projektu planu zagospodarowania wskazuje, że najbardziej niekorzystnie na środowisko będą wpływać rozwiązania ukierunkowane na:

- Rozbudowę międzynarodowej kolejowej sieci TEN-T, obejmującej budowę Linii Dużych Prędkości
- Realizację nowych i rozbudowę istniejących powiązań zewnętrznych (w tym międzynarodowej sieci TEN-T) w formie dróg ruchu bezkolizyjnego: autostrad i dróg ekspresowych
- Realizację przedsięwzięć inwestycyjnych i rozwojowych przesyłowej sieci elektroenergetycznej wysokich napięć 110 – 400kV
- Realizację obiektów i sieci krajowego systemu przesyłowego wysokich napięć 110kV

W mniejszym stopniu potencjalnie niekorzystnie na środowisko będą wpływać następujące działania:

- Lokowanie nowych zespołów zabudowy mieszkaniowej w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących już jej kompleksów, na terenach z bezpośrednim dostępem do komunikacji zbiorowej, w szczególności kolejowej

- Rozbudowa zintegrowanego transportu zbiorowego zapewniającego powiązania Wrocławia z głównymi ośrodkami równoważenia rozwoju w obszarze
- Rozbudowa reprezentacyjnych obiektów szkolnictwa wyższego, ochrony zdrowia, kultury, sportu
- Rozwój sieci obiektów innowacji i przedsiębiorczości
- Modernizacja i rozwój wysokostandardowej bazy noclegowej, gastronomicznej i uzdrowskiej oraz wybranych obiektów kultury
- Intensyfikacja rozwoju ośrodków obsługi turystyki o znaczeniu ponadregionalnym
- Budowa i modernizacja infrastruktury narciarskiej, rowerowej, pieszej, wodnej, sportów ekstremalnych
- Budowa dróg wojewódzkich
- Przebudowa dróg (autostrady, drogi krajowe i wojewódzkie)
- Budowa sprawnego systemu powiązań drogowych we wrocławskim obszarze funkcjonalnym (budowa lub modernizacja dróg)
- Budowa sprawnego systemu powiązań drogowych w Paśmie Głogowsko-Ząbkowickim
- Budowa sprawnego systemu powiązań drogowych w Obszarze Południowo-Zachodnim
- Budowa sprawnego systemu powiązań drogowych w Paśmie Przedgórze Sudeckiego
- Stworzenie systemu powiązań drogowych umożliwiających sprawny przepływ ludzi, dóbr i informacji
- Budowa sprawnego systemu powiązań drogowych umożliwiających współpracę o znaczeniu regionalnym

Najważniejsze działania, które będą wpływać wyłącznie korzystnie na środowisko oraz warunki równoważenia rozwoju są generalnie związane z utrzymaniem i powiększaniem form ochrony przyrody, a także bezpośrednio związane z poprawą jakości środowiska, mianowicie:

- Renaturyzacja biologicznej obudowy cieków wodnych
- Uzupełnienie Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 i ich ochrona
- Wdrażanie zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi,
- Przebudowa gatunkowa obszarów leśnych
- Obniżanie lub eliminacja uciążliwego hałasu
- Wyznaczanie obszarów „ciszy” na terenach aglomeracji miejskich i innych miast
- Rozbudowa sieci telekomunikacyjnych i objęcie światłowodową infrastrukturą wszystkich miast i siedzib gmin
- Ochrona georóżnorodności poprzez tworzenie stanowisk i parków geologicznych
- Powiększenie obszarów Parków Narodowych
- Utworzenie nowych rezerwatów przyrody
- Powiększenie rezerwatów
- Rekultywacja terenów powojсковych i popoligonowych na terenach leśnych
- Ochrona i racjonalne wykorzystanie potencjału wód mineralnych, radoczynnych i termalnych
- Utrzymanie najwyższej i wysokiej ochrony obszarów zasilania GZWP
- Realizacja programu małej retencji w lasach, a szczególnie w obszarach objętych siecią natura 2000

- Przeciwdziałanie odpływowi wód i poprawa retencji na terenach leśnych w obszarach górskich
- Realizacja kompleksowej rewitalizacji zabytkowych układów przestrzennych miast i zespołów zabytkowych
- Tworzenie parków kulturowych na obszarach o wysokich walorach krajobrazu kulturowego
- Zagospodarowanie terenów pól bitew historycznych oraz utrzymanie miejsc pamięci narodowej związanych z II Wojną Światową
- Eksponowanie i udostępnianie stanowisk archeologicznych o zachowanych formach krajobrazowych
- Rekultywacja i zamykanie składowisk nie spełniających wymagań ochrony środowiska i/lub nie przewidzianych do modernizacji i rozbudowy
- Budowa polderów

Oprócz powyższych, wyodrębniono również szereg działań i zadań, które mają wyłącznie potencjalny wpływ pozytywny o mniejszej sile oddziaływania. Analiza wszystkich działań o charakterze inwestycyjnym wskazuje na wyraźną przewagę ustaleń mających potencjalny wpływ wyłącznie korzystny na środowisko.

Projekt dokumentu wydziela w regionie pięć głównych obszarów konfliktów przestrzennych, tzw. obszary problemowe, mianowicie: Wrocławski obszar funkcjonalny, Legnicko-Głogowski Okręg Miedziowy, Dolina Odry, Obszar Sudecki oraz pogranicze polsko – niemieckie. Szczególnie w tych obszarach mogą ujawnić się negatywne skutki realizacji kierunków działań oraz poszczególnych zadań przewidzianych w projekcie zmiany planu województwa dolnośląskiego.

Analiza wpływu na poszczególne elementy środowiska oraz obszary szczególne wykazała, że:

- Nie występują elementy środowiska, które podlegałyby wyłącznie negatywnym oddziaływaniom.
- Wydaje się natomiast, iż pomimo wielu korzystnych zaleceń projektowanego dokumentu, niekorzystna presja działań na przyrodnicze obszary chronione oraz złoża kopalin, a także komponenty środowiska takie jak: rzeźba terenu, wody powierzchniowe, krajobraz, zasoby leśne, środowisko kulturowe oraz gleby, może być nadal dość silna, gdyż przeważają w tych przypadkach oddziaływania negatywne. Problemem jest przede wszystkim rozwój i modernizacja terenów komunikacji drogowej oraz kolejowej, które kolidują z tymi obszarami i komponentami środowiska. Ostateczny wpływ jednak będzie uzależniony od wyborów lokalizacyjnych (wariantów) oraz zastosowania środków łagodzących (ewentualnie kompensujących) w odniesieniu do tego typu przedsięwzięć.
- Zróżnicowany wpływ, a więc zarówno pozytywny, jak i negatywny, będzie dotyczyć szaty roślinnej, fauny oraz klimatu akustycznego, mającego głównie na celu ochronę zdrowia i warunków życia ludzi zamieszkujących tereny narażone na nadmierny hałas,
- Wyraźnie pozytywny wpływ będzie dotyczył warunków życia ludzi, czyli generalnie polepszenia ich standardu życia, a także obszarów zagrożenia powodziowego oraz obszarów wód mineralnych i leczniczych. W mniejszym stopniu, tj. w przewadze pozytywnie, będzie wpływać realizacja propozycji zmiany planu na wody podziemne oraz powietrze i klimat.

Oddziaływania transgraniczne

W ramach wdrażania działań związanych z rozwojem regionu transgraniczne oddziaływanie dotyczy kwestii międzynarodowych (Czechy, Niemcy), a także sąsiedztwa z innymi województwami (Opolskim, Wielkopolskim, Lubuskim). W obszarze objętym prognozą stwierdzono, że oddziaływanie transgraniczne w stosunku do regionów sąsiednich dotyczy następujących elementów: ochrona przyrody, systemy transportowe, dolina Odry, infrastruktura techniczna. Problemy o charakterze transgranicznym dotyczą przede wszystkim kierunków rozwoju wynikających z obecnego planu zagospodarowania przestrzennego województwa objętego zmianą, i będą likwidowane bądź łagodzone głównie przez wykazane w projekcie zmiany planu kierunki działań oraz zadania, związane z ochroną zasobów przyrody oraz rozwijanie regionalnego systemu obszarów chronionych, a w pozostałych kwestiach poprzez szczególne kierunki i zasady rozwoju służące ochronie środowiska i kształtowaniu zrównoważonego rozwoju, zwłaszcza w ramach współpracy międzyregionalnej oraz międzypaństwowej.

Rozwiązania łagodzące i kompensujące

Projekt zmiany planu w rozdziale obejmującym podstawowe kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego, ukierunkowany jest na łagodzenie negatywnych oddziaływań na środowisko przewidywanych rozwiązań i działań. Zapisy projektu planu dość szeroko ujmują ten problem i przedstawiają szczegółowo zasady prowadzące do kształtowania zrównoważonego rozwoju przy zachowaniu jakości i zasobów środowiska.

Przedstawiono dodatkowo propozycje łagodzenia i kompensowania negatywnych skutków wpływu projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa na środowisko, w odniesieniu do kierunków działań, które mogą spowodować najbardziej negatywne skutki dla środowiska, do których należą:

- Rozwijanie dolnośląskiego potencjału turystycznego oraz uzdrowiskowego
- Wzmocnienie funkcji metropolitalnych Wrocławia oraz wrocławskiego obszaru funkcjonalnego
- Wzmacnianie funkcji węzłowej głównych ośrodków wzrostu w policentrycznej sieci osadniczej
- Kształtowanie systemów transportu drogowego
- Kształtowanie systemów transportu kolejowego
- Poprawa żeglowności odrzańskiej drogi wodnej oraz wzrost konkurencyjności żeglugi śródlądowej
- Racjonalna gospodarka zasobami kopalin
- Utworzenie sprawnie działającego systemu gospodarki odpadami
- Wykorzystanie energii odnawialnych, poprzez kompleksowe wykorzystanie stopni wodnych dla lokalizacji elektrowni wodnych w dorzeczu Odry

Do podstawowych narzędzi łagodzenia skutków negatywnych zaliczyć należy narzędzia polityki przestrzennej (np. właściwe środowiskowo wybory lokalizacyjne), odpowiednie sposoby organizacji i zarządzania procesami społeczno-gospodarczymi, narzędzia legislacyjne (przepisy prawne szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego), środki techniczne, wykorzystywane z reguły do łagodzenia wpływu konkretnych inwestycji na środowisko, zwłaszcza ujęte w ocenach oddziaływania na środowisko przedsięwzięć.

Metody analizy skutków realizacji projektu planu

Analiza skutków realizacji postanowień zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego będzie realizowana z wykorzystaniem Dolnośląskiego Systemu Informacji Przestrzennej (DSIP), za pomocą którego możliwe będzie monitorowanie zmian zachodzących w zagospodarowaniu przestrzennym oraz zmian w jakości poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego, na podstawie opracowanych wskaźników.

Podsumowanie

Można generalnie stwierdzić, że projekt zmiany planu utrzymuje równowagę regionu w zakresie jego rozwoju i zapewnienia wysokich standardów życia mieszkańców, w tym dostępności do zróżnicowanej infrastruktury, usług, komunikacji czy bazy turystycznej, a także wysoki stopień ochrony obszarów i zasobów przyrodniczych oraz ekosystemów o wartościach i powiązaniach lokalnych i ponadlokalnych.

12. LITERATURA I MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

12.1 Materiały formalno-prawne

- [1] Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [Dz.U. Nr 199 z dnia 7 listopada 2008r., poz.1227 z późniejszymi zmianami]
- [2] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska [tekst jednolity: Dz.U. z 2008, nr 25, poz. 150 z późniejszymi zmianami]
- [3] Ustawa z dnia 18 lipca 2001 Prawo wodne [tekst jednolity: Dz.U.z 2006, nr 239, poz. 2019 z późniejszymi zmianami]
- [4] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 o odpadach [tekst jednolity: Dz.U.z 2005, nr 39, poz. 251 z późniejszymi zmianami]
- [5] Ustawa z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym [Dz.U. z dnia 11.07.2003, nr 80, poz.717 z późniejszymi zmianami]
- [6] Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody [Dz.U. z dnia 30 kwietnia 2004 r. Nr 92 poz. 880 z późniejszymi zmianami]
- [7] Ustawa z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych [tekst jednolity: Dz.U. z 2004, nr 121, poz. 1266 z późniejszymi zmianami]
- [8] Ustawa z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami [Dz.U. nr 162, poz. 1568 z późniejszymi zmianami]
- [9] Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie [Dz.U. nr 75, poz. 493]
- [10] Europejska Konwencja Krajobrazowa sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000r. [Dz.U. nr 14, poz.98 z dnia 29 stycznia 2006r.]
- [11] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 w sprawie warunków jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego [Dz.U. Nr 137, poz. 984]
- [12] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzania raportu o oddziaływaniu na środowisko [Dz.U. Nr 257 z dnia 3 grudnia 2004, poz.2573]
- [13] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 maja 2005 zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko [Dz.U. z dnia 24.05.2005, nr 92, poz. 769]
- [14] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002e. w sprawie opracowań ekofizjograficznych [Dz.U. Nr 155, poz.1298, z 2002r.,]
- [15] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001r. w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie [Dz.U. z dnia 03.09.2001, nr 92, poz. 1029]
- [16] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004r. w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną [Dz. U. z dnia 28 lipca 2004r. Nr 168, poz. 1764]
- [17] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną [Dz. U. Nr 220, poz. 2237 z dnia 11 października 2004 r.]

- [18] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi [Dz. U. Nr 165, poz. 1359 z dnia 4 października 2002r.]
- [19] Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 [Dz.U. Nr 229, poz. 2313, z późniejszymi zmianami]
- [20] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku [Dz.U. 2007 nr 120 poz. 826]
- [21] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003r w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów utrzymania tych poziomów [Dz. U. z dnia 14.11.2003, nr192, poz. 1883]
- [22] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu [Dz. U. Nr 47, poz. 281]
- [23] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 listopada 2008 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji oraz pomiarów ilości pobieranej wody [Dz. U. z dnia 21 listopada 2008 r. nr 206, poz. 1291]
- [24] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie standardów emisyjnych z instalacji [Dz. U. Nr 260, poz. 2181 z późniejszymi zmianami]
- [25] Dyrektywa Rady nr 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne
- [26] Dyrektywa Rady nr 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (dyrektywa siedliskowa)
- [27] Dyrektywa Rady nr 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (dyrektywa ptasia)
- [28] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 maja 2005r. w sprawie typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, wymagających ochrony w formie wyznaczania obszarów Natura 2000 [Dz.U. Nr 94, poz.975 z 2005r.]

12.2 Materiały planistyczne i dokumentacje archiwalne

- [1] Projekt planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego – część I Diagnoza stanu zagospodarowania oraz uwarunkowania rozwoju * WBU, Wrocław, 2009
- [2] Projekt planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego – część I: Założenia do kierunków rozwoju przestrzennego; część II: Cele, kierunki i zasady rozwoju przestrzennego; część III: Zasady realizacji zmiany planu * WBU, Wrocław, listopad 2009
- [3] Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 * Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2008
- [4] Ekspertycki projekt koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju do roku 2033 * Zespół Ekspertów Naukowych do spraw Zagospodarowania Przestrzennego Kraju, Warszawa, 2008
- [5] Opracowanie ekofizjograficzne dla województwa dolnośląskiego * WBU, Wrocław, 2005
- [6] Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego – Prognoza oddziaływania na środowisko * WBU, Wrocław, 2002
- [7] Polityka transportowa państwa na lata 2006-2025 * Ministerstwo Infrastruktury, Warszawa, 2005
- [8] Program zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska województwa dolnośląskiego * Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Wrocław, 2002
- [9] Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Wojewódzkiego Programu Ochrony Środowi-

- ska Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015 * Zarząd Województwa Dolnośląskiego, Wrocław, 2009
- [10] Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku * Wrocław, 2005
- [11] Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015 * Zarząd Województwa Dolnośląskiego, Wrocław, 2008
- [12] Prognoza oddziaływania na środowisko programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa dolnośląskiego na lata 2009-2013 * EKKOM, Kraków
- [13] Prognoza oddziaływania na środowisko działań wynikających z ustaleń dokumentu „Studium wydobycia i transportu surowców skalnych na Dolnym Śląsku” w ramach Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko * AKSZAK CONSULTING Mirosław Okińczyc, Wrocław, 2009
- [14] Prognozy oddziaływania na środowisko działań wynikających z ustaleń dokumentu „Wytyczne kierunkowe do kształtowania sieci drogowej i kolejowej w województwie dolnośląskim” w ramach Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko * AKSZAK CONSULTING Mirosław Okińczyc, Wrocław, 2009
- [15] Program małej retencji wodnej w województwie dolnośląskim * Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych, Wrocław, 2006
- [16] Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego * Wrocław, 2005
- [17] Regionalna Strategia Innowacji dla województwa dolnośląskiego; przyjęta przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego uchwałą Nr XXXIX/509/2005 z 25 kwietnia 2005r.
- [18] Regionalny Program Operacyjny Dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013; przyjęty uchwałą Nr 3380/III/09 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z 29 września 2009r.
- [19] Program opieki nad zabytkami województwa dolnośląskiego z 2006r.; przyjęty Uchwałą Nr XII/125/07 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z 26 października 2006r.
- [20] Aktualizacja programu rozwoju turystyki dla województwa dolnośląskiego; przyjęty Uchwałą Nr 2696/III/09 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z 28 kwietnia 2009r.
- [21] Strategia rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego; przyjęta Uchwałą Nr XXXV/583/2001 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z 25 maja 2001r.
- [22] Wieloletni program inwestycyjny 2007-2013: Uchwała Nr XXIV/305/08 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z 28 lutego 2008r.
- [23] Program Rozwoju Infrastruktury Transportowej i Komunikacji dla Województwa Dolnośląskiego: Uchwała Nr LVII/857/2006 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z 31 sierpnia 2006r.
- [24] Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju * Rządowe Centrum Studiów Strategicznych, Warszawa, 2005
- [25] Polityka leśna państwa i Narodowy Program Leśny * Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, 2005
- [26] Program dla Odry 2006: Aktualizacja (projekt) * Wrocław, 2009
- [27] Polityka energetyczna polski do 2030 roku; Uchwała Rady Ministrów nr 202/2009 z 10 listopada 2009

12.3 Literatura

- [1] Ryszard Kowalczyk, Barbara Szulczewska Strategiczne oceny oddziaływania na środowisko do planów zagospodarowania przestrzennego
- [2] Praca zbiorowa Atlas Śląska Dolnego i Opolskiego * Uniwersytet Wrocławski; PAN oddział we Wrocławiu, 1997
- [3] Praca zbiorowa Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA IUCN, Warszawa 1995
- [4] Praca zbiorowa Mapa obszarów Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony * Instytut Hydrogeologii i Geologii Inżynierskiej AGH Kraków, 1990
- [5] Praca zbiorowa Ocena Ryzyka środowiskowego przy realizacji inwestycji w energetyce wiatrowej – przewodnik dla inwestorów * Polska Izba Gospodarcza Energetyki Odnawialnej, 2008
- [6] M. Gromadzki, A. Dyrz, Z. Głowaciński, M. Wieloch Ostoje ptaków w Polsce * Biblioteka monitoringu środowiska * Gdańsk, 1994
- [7] Praca zbiorowa Kompendium wiedzy o ekologii * PWN, Warszawa, 1999
- [8] Praca zbiorowa Poradnik przeprowadzania ocen oddziaływania na środowisko * Eko-konsult, Gdańsk, 1998
- [9] Richling Andrzej Metody szczegółowych badań geografii fizycznej * PWN, Warszawa, 1993
- [10] Kondracki Jerzy Geografia regionalna Polski * Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998
- [11] Richling Andrzej, Solon Jerzy Ekologia krajobrazu * Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 1996
- [12] Praca zbiorowa Polska czerwona księga zwierząt –Kręgowce * Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa, 2001
- [13] Praca zbiorowa Atlas obszarów zalewowych Odry * WWF, 2000
- [14] Praca zbiorowa Polska Niezwykła – Województwo Dolnośląskie: Przewodnik * Demart, 2009
- [15] Praca zbiorowa Wskaźniki zrównoważonego rozwoju * Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko * Warszawa – Białystok, 2005

13. Wykaz rysunków i tabel

Tabela 1-1	Wskaźniki oceny wykorzystane w ocenie oddziaływania projektu zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego
Tabela 2-1	Podstawowe kierunki i zasady rozwoju przestrzennego województwa dolnośląskiego
Tabela 4.2-1	Najważniejsze zmiany stanu środowiska sprzyjające lub ograniczające możliwość jego ochrony i równoważenia rozwoju
Tabela 6.1-1	Potencjalny stopień konfliktowości w osiągnięciu głównych celów zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego
Tabela 6.3	Wpływ na środowisko planowanych kierunków rozwoju
Tabela 6.3-1	Tabela oceny wpływu działań i zadań przedstawionych w projekcie zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego na środowisko
Tabela 6.3-2	Tabela podsumowująca ocenę siły i kierunku potencjalnych oddziaływań na środowisko zadań i działań przedstawionych w projekcie zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego
Tabela 6.3-3	Tabela podsumowująca ocenę kierunku i siły potencjalnych oddziaływań na komponenty i cechy środowiska ze strony zadań i działań przedstawionych w projekcie zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego